



METLIKA: Včeraj so po zasedanju občinske skupščine odprli asfaltirano cestno odseka: Metlika-Rosalnice in Metlika-Črnomer. Otvoritvi sta bili v čast počeštinje občinskega znanca.

CRNOMELJ: Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je v torek, 21. novembra, razpravljalo o pripravah na sestanke v osnovnih organizacijah sindikata in o proslavljanju dneva republike in dedka Mrza v kolektivih.

KOČEVJE: Zaradi okvar na električnih napravah je bilo Kočevje v torek več ur brez telefonije z Novim mestom.

RIBNICA: Danes bodo imenovali novega komandirja in pomočnika pošte v Ribnici.

NOVO MESTO: Do večera so v novomeški občini evidencirali 189 možnih kandidatov za poslane, poslance in druge izvedbene funkcije. Med evidenciranimi je 28 žensk, od vseh pa 95 članov ZK.

JASNICA: Včeraj je bil v hotelu sestanek članov kolektivne podružnice Ljubljanske banke iz kočevske občine in izpostav iz ribniške občine, na katerem so predlagali, naj bi to območje imelo svojo TOZD, vendar brez svojstva pravne osebe.

BREŽICE: V torek zvečer bo v posvetnem domu gostovalo Slovensko narodno gledališče z uprizoritvijo „Vdove iz Ankone“. Pred začetkom predstave bo slavnostni govor prof. Škafarja za praznik republike.

KOČEVJE: Predavanje o vplivu alkohola na človeški organizem in družbo spremljano s filmi bo danes ob 18. uri v Seškovem domu.

1 DENAR
DBH
NOVO MESTO
VAŠA BANKA



Odpritev nove tovarne KOMET bo za letošnji praznik Metlike največja delovna zmaga na gospodarskem področju občine. Na fotografiji: poskusna proizvodnja v novih prostorih kaže odlične rezultate. Več o metliškem prazniku v posebni prilogi te številke. — (Foto: R. Bačer)



Če bi jutri mogli povabiti v novi tehnični oddelek Dolenjskega lista slavnega novomeškega tiskarja in založnika Janeza Krajca, bi se mu razvedril obraz. Toliko novega v cehu, ki mu je posvetil največji del svojega življenja! Več o tem na 8. in 9. strani današnje številke! (Foto: S. Mikulan)

METLIŠKI KOMUNISTI UGOTAVLJAJO:

V čaši še ni povsem čistega vina

Titovo pismo je pripomoglo, da so metliško gnilobo le začeli ometati s sirkovno metlo — Odkrita komunistična kritika se je začela na občinskem vrhu, seže pa naj v vsako organizacijo in kolektiv

Stokrat je bilo rečeno: „Prekiniti s staro prakso, razčistiti do dna“, pa kaže, da razmere v Metliki še niso popolnoma jasne. Občinska konferenca Zveze komunistov je 20. novembra začela s kritiko preteklih napak in posameznikov, toda delo bodo še nadaljevali v prvi polovici decembra.

Neenotnost in različna gledanja na celotno družbeno-politično delo, posebno na posamezne zadeve v okviru tega, so se pokazale tudi tokrat, ko so obravnavali poročilo. Za nekatere je bilo dovolj konkretno in kot tako je ocenil tudi komite, ne-

kateri člani konference pa so v njem videli še premalo jasnih opredelitev. Šlo je predvsem za posameznike in funkcionarje, ki so ob začetku primera Vujčič stali na strani BETI in zagovornikov direktorja. Zdaj, ko so znani dokazi o Vujčičevem pobe-
in okoriščanju, so drugega mnenja. Pripravljeno so na kritiko in jo sprejemajo, ampak to nekaterim članom konference ni dovolj, zahtevajo kazni.

Protest Mirenčanov

Na seji volilne konference SZDL Mirna v polni dvorani kina na Mirni so minuli četrtek ostro grajali odnos novomeškega zdravstvenega doma do podeželskih ambulant. V mirenških tovarnah dela sedaj že okrog 1000 delavcev, Mirna pa je z odhodom zobozdravnika v sredo 15. nov. izgubila slehernega stalnega zdravnika v kraju. Za zobozdravnika in zdravnika splošne prakse sta na razpolago stanovanji. Kot so menili na konferenci, se zdravniki izogibajo podeželskih ambulant zaradi izredno slabe opreme, kot je tudi na Mirni. Od novomeškega zdravstvenega doma terjajo jasen odgovor o tem, kaj nameravajo ukreniti glede zdravstvene službe na Mirni.

A. Z.

Sevnica: 77% ZA

Občani sevniške občine so v nedeljo glasovali tudi o uvedbi 5-letnega samopriskevka za šolstvo in otroško varstvo. Za samopriskev se je izreklo kar 77,48 odstotka volilnih upravičencev, kar je v primerjavi s pred leti izglasovanim samopriskevkom za zdravstveni dom, ki je uspel le z nezadostno večino, velik uspeh. Z zbranim denarjem, republiškimi posojili in drugim bodo zgradili 5 novih šol, obnovili 5 drugih šolskih zgradb, prostore posebno šole in dogradili 2 nova vrtca ter dozidali sevniškega.

A. Z.



V sredini tedna bo še nestalno vreme in razmera toplo. Okoli petka verjetne padavine z ohladitvijo. Okoli nedelje izboljšanje.

Marinc, novi predsednik

Sklep vodstva Socialistične zveze, ki je dobil podporo v občinah: inž. Andrej Marinc naj bo novi predsednik republiškega izvršnega sveta

Po odstopu Staneta Kavčiča, dosedanjega predsednika republiškega izvršnega sveta, katerega delovanje so odločno grajali na zadnji seji CK ZKJ, bo sestavljal nov izvršni svet inž. Andrej Marinc, doslej sekretar sekretariata CK ZKS, ki naj bi bil tudi novi predsednik.

Tako stališče sta po živahni celotedenski politični aktivnosti v občinah sprejela v soboto predsedstvo in izvršni odbor republiške konference Socialistične zveze, ki je nosilka kandidacijskega postopka. Andrej Marinc je dobil v občinah in v republiki kot celoti soglasno podporo predvsem zato, kot pravi poročilo o poteku predlaganja možnih kandidatov, „ker je s svojim dosedanjim delom izpričal privrženost samoupravnemu socialističnemu razvoju in sposobnost, da tako politiko tudi

(Nadaljevanje na 4. strani)



Po stopinjah Novega mesta

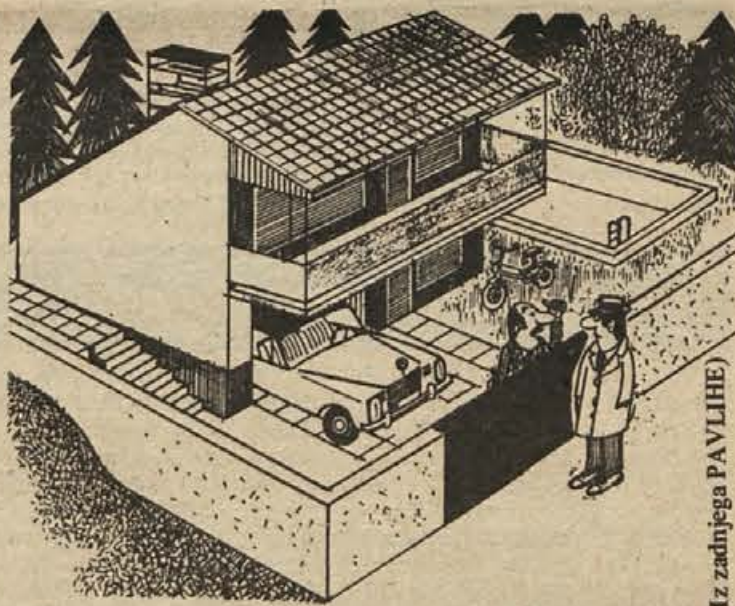
Enake pravice kmetov do zdravstvenega varstva tudi v brežiški, sevniški, ribniški in kočevski občini — Izreden uspeh pri glasovanju

Velika akcija vzajemnosti se je končala z zmago. Po zgledu novomeške skupnosti (referendum je bil v lanskem decembru) so zdaj delavci in drugi podprli kmete tudi drugod po Sloveniji.

V brežiški občini je v nedeljo na 63 voliščih glasovalo 3088 kmetov in 2641 obrtnikov, upokojevcev in drugih. Za izenačitev kmetovih pravic do zdravilnice z delavčevimi se je

izreklo 93,86 odst. kmetov in 89,16 odst. upokojevcev in obrtnikov. V ponedeljek je na 44 voliščih obkrožilo „ZA“ 87,90 odst. volilnih upravičencev iz delavskih vrst. Za združitve skladov delavskega in kmečkega zavarovanja so se stodoletno izrekli pri Kovinoplastu na Jesenicah pri Dekorlesu v Brežicah, na enem voliš-

(Nadaljevanje na 4. strani)



— Dober si: vilo imaš, vikend, mercedes, jahta pa še bicikli!

— Ja, ampak je vse pošteno pridobljeno! Vilo sem priženil, vikend pristradal, mercedes je darilo, jahta je ženina, bicikli sem si pa kupil s prihranki od plače.



Novo otroško varstveno ustanovo, ki bo sprejela 160 otrok, bodo odprli v Kočevju v torek, 28. novembra. Ker je treba urediti še okolico in nekatere druge manjše zadeve, bo novi vrtec sprejel prve otroke v začetku decembra. Zaradi varnejšega dostopa otrok do vrtca je predviden pri vrtcu tudi nov most, ki pa bo zgrajen kasneje. (Foto: J. Primec)

ZANESLJIVO ODSTRANI PRHLJAJ



losion
proti prhljaju

KLINIČNO TESTIRAN

LOSION UPORABLJAJTE TOČNO
PO PRILOŽENEM NAVODILU



LEK LJUBLJANA

Ob otvoritvi našega

OD MOHENDŽO

Najvažnejša človekova odkritja so s področja obveščanja: govor, tisk, radiotelevizija... - Kaj je tisk in kako je prišel na Dolenjsko - Izpopolnjena ofset tehnika je omogočila postavitev oddelka za grafično pripravo v Novem mestu - Kaj to pomeni za Dolenjski list in druge izdajatelje - Jutri otvoritev

Teško si danes predstavljamo življenje na zemlji brez kovin, elektrike, poljedelstva, antibiotikov in podobnih prednosti civilizacije. Tako samo po sebi umevno se nam zdi, da jih sploh ne poskušamo primerjati z velikimi odkritji in dosežki sodobnega časa. Zato se tudi poredko kaj bolj poglobimo v pomen tiska. Lahko pa mirno zapišemo, da bi brez pisave in tiska človeštvo še danes tavalo med najpreprostejšimi oblikami življenja. Še več, naš priznani pisec in strokovnjak s tega področja Zvonimir Kulundžić pravi, „da navzlic vsem uspehom znanosti in tehnike navzlic vsemu, kar je človek do danes ustvaril s svojim umom in s svojimi rokami, da lahko bolje živi, je knjiga kot instrument tega napredka bila in ostala nedvomno najvišji dosežek njegovega razuma in njegovih ustvarjalnih zmožnosti.“

Niti najboljši in najbolj priznani zastopniki znanstvenih panog nam ne morejo zanesljivo povedati, v katerem davnem in temnem trenutku preteklosti človeškega rodu se je začela zgodovina tiskarstva. Vemo samo, da sta ga pogojevali dve važni iznajdbi:

- da se zamišljena ali izgovorjena misel nekako ohrani ali po posredni poti prenese v daljavo, je bilo treba imeti PISAVO;
 - da bi bilo mogoče pisavo ohraniti, je bilo treba imeti dovolj praktičen in dovolj cenen material, ki bi služil za pisanje ali odtiskovanje - PAPIR!
- Sele ko sta bila uresničena ta dva pogoja, je lahko začel človek razmišljati o temeljnih prvinah tiskarstva:
- odtiskovanje večjega števila odtiskov z ene predloge, žiga, šablone, klišeja;
 - nanašanje barve na neko ploskev s to predlogo;
 - uporabljanje predlog, recimo črk, v različnih zvezah, besedah, stavkih - črke morajo biti zato pre-

mične, se pravi, da se mora dati uporabiti vsaka sama zase.

Odtiskovanje v mehkejšo snov zasledimo že pred dobrimi 4000 leti v Prednji Indiji v dolini Mohendžo-Dara; premične črke so na Kreti uporabljali pred 3500 leti in pred skoraj 1400 leti so Kitajci odtiskovali lesoreze, tako da so nanje najprej nanesli barvo. Neki kitajski kovač je pred 900 leti posamezne pismenke poljubno sestavljal in z njimi tiskal besedila na papir.

Po kakšni poti so te zamisli prišle v Evropo, o tem si zgodovinarji še danes belijo glave. Prav tako niso čisto prepričani, kdo je pravi izumitelj „klasičnega“ tiskarstva, kot ga razumemo danes - s premičnimi kovinskimi črkami: ali Nizozemec Coster iz Haarlema (1430) ali slavni nemški plemič Gutenberg iz Mainza (1445) ali morda celo kdo drug. Leta 1814 se je londonski „Times“ že tiskal na cilindru, leta 1860 pa so v New Yorku pognali prvo časopisno rotacijo. Vsekakor je tiskarstvo naredilo spoštljivo pot skozi zgodovino in nikakor ni izum enega samega človeka, ampak dosežek vrste duhovitih in nadarjenih ljudi na tem področju.

Komaj 50 let po haarlemski tiskarni je že delovala prva tiskarna na slovanskem jugu v Kosinju na Hrvaškem (1482), 11 let pozneje na Obodu (Cetinju) v Crni gori (1493), leta 1552 v Beogradu, 1575 v Ljubljani, 1788 v Celju, prvi novomeški tisk pa je dokazan šele leta 1819...

Prvo slovensko knjigo „Katekizem“ (1551) je moral zato Primož Trubar tiskati na Nemškem. Res je že leta 1562 poskusil s tiskanjem v Ljubljani, toda do ustanovitve prave tiskarne na Slovenskem je prišlo šele trinajst let kasneje, ko je Janž Mandelc izdal Dalmatinovo knjigo Jezus Sirah v slovenščini.

Svojo tiskarno je Novo mesto dobilo kot drugo mesto na Kranjskem, za njim pa še Postojna, Kranj, Kamnik, Kočevje (1903), Krško (1905) in Idrija. Brežice so imele tiskarno leta 1909.

„Možno je, da je obstajala tiskarna v Novem mestu že pred letom 1819, ker so ohranjeni v Dolenjskem arhivu drobni tiski brez navedbe tiskarja, ki po obliki črk odgovarjajo prvim novomeškim tiskom z označbo tiskarne“ (B. Komelj). Za leto 1819 pa hrani novomeška študijska knjižnica Mirana Jarca šolsko letno poročilo, ki ga je v nemščini tiskal prvi novomeški tiskar Henrik Tandler. Tandlerji so imeli v Novem mestu tiskarno še 46 let, potem pa je mesto ostalo brez tiskarne do leta 1873, ko je pričel, verjetno na Tandlerjevih strojih, spet tiskati Vincenc Boben. Čez tri leta je tiskarno od njega kupil Janez Krajec.

V Novem mestu se je leta 1848 tiskal časnik Sloveniens Blatt, najpomembnejši tiskarski dosedek tistega časa v Sloveniji pa je bil Krajčev ponatis Valvasorjeve „Slave vojvodine Kranjske“. Novomeška izdaja Valvasorja je bila takrat razstavljena na pariški razstavi in je dobila pismeno priznanje. V slovenščini je Krajec izdal tudi zbir-



Gutenberg ima najbolje dokumentirano prvenstvo v tiskarstvu in je tudi zaslužen postal „oče tiskarstva“.

ko Tisoč in ene noči, zlasti pomembna pa je, Narodna biblioteka -60 snopičev izvornih slovenskih del in prevodov.

Po Krajčevi zaslugi je Novo mesto dobilo leta 1885 tudi svoj slovenski lokalni časnik „Dolenjske Novice“, ki so potem, čeprav pod drugim vodstvom, izhajale do leta 1919.

Krajčevo tiskarno je leta 1901 kupilo tiskovno društvo v Ljubljani, vendar do druge svetovne vojne ni v njej tiskalo nobenih pomembnejših tiskov.

S kapitulacijo Italije so v jeseni 1943 partizanski tiskarji prvič pognali stroje Krajčeve tiskarne za potrebe osvobodilne vojske. Zaradi nemških bombardiranj so tiskarno 15. septembra preselili na Rog, odroma v Dolenjo Brigo na Kočevskem.

Novomeška tiskarna „J. Krajec in nasl.“ je slavno končala v partizanih, zato je dobilo Novo mesto maja 1945 ostanke Partizanske tiskarne iz Kočevja. To ličkovo tiskarno iz Kočevja, tiskarno je vodil Franc Lakret, dokler niso strojev odpeljali v Ljubljano (1947), kjer si je nekdo zamislil ustanovitev „centralnih“ slovenskih tiskarn. To je bil dokončen pogreb novomeškega tiskarstva, ki je ostalo brez strojev v tistem času, ko so se tiskarne v drugih slovenskih mestih, ki niso tako hitro nasledile zamisli o centralni tiskarni, hitro postavile na noge. Navzlic poznejši ustanovitvi KNJIŽOTISKA (1959) Novo mesto zamujenega vika ni moglo več ujeti...

Zalostna ugotovitev po 150-letni tradiciji! Še zlasti, če vemo, da je po smrti ljubljanskega tiskarja Janeza Blaznika postal novomeški Janez Krajec osrednja osebnost v slovenskem tiskarstvu in da je to mesto obdržal nesporno celih petindvajset let. Janez Krajec je umrl na svojem posestvu na Grmu v Novem mestu 26. septembra 1921, star oseminsedemdeset let.

Ti dve strani sta bili postavljeni in grafično obdelani v tehničnem oddelku Dolenjskega lista v Novem mestu.



Pogled v tiskarno v 16. stoletju.



9 gramov težka kroglica - nosilec črk v elektronskem stavnem stroju je zamenjala tisoče in tisoče ton svinca...

Tehničnega oddelka nekaj besed o tisku

DARJE DO COMPOSERJA

Tiskarstvo - najpomembnejši činitelj sodobnega življenja

V pomenu tiskarstva za človeka so napisali tehtne besede številni znanstveniki, umetniki in politiki - najlepšo in najbolj zavzeto pioniško vizijo o vlogi tiska v zgodovini človeštva pa je ustvaril v drugi polovici sedemdesetega stoletja eden največjih in najbolj priljubljen francoskih pisateljev Victor Hugo v svojem romangu „Notre-Dame de Paris“. Tu gleda pisatelj tiskarstvo kot veličastno zgradbo, ki praznično delo vse človeštvo in, ki je ne bo nehala graditi, in bo živela (Z. Kulundžić: Zgodovina knjige). Ko naš Miroslav v svojem romanu „Smoht Florijana Kranjčeca“ čas pred prvo svetovno vojno, je položil sinu starega Florijana na jezik te besede: „Ali si bil kdaj v tiskarni? Kaj? Ali si videl tiste stroje in črke? Kako naboji v vaših biriških puškah ne zmoroje toliko, kolikor en sam naš stavni stroj... Več je vreden en časniki kakor pa sto tisoč topov in bajonet! Nimaš takšnih vajakov, ki jih tiskarne ne poznajo. Tiskarne zmagujejo. Tisk je strmoglavi že dokaj močneje, kakor je tiranija tega tvoje madžarske grofa! Poznejši junak Nielsen v romanu „Banket v Blitvi“ modruje: „Če je to vse, kar imate, namreč te dve tri škatle svinčenih pisarnik, to ni veliko“, ga je opozoril Kerinist tistega čudovitega časa, a se je pokazalo, da ni imel prav... Tiste dve tri škatle svinčenih pisarnik so preživele konjeniškega polkovnika Kerenisa in njegovega pooveljnika ter obe njuni kobili Rozamundo in Penelopo. Dve tri škatle svinčenih pisarnik je neprimerljivo več, kakor lahko razločimo vsi eskadroni in vsi Chevaux-legersi in vsi Masnovi skupaj, in te dve tri škatle tiskarskih pisarnik, to je pravzaprav vse, kar ima človek na tem planetu, in je dobro, da je tako, in je modro, kakaj če je kaj človeku vredno, je to njegov občutek človeškega ponosa kot takega, in pa je močnejši od neumnosti vsega sveta... Kajti kaj pomeni ustreliti Kmetynisa, ko pa je za njim ostalo milijon blitvanskih opankov, ki jih ni mogoče spraviti s prihodnjimi z enim samim revolverskim nabojem, hoteti pa zavladati tem opankom, hoteti ukrotiti jih z Beauregarda, to se je pokazalo ne to, da se ni veliko, kakor je dejal Kerinist, vendar edino, kar je človek kdaj izumil kot orožje za obrambo svojega človeškega ponosa.“

Če je 50 let je minilo od njegove smrti, ko smo se Novomeščani le ogreli za pogumno in oziviteljsko tiskarstvo, po katerem na vsi večje potrošne stroške za izdelavo tiskovine znašajo na leto več deset milijonov novih dinarjev. S tem denarjem smo pomembno in veliko tiskarne po vsej Sloveniji, doma pa smo ostali skoraj brez tiskar... Spodbudil nas je želje pohod nove tiskarske tehnike, ofset tiska, pravzaprav nove tehnike priprave stavka tiskarskih strojev. Dolenjski list, ki smo pred približno 23 let, vse od rokopieske in fotomehaničnimi stroji, bomo po novem letu postavili, oblikovali in pripravo tiska v lastnem novem tehničnem oddelku v Novem mestu. Ljubljanska tiskarna bo posledaj naš tiskala na rotaciji.

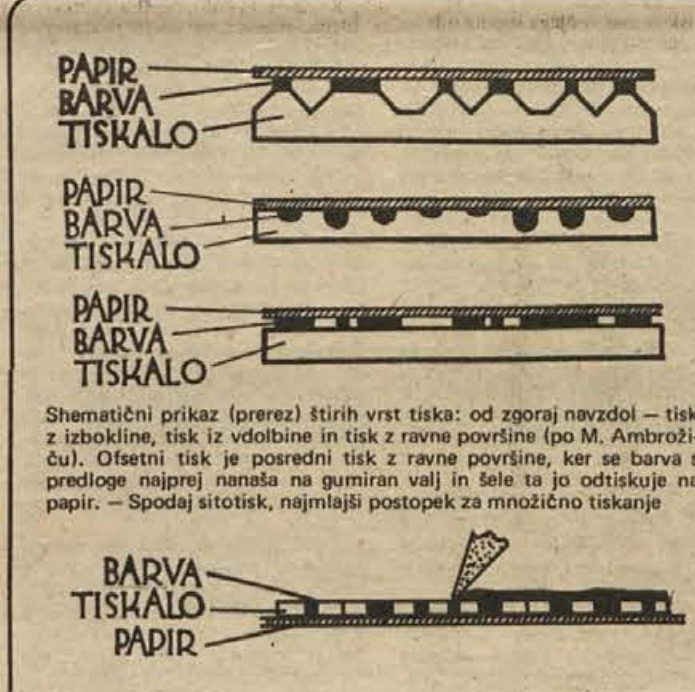
Korak naprej je naredila tudi novo tehnika tiskarna KNJIGOTISK, ki je že kupila ofset tiskarski stroj za izdelavo tiska v manjšem obsegu. Začelo pa je na naročene posebne naprave in upajo, da bodo v tiskarni prihodnjega leta že zares tiskali na novem stroju.

Vsem neki je moč ofset tiska, da je tako hitro in zmogljivo prišel izpodrivati več kot 500 let stari „Gutenbergov svinček“? Zato je bitko je dobil prav pri časopisu in zato si ga velja vsaj v grobem nekoliko ogledati.

Tudi znamo namreč štiri vrste tiska: rotacijske (barva za odtis se odvzema z izbočene površine predloge), izbočene (barva se odvzema iz izdolženih predlogov, skozi mrežo (barvo potiska) na podlogo skozi predlogo-sito) in z ravne površine (barva se odvzema

ma po fizikalnokemičnem načinu). Tisk z ravne površine (angleško off-set) in skozi mrežo (sitotisk) zahtevata samo fotografiko-kemično obdelavo predloge, ona dva pa kombinirano mehansko in kemično.

Pri ofsetu je treba vse, kar želimo tiskati, fotografsko prenesti na tiskovno ploščo. Zato so morali vsa besedila, predno so jih lahko spravili na to ploščo, prej postaviti na „svinčenem“ stavnem stroju, odtisniti na papir in šele nato preslikati na ofset ploščo. To dvojno delo pa je pripravljeno za tisk tako podražilo, da se je



Shematični prikaz (prerez) štirih vrst tiska: od zgoraj navzdol - tisk z izbočene, tisk iz vdolbine in tisk z ravne površine (po M. Ambrožiču). Ofsetni tisk je posredni tisk z ravne površine, ker se barva s predloge najprej nanaša na gumiran valj in šele ta jo odtisuje na papir. - Spodaj sitotisk, najmlajši postopek za množično tiskanje

bolj splečalo tiskati kar s svincom, še zlasti pri časopisih, kjer je veliko besedila in malo časa za temeljito tiskarsko pripravo, saj bi sicer novice prej zastarele, preden bi prišle na svetlo.

Odločilen in množičen preobrat so poleg napredka kemije prinesli elektronski stavni stroji, v bistvu pisalni stroji, ki hkrati tako hitro izračunajo, koliko črk bo šlo v eno časopisno vrsto, kot bi jo postavil stavec na svinčenem stavnem stroju. S še eno prednostjo: besedilo je že napisano na papir in ga ni treba več odtiskovati! Spreten človek z navadnimi škrajmi in lepilom uredi postavljene stolpce na časopisno stran in časniki je narejen! Treba ga je samo še prefotografirati na tanko kovinsko ploščo, ki, vpeta v rotacijski stroj, že - tiska. In to dosti lepše, kot je zmogla svinčena ploščica... In ceneje!

Stavci, ki so delali s svincom, so morali pred prvimi odtisom prebrati vsa besedila narobe (kot pri žigih), delo s svincom je zahtevalo izredno natančnost in precejšnje tehnično znanje; tiskarska barva se je držala rok, obleke in še česa; težki in nerodni svinčni stolpci so se radi zamešali, raztresli, vrstice zgubile; svinčene pare so spravljale tiskarje v prezgodnji grob... Zato se je „Gutenberg“ moral posloviti. Sorazmerno na hitro, čeprav težko, kar še bolj dokazuje, da nam je kot pomočnik v boju za napredek zares prišel k srcu.

Tako bo Dolenjski list v okviru praznovanja občinskega praznika novomeške občine in dneva republike jutri dopoldne odprl svoj novi tehnični oddelk za ofset pripravo časopisov. Vrednost nabavljenih strojev, druge opreme in obnove prostorov presega 1.200.000 novih dinarjev in kolektiv „Dolenjskega lista“ si s svojim „dobičkom“ ni upal niti pomisliti na tako naložbo. Izredno razumevanje in posluš za težave domačega časnika pri večjih delovnih skupnostih ožje Dolenjske in Bele krajine pa sta omogočila uresničitev zamisli, ki je lahko prva resna spodbuda za hitrejši napredek tiskarstva v naši pokrajini.

Tehnični oddelk ima ameriške elektronske stavne stroje znamke

IBM (Composer System) z največjo zmogljivostjo 14 znakov v sekundi, vso opremo za oblikovanje strani ter kompletno italijansko reprodukcijsko temnico za izdelavo rastriranih slik in preslikavo časopisnih strani. V načrtu je še nakup foto naslovnega stroja. V oddelku delajo v eni izmeni: dve strojepiski-stavki, stavec na izhodni enoti composerja korektor, oblikovalec-montažer in reprodukcijski fotograf. Tako bo tudi Dolenjski list lahko zaposlil v dveh izmenah 10 - 12 visokokvalificiranih strokovnjakov, kakršnih na Dolenjskem do zdaj nismo poznali.

Domachi tehnični oddelk omogoča dokončno oblikovno pripravo poljubne tiskovine brez tiskarne; papirni stavek lahko obdeluje skoraj vsak, ki ima le nekaj oblikovnega znanja in okusa. Kovinskih klišejev pri ofsetu ni več, reprodukcije slik pa je moč narediti z enostavno kamero. Tako odpadajo zamudna naročanja klišejev, saj jih v Sloveniji lahko naredi samo nekaj tiskarn z ustrežno opremo, pa tudi stroški za ofset reprodukcijo so manjši.

Poleg našega časnika bo novi tehnični oddelk Dolenjskega lista lahko takoj prevzel pripravo glasil delovnih kolektivov IMV, KRKE, BETI, NOVOLESA, pozneje še PIONIRJA in drugih organizacij, ki žele imeti svoje glasilo. Korak bliže bomo tudi rojstvu družbeno-kulturne revije, za katero se že dolgo kaže potreba na širšem dolenjskem področju, odpirajo pa se seveda možnosti še za druge tiske, katerih osnutki so sedaj komajda v glavah, saj jih brez domače tiskarne ne moremo uresničiti.

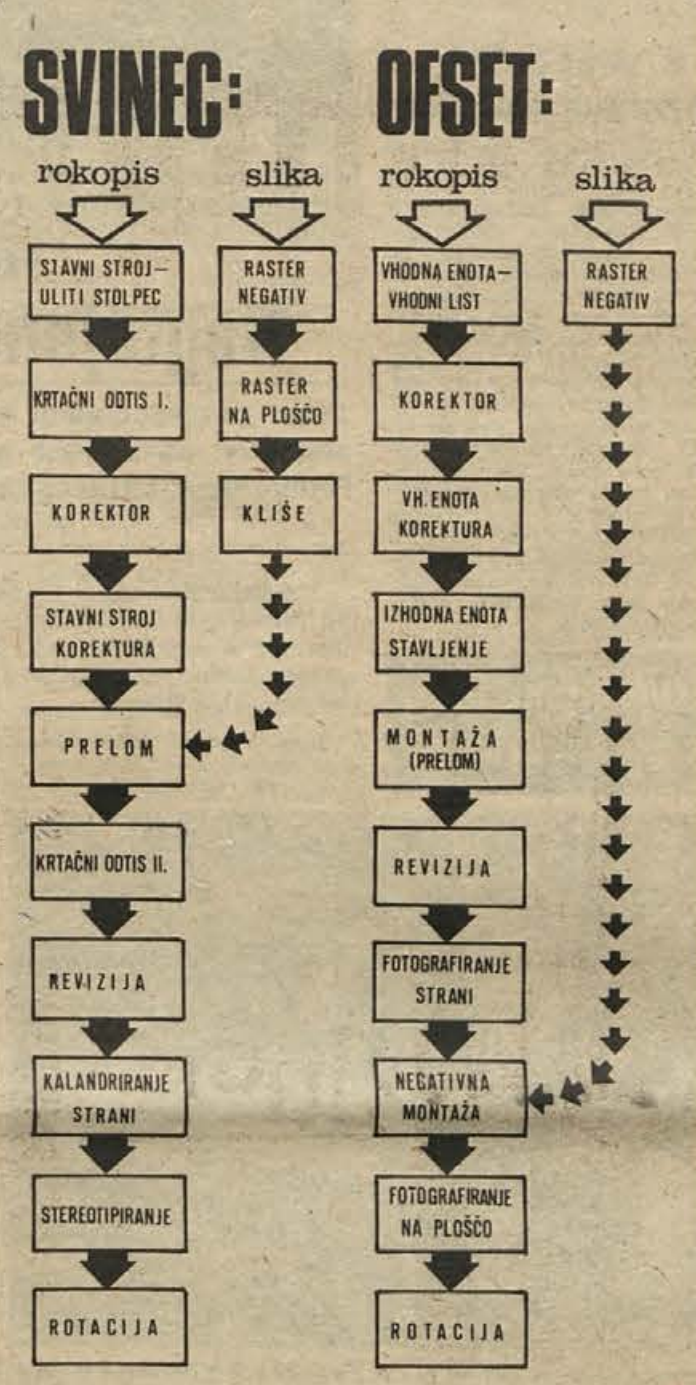
Seveda pa tehnični oddelk Dolenjskega lista in Knjigotiskov ofsetni stroj ne moreta zagotoviti nobenega večjega razvoja grafične dejavnosti, če ne bo še vedno neobgledeno novomeško tiskarstvo pri svojih prvih resnih korakih deležno razumevanja in moralne podpore družbene skupnosti. Saj niti pri KNJIGOTISKU, niti pri Dolenjskem listu ni prostora za noben nov stroj več. Zamisel o novomeškem kulturnem centru, v katerem je predviden tudi prostor za obveščevalno in grafično dejavnost, najbrž se ne bo tako kmalu uresničena, prav tako načrtovani informativni center (časnik in druge izdaje, radijska postaja, propagandni oddelk, grafična priprava, tiskarna in drugo) pa je že danes nujno potreben.

Ob primernem napredku tiskarne KNJIGOTISK, ki ji zdaj lahko odpade skoraj polovica skrbi za grafično pripravo, še zlasti za stavek,

moremo trditi, da bi nova elektronska stavnica Dolenjskega lista in prvi ofsetni stroj pri KNJIGOTISKU, morala biti osnova za hitrejši napredek novomeškega tiskarstva, če mu že njegove nekdanje slave ne moremo tako kmalu vrniti. Dovolj bo, če uspejo obdržati tukaj velikanse denarje, ki zdaj

za tovrstne storitve odtekajo drugim, dovolj, če zaposlimo nekaj visokokvalificiranih grafičnih delavcev, namesto da iščejo kruha zdoma, dovolj, če tako po svojih skromnih močeh pomagamo h gospodarski in splošni veljavi naše pokrajine!

MARJAN MOŠKON



Če vzamemo, da je pot za transport v obeh primerih enaka, pa moramo upoštevati težo tiskarskega gradiva za eno stran časopisa - tako bi morali pri svincu tiskarji za poprečno številko Dolenjskega lista prenesti med posameznimi delovnimi postopki okrog 5 ton svinca. Teža papirnatih stolpcev za ofset je zanemarljivo majhna, saj doseže komaj morda nekaj tisočink teže svinčenih. - Da bi en sam človek naredil časopisno stran v svinčni tehniki, bi moral delati okrog 7 ur, za enako stran v ofsetu pa približno 3 ure in pol (korektor obakrat ni upoštevan). Razlika pa je dejansko še večja, saj smo za oboje primera vzeli samo čas za osnovna opravila in enake razdalje za transport, teža tiskovnega gradiva, ki ga je treba prenašati ali celo prevažati, pa seveda navzgor svincu še nekaj slabih točk! - Težki in nerodni stroji za svinčni tisk so prave pošasti nasproti pripravam za ofset; poliče in omare za shranjevanje svinčenega stavka so prava skladišča v primerjavi z eno samo kartonsko mapo, v katero gre ves papirni stavek za eno številko Dolenjskega lista!



Pogled v stavnico in montažni oddelk Dolenjskega lista - vse skupaj na dobrih 30 metrih površine!

Fotografska temnica tehničnega oddelka Dolenjskega lista pripravljaja za tisk reprodukcije slik (Vse fotografije: Sandi Mikulan)

kultura in izobraževanje

Maratonec v Brežicah

Brežiška gimnazija je 85. šola v Sloveniji, ki jo je v minulih dneh obiskal Milan Knežević, maratonski recitator, književni kritik, diplomant akademije za gledališče, film in TV iz Beograda. „Poezija je umetnost, 30 ur recitiranja pa je rekord, s katerim se predstavi v občinah, da lahko za nekaj ur širi poezijo tudi v njihovem okolju,“ je povedal po brežiški predstavi.

V ponedeljek: razstava kolonije

V ponedeljek, 27. novembra ob 18. uri, bodo v Dolenjski galeriji v Novem mestu odprli razstavo del letošnje slikarske kolonije, ki jo je omogočil Novoteks. Predstavljeni bodo vsi udeleženci kolonije s po več slikami. Razstava bo tako obsegala več kot 50 del, ki so jih slikarji ustvarili na temo „Stare dolenjske domačije“ v olju, akvarelu, gvašu, temperi in grafiki. O udeležencih kolonije in razstavi bo govoril prof. Andrej Pavlovec, ravnatelj škofoškoškega muzeja, sicer komisar oz. tajnik slikarske kolonije. Razstavljena dela bodo tudi naprodaj, mnoga tudi na obročno odplačevanje. Za otvoritev bo izšel tudi ličen razstveni katalog z vsemi podatki o udeležencih kolonije in z reprodukcijami. Oblikoval ga je študent slikar Branko Suhy. Razstava bo odprta do sredine januarja.

»Dolenjski list« v vsako družino



Enourni koncert z deli od Bacha do sodobnih skladateljev je prejšnjo sredo priredil na novomeški gimnaziji avstrijski čembalist Guenther Rodhubert. (Foto: Z. Šeruga)

Mali kulturni barometer

„VERIGA“ POJDE V MARIBOR – Dramska skupina „Veriga“ šele tri mesece deluje na novomeški gimnaziji, pred kratkim pa se je uspešno predstavila s recitalom sodobne slovenske poezije, posvečenim letos umrlemu pesniku Cenetu Vipotniku. S tem recitalom bodo prizadovni novomeški gimnazijci gostovali 8. decembra v Mariboru, s čimer bodo hkrati vrnili obisk gimnaziji Milosa Zidanska.

ZBIRKE NOVE ZALOŽBE – Iz časopisnih obvestil prevzamemo, da pripravljajo Kulturni ateleji Slovenije, ki se pojavlja kot založnik novih slo-

venskih izvirnih knjižnih del, številne knjige – od pesniških zbirk, zbornikov do romanov.

„OTROCI SVOBODE“ – Pod tem naslovom je izšla že petta številka glasila pionirskega odreda in mladinskega aktiva v osnovni šoli Raka, posvečena pa je 30-letnici Zveze pionirjev Jugoslavije. Kot razberemo iz uredniškega pisma, objavljenega na začetku, vsebuje ta številka nad 50 sestavkov in 12 risb, ki jih je prispevalo 42 sodelavcev. Glasilo je precej množično, saj pridejo na vsakih 10 učencev štiri izvod. Iz obvestila, priobčenega na koncu, razberemo, da bo naslednja številka glasila posvečena 400-letnici kmečkih uporov.

LAMUTOVA RAZSTAVA SE DO NEDELJE – Malo Lamutovo retrospektivo v Dolenjski galeriji, ki je vzbudila veliko pozornost med ljubitelji likovne umetnosti od blizu in daleč, bodo zaprli v nedeljo, 26. novembra. Razstavo si je do zdaj ogledalo tudi veliko šolske mladine, razredi, ki razstave še niso utegnili obiskati, pa lahko te dni to še stori.

PREŠEREN IN TRDINA – Za obletnico Prešernovega rojstnega dne so priredili v Prešernovem spominskem muzeju v Kranju dvoje razstav, ki vsekakor presegata lokalni pomen. Prva z naslovom „Srečanja pisatelja Janeza Trdine s Prešernom“ vsebuje bogato gradivo o tem, kako je pisatelj Janez Trdina – zlasti v časih, ko je deloval na Dolenjskem oz. v Novem mestu – doživljal Prešernovega duha in mu postavil spomenik tudi v svojih delih. Druga razstava pa obsega poskušne graflične opreme Prešernovega „Krstu pri Savici“, ki je delo inž. arh. Valentina Scargnottija. Pri tem bi omenili, da je v italijanski pravkar izšla prepisnitev tega znanega Prešernovega epa.



Vladimir Lamut: KRKA, akvarel, o. 1960 – Z male retrospektive del pokojnega novomeškega slikarja v Dolenjski galeriji, ki bo odprta še do nedelje, 26. novembra.

PREJŠNJI ČETRTEK V LJUBLJANI:

Nagrajene misli mladih o knjigi

Odbor za mednarodno leto knjige pri ZKPOS je nagradil tudi spise, ki so jih sestavile: novomeška gimnazijka Nežka Dular ter učenki Anica Mohar in Fanika Ilc iz Loškega potoka oziroma Cerkelj ob Krki – žirija je morala izbirati najboljše izmed 387 sestavkov

V dvorani Slovenskega pisateljskega društva v Ljubljani so prejšnji četrtek podelili nagrade za najboljše spise o knjigi učencem osnovnih in srednjih šol, ki jih je izbrala žirija republiškega odbora za mednarodno leto knjige pri predsedstvu Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije.

Žirija, ki so jo sestavljali znani javni kulturni delavci in uredniki, je izmed 387 sestavkov, poslanih iz

104 osnovnih in 22 srednjih šol iz vse Slovenije, izbrala dvajset najboljših – 12 osnovnošolskih in 8 srednješolskih – ter jih nagradila.

Med nagrajenimi so tudi spisi, ki so jih poslale: Nežka Dular, dijakinja četrtega razreda novomeške gimnazije, Fanika Ilc, učenka šestega razreda osnovne šole iz Cerkelj ob Krki, in Anica Mohar, učenka osmega razreda osnovne šole Anton Debeljak iz Loškega potoka.

Žirija je pri odločitvi upoštevala, ali spisi ustrezajo razpisanim temam, če so izvirni, neposredni, neprisliljeni in sestavljeni z iskrenostjo pri izpovedovanju misli in čustev in da upoštevajo občutljivost za splošne človekanske vrednote. Na dokončen izbor je vplivala zgradba prispevkov, estetska in slogovna obdelava in jezikovna kultura.

Za primer še kratki odlomki iz nagrajenih spisov, ki so jih poslala prej omenjena dekleta z našega območja.

Nežka Dular (KNJIGA IN JAZ): „Čutim, da bo knjiga v mojem življenju vedno pred menoj. Učila me bo živeti prav in lepo, vodila me bo skozi težave, mi vedno znova dajala zavetje in mir. Le kadar se spominim na vse tiste, katerim so lepote knjige za vselej zaprte, mi postane hudo pri srcu. Koliko manj svetlo je njihovo življenje, kako veliko bolj ubogi so in sami.“

Anica Mohar (KNJIGA MI JE POVEDALA): „Knjige mi povedo vse, česar ne morem spoznat iz vsakdnežnih stvari, naučijo me ljubiti in spoznavati domovino, za katero je bilo potrebno toliko bojev in žrtve, le da je naša pravica, mi pa jo moramo ljubiti in ji vrniti to, kar nam ponuja sama. To spoznavamo največ le iz knjig.“

Fanika Ilc (MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA): „Prebrala sem vrsto knjig, med njimi mi je bila najbolj všeč Bevkova „Mali upornik“. Ko sem brala, sem v mislih videla, kako Tomažek zabija žebelj v vrata, na katerega bo obesil listek z napisom: Pazi se, izdajalec, v Črnem robu te čaka smrt! To sta z Zofko pripravila Smuku. To je bilo zame veselje, ko je Smuk zjutraj vse opazil in bil jezen. Potrlo me je, ko so Tomažku zažagali dom, njega in mater pa odpeljali v taborišče. Vesela sem bila spet, ko je karabinerjem pobegnile in sta z Zofko rešila partizane, partizani pa njegovo mater. Kmalu je pri-

DVE NOVI IZDAJI LJUDSKE KNJIGE

Kot 121. in 122. knjiga sta v zbirki „Ljudska knjiga“ pri Prešernovi družbi v Ljubljani pred kratkim izšli naslednji izdaji:

„Senca in vrh“, roman Richarda Masona v prevodu Milene Brinč Hansen ter v opremi Vladimira Lakoviča. Zgodba opisuje vzgojno vprašanja ter odnose med starejšo in mlajšo generacijo pedagogov v svojevrstnem okolju Jamajke.

„Joakim“ je delo Acela Jensena, ki je novo ime med Slovenci; predstavnik mlade norveške literature je vnet zagovornik seksualne revolucije v književnosti, delo pa je sveže in prikopno branje, pogled v življenje mlajšega slikarja doma na Norveškem in v Grčiji. Knjigo je prevedel Janko Moder, opremil pa prav tako Vladimir Lakovič.

šel konec vojne in Tomažek, vesel in žalosten, se je vrnil na pogorišče. Na eni strani je pisalo: Kri smo dali, svobode ne damo!“

OB LAMUTOVI RAZSTAVI V DOLENJSKI GALERJI:

Zakaj priznanje šele po smrti?

Tudi za Vladimira Lamuta bo prišel čas, ko bo v slovenski umetnosti vzvel mesto, ki mu nesporno pripada

Krka je kot ženska. Če ji spoštljivo poljubiš roko, se ti bo kot dobro vzgojena gospa sladko nasmehnila, sončni žarki se bodo zalesketali v njenih očeh – globokih tolmunih – in nagajivo bo stresla s svojimi lasmi – srebrnimi vrhami. Če pa jo stisneš, da ji zapokajo kosti, se ji bo obraz skremžil od bolečine, obnemem pa zažare od vzbujene strasti. Oklenila se te bo tudi sama in te ne bo več izpustila. Slednje se je zgodilo Ladu Lamutu. Njegove slike – to so pogovori s Krko. Slikal jo je ob vsakem času in vremenem in vedno sta si imela toliko povedati! Zal pa je ta govornica ostala za večino sodobnikov nerazumljiva. Kot plah šolarček, ki se sramuje svoje prve ljubice, je Lamut pošiljal svoje slike v Ljubljano. Upal je, da ga bodo vsaj poklicni tovariši razumeli, a je žel le posmeh. Redkokatero sliko je stroga žirija pustila na razstavo in tako je ostal Lamut širši javnosti nepoznan. Vedno bolj zagrenjen je nosil svoje slike domov. Vabili so ga tovariši iz Zagreba: „Pusti vse skupaj in pridi k nam, mi te razumemo in priznavamo!“ Toda kako živeti brez Krke? Ostal je in delal vedno bolj zagrenjen in zagrenjen. Le Krka ga je se razumela in končno je našel v njej tudi poslednjo uteho.

S sedanjo razstavo se je Novo mesto dostojno, čeprav skromno, oddolžilo svojemu rojaku. Izredno velik obisk dokazuje, da počasi spoznavamo, kaj smo z njim izgubili. Celó Delo je objavilo krajši članek,

ki ne štedi s pohvalo, a ne pozabi omeniti, da Lamut ne spada v slovensko elito, temveč šele v drugi razred. Čemu se en žebelj v njegovo krsto? Čemu sploh klasificiranje? Preblizu smo še, da bi mogli objektivno soditi! Marsikateri umetnik si še za življenja ustvari ime, ker ima dobro namazan jezik, ker stanuje v centru, ker ima visoke zaščitnike, ker ima ostre komolce – vsega tega Lamut ni imel – toda tak umetnik je pozabljen takoj, ko mu pomro zaščitniki ali otopijo komolci. To se dogaja tudi drugod po svetu, ne samo pri nas. Prav poučen je na primer ogled moderne galerije v Palazzo Pitti v Firencah. Pred petdesetimi leti so dobivali prve nagrade slikarji, ki jih danes nihče več ne pozna. Razmere se še niso bistveno spremenile. Še živeči slikar Aldo Raimondi je dobil na razstavi v Genovi zlato medaljo in prodaja svoje akvarele po milijon lir. Nočem primerjati, vendar bi imel doma rajši Lamutovega, ker bi mi več povedal. Toda Raimondi je portretiral tri papete, več kraljev in veliko drugih odličnikov! To mu je prineslo slavo in denar.

Katalog, ki je izšel ob sedanji Lamutovi razstavi, se kot izčrpna študija uvršča vsekakor med boljša dela o slovenskih slikarjih. Zanimiva je primerjava s študijo izpred dvajsetih let. Takrat je Stefan Erzen zapisal med drugim, da je Lamut, kar se barv tiče, pravi sadist! Umetnik se zaradi tako krivične ocene ni raz-

burjal, le meni je nekoč poslušal. „Pravijo, da so moje barve dvignile se koljejo med seboj. Naj pokaže kaj nekaj let, pa se bodo umakali. Dobro vem, da se bodo, toliko obvladam svoj poklic.“ Njegovo poved se je uresničila in vsi obiskovalci sedanje razstave potrjujejo Milčku Komeľu, ko govori o barvah ubranosti in zlatu na slikah. Kmalu neki rekli na to v slovenskih Atenah, kjer so še pred kratkim pisali, da se seže slika kvalitetni vrh ob svojem nastanku, nato pa samo še propadne. To ni le sodba nepoučenega meznika, temveč uradno mnenje. Kako naj si sicer razlagamo prakso da v večini uradov štejejo slike in navaden inventar, ki vsako leto izgubi deset odstotkov svoje vrednosti in jih po desetih letih nosijo domov, kot odpisane! Res, tak kriterij bi bil upravičen za dela modnih slikarjev in podobnih „umetnih“, saj se ob gaja, da kdo kupi sliko priznanega modernega umetnika, a se je prav kmalu naveliča in zahteva, naj mu jo zamenja. Lamutove slike se človeški gubi letih še zgovornejša kot ob svojem nastanku. Prav zato sem trdnopriprčan, da bo prišel čas, ko bo Lamut zavzel v slovenski umetnosti tisto mesto, ki mu pripada.

BREŽICE:

Kdaj na boljše?

Ob razstavi domačih likovnikov, želja po primernejših prostorih

Brežiški klub likovnikov amaterski, ki deluje kot samostojna sekcija pri občinskem svetu zveze kulturno-prosvetnih organizacij, je za nekaj več kot teden dni razstavil del svojih osmih članov. Z 21 del v olju, vosku, linorezu, jedranci in akvarelu so se občinstvu v domu JLA predstavili: Marjan Cvejanov, Branko Frankovič, Bojan Horvatič, Marija Lupšina, Ivanka Janovič, Lenart Poljak, Josip Stauber in Jozip Tavčar. Prežeto so „zapuščava“ domače motive.

Razstava je bila odprta do 20. novembra, vsekakor premalo časa, da bi si jo lahko ogledali in jo ocenili vsi ljubitelji likovne umetnosti. Spodnje Posavje in drugih krajev v območju, ki jim je bila tudi namenjena. Morda bodo primernejši prostor za likovnike brežiškega kluba priskrbeli kmalu, o čemer je na otvoritveni spregovoril tudi Branko Lipar, predsednik občinskega sveta ZKPO. Namreč ni mogoče misliti brez prijemeljivih prostorov tako za domače članov kot za razstave njihovih del.

V RIBNICI SO SKLENILI:

Več novih služb pri TIS

Štipendije redno izplačevati, saj denar je – Otroško varstvo bo delalo ločeno

Novi predsednik skupščine TIS Ribnica je Ciril Grilj, predsednik novega izvršnega odbora TIS pa Franc Koprivc. Na prvi seji novega vodstva so sklenili, da je treba ugotoviti dejanski finančni položaj TIS, nakar bodo laze programiral delo. Razen tega so sklenili, da je treba zagotoviti redno izplačevanje štipendij, ker je v zaostanku že vse od prve polovice leta. Denar za štipendije namreč je.

Ugotovili so tudi, da sedanje programiranje dela TIS ni bilo dobro, saj načrtov izobraževanja sploh niso imeli. Uredili bodo tudi vse potrebno za ustanovitev samostojne skupnosti otroškega varstva, ki bo delala ločeno od TIS.

Pri TIS bodo ustanovili tudi nekatero službo, in sicer finančno-administrativno ter strokovno-pedagoško. Zato bo TIS zaposlila tudi več novih ljudi: tajnika, računovodjo, pedagoga, psihologa in socialnega delavca.



Ciril Grilj, novi predsednik skupščine TIS Ribnica (Foto: J. Primc)



Oči v krogih Münchna

Jože Splichal

Hej, Slovani v Sporthalle

Dokler bom živ, gotovo ne bom pozabil tistega večera v muenchenski Sporthalle, ko so jugoslovanski rokometiški igralci z Nemci. Nemški časopisi so sicer pred tekmo opozarjali, da bo boj hud, ker so Jugoslovani dobri in nevarni - toda vsi so pričakovali zmago domačinov, ki so hoteli prvo zlato medaljo. Muenchen 1972 je namreč hkrati začetek rokometne olimpijske discipline.

Nemci so sicer upali dolgo in vztrajno, a njihove resnice je bilo konec že po rezultatu 3:3 v prvih minutah. Do takrat je peščica Jugoslovanov v nabito polni športni dvorani trikrat poskočila - ob vsakem голу. Nемец zraven mene je dokaj hladnokrvno dejal svojemu prijatelju: „Si videl Jugoslovane, kako se veselijo! Toda njihovega veselja bo zdaj zdaj konec. Samo da se našim odpre!“

A Nemcem se ni odprlo. Ko je „tisti brkač“ Lazarevič, kot je zanj potem na sprejemu vprašal predsednik Tito, nekajkrat udaril tako silovito, da je nemški vratar videl žogo šele, ko je bila že v mreži, je bilo nemških sanj konec.

Jugoslovani smo uživali. To ni bila zgolj zmaga, ki šteje dve točki in ki prinaša kolajno, ne, to je bilo veliko veliko več! To je bil obliž na rane dotodanjih neuspehov naših športnikov.

Nemci so onemeli in niso prišli k sebi. Ob počasu so še upali, čeprav je bilo s sedmimi goli razlike že vse odločeno. Toda to, kar so počeli naši v drugih 30 minutah, to je presegalo naše dojemanje teh gledalcev, ki so prišli gledat zmago svojih.

Ne le da Jugoslovani niso imeli z Nemci nobenih težav, še več: v drugi polovici tekme so začeli igrati še za gledalce, izvajati bravuro za bravuro, žonglirati z žogo, z nenavadnimi akcijami so nekajkrat domačim rokometiškega zmedli, da sploh niso vedeli, kje je žoga. In na koncu so bili Nemci tisti, ki so komaj čakali, da sta sodnika končala tekmo.

Jugoslovanska igra se je kazala med gledalci najprej kot ironičen nasmev na nemških ustih. Potem je prišlo začudenje: „Kaj mislijo Jugoslovani celo tekmo igrati tako? “ Potem so Nemci izgubljali upanje, potem so doživljali katastrofo svojih rokometišev, potem so bili hladni in so začeli žvižgati svojim, in potem, pred koncem, so začeli ploskati resničnim mojstrom, ki pa niso imeli belih majic s črno črto, pač pa modre z našim grbom.

Naslednje jutro so se v nemških časopisih pojavili naslovi: „Lahko noč, nemški rokomet!“ In del tiska je zakoval Jugoslovane v zlato medaljo.

Takrat, ko so tisoči Nemcev ob koncu tekme stali in ploskali veselim Jugoslovanom, ko je peščica jugoslovanskih gledalcev na tribunah razvila transparente in norela od navdušenja - takrat je bil za jugoslovanski rokomet prvi vrhunec triumfa.

Ponovil se je nekaj dni pozneje v drugega, potem ko so tudi Čehi v finalu morali priznati premoč najboljših in ko so jugoslovanski rokometiški na zmagovalni stopnici s solzami v očeh srečno peli „Hej Slovani!“

Hej Slovani v Sporthalle sredi Muenchna, na olimpijskem prizorišču: kako prijetni trenutki! Hkrati so bili to eni izmed redkih trenutkov pravega veselja športa in olimpijske misli. Amaterev je pač vse manj - a Jugoslovani so s svojim rokometom takrat to še bili! (Previdnost velja: zdaj se lahko pokvarijo, kot se je pokvarila košarka, in potem lahko pričakujemo tudi podobno krivuljo uspehov in neuspehov. ...)

(Prihodnjič: USPEHI IN NEUSPEHI)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Dovoljene usmiljenim bratom

(Novo mesto) dobi bolnišnico. Usmiljeni bratje so dobili iz Rima od generala svojega dovoljenje, da smejo vsreči želji novomeščanov. Veseli smo te novice gotovo ne samo novomeščani, ampak tudi vsa doljna Dolenjska. Sedaj bomo imeli vendar gotovo pomoč bliže, ako nas zgrabi stiska. Želimo le, naj si še gospodje zdravniki - redovniki zbero za bolnišnico pripraven kraj v mestnem obsegu.

(Franciji) zgodila se je zopet strašna nesreča. Policist je našel bombo, nesel jo je na policijo, postavil jo na mizo - ta se je razpočila in ubila šest oseb. Bombo so položili anarhisti pred neko jim neljubo pisarno v mestu Karmo.

(Nemci) liberalci kar ne morejo dopustiti, da je vlada razpustila pruski mestni zastop v Libercu na Češkem - celo ministra so v tem ostro poprijeli. Pač mu, odgovor ne bode težak.

(Ruski) veliki knez Sergej je bil v Rimu. Papež so govorili z njim pol ure. Naš cesar so mu poslali nasproti do meje posebni dvorni vlak. Eden dan je bil na Dunaju gost presbitlega našega cesarja, potem pa se je odpeljal na Rusko v Petrograd.

(Prejeli) smo sledeče svarilo: V našem okraju se nahajajo ljudje, ki jako hitro bogatijo:

kupujejo namreč zadolžena posestva in te zopet razprodavajo. Kakor prinese ptičar svoje limanice, tako pripeljejo ti „gospodje“ trgovci na dan razprodaje seboj pijače, sodček žganja itd. ali pa v krčmi gostijo napravijo. Ko so naši kmetovalci nekoliko dobre volje in „ugreti“ za pametno besedo, hajdi se pa licitanda prične. Drugi dan se kupovalci „shlade“ in spoznajo, da so „prav dobro“ plačali - „gospodje“ razprodajali pa, da so jako fino baratali - za par tisočakov dobička. - Prosimo, svarite naše ljudstvo pred tacimi dobniki!

(Kdorbij) hotel tako potrebni HOTEL V NOvem mestu zidati, bil bi kaj pripravi kraj ob koncu mesta proti železnici, na razpotju cesarske in okrajne ceste. Na pol dozidana hiša za to pripravna se stavi v ponudbo. Več o tem pove opravništvo „Dol. Novic“.

(Kmetijska) šola na Grmu išče dva poslušena hlapca, volarja in jednega kravarja. Nastop službe ob novem letu 1893.

(Nekaj novih) denarjev po 20 kron v zlatu so vže izdali na Dunaju. Ljudje so baje tako hrepeneli po njih, da so po 5 krajcarjev dobička dajali pri goldinarju.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 15. novembra 1892)

Z naših vratov

Salon za likanje

Oni dan smo dobili obisk s podeželja, pa smo gostom razkazali Kočevje in se pohvalili s tem in onim.

- Tole je pa naš Likovni salon, je nekdo poučil gosta, ta pa je v sveti preproščini vprašal:

- A, to pomeni, da doma perete, sem nosite pa na likanje?

Pripravljenost

Ob še tako resni stvari, kot je bil sevnjski referendum za solstvo in otroško varstvo, ni manjkalo zabavnih domisljic. Ko je Nace Strmole v volilni komisiji na Krsinjem vrhu ugotovil, da ni volila le še družčina možakov iz bližnje gostilne, je stopil mednje in naročil pijače, hkrati pa jih je pozval na volilno dolžnost. Takoj so jo opravili, preden pa se jim je Nace utegnil zahvaliti, so mu odvrnili: „Lahko se prideš!“

V ledenici

Metličani se pogovarjajo o zidavi krematorija, zato je ondan tudi Slavo vprašal Martina, kaj o tem misli.

„Po mojem je to brez pomena,“ je odvrnil ta, „dokler imamo ledenico. Tu jih bo nekaj zmrznilo. V domu onemoglih cisterna za centralno kurjavo stoji še na dvorišču, ko po gorah že sneg leži.“

Sekal brez dovoljenja

Franc Knavs iz Smuke pri Kočevju je dovolil bratom Antonu, Stanetu in Rafaelu Kastelic iz Dišeče vasi, da so v njegovem gozdu posekali 36,64 kubičnih metrov smrekovega lesa in 4,93 kubične metre hrastovega lesa. Posek so opravili v nedeljo, 12. novembra. Del posekanega lesa so odpeljali na žago v Ambrus, preostalo pa k Rafaelu Kastelicu domov.

Franc Knavs je kršil zakon o gozdarstvu, ker je dovolil posek lesa, oziroma ker je sekal brez sečnega dovoljenja. Miličniki so njegov prekršek prijavili oddelku za gospodarstvo občinske skupščine Kočevje, ki bo nato zelo verjetno predlagal Knava v kaznovanje sodniku za prekrške. Knavs je bil zaradi podobnega dejanja že kaznovan.

Prevrnjeni vlačilec

Tovorni avto-vlačilec, naložen s smrekovim lesom, se je prevrnil 10. novembra ob 14. uri na cesti med Svetlim potokom in Kočarji v kočevski občini. Škode je po nestrokovni oceni za najmanj 20.000 din, če se bo ugotovilo, da je prikolica zvila, pa je lahko škoda celo 5-krat večja. Poškodovan ni bil nihče. Do nesreče je prišlo, ko je voznik Alojz Oblak iz Ljubljane peljal vlačilec po 2,90 m široki gozdni cesti in so na ostrem levem ovinku zadnja kolesa zdrsnila pod cesto, nakar sta se priklopnik in vlačilec prevrnila 4 m globoko pod cesto.



Franc Gole: buče kot dolge voščene kaplje

Bučna vas: vrt za skrivnost

S hruške nihajo zagrljenke, malo naprej rumenijo vinske ruze zraste rdeča, iz rdeče bela - Pri Francu Goletu je govornica vsakdanja stvar - V starih časih so buče uporabljale - danes so kvečjemu za obliko

Listje na pritlikavi hruški pred hišo št. 10 v Veliki Bučni vasi se je obletelo s prvimi mrazom, ki je oktobra pritisnil nekje od Hmeljnika ali iznad Kačjih rid. Gospodarja Franca Goleta, ki tu že desetletja prebiva s francosko pokojnino, nistem spraševal po mladnem sadu, ampak po tistih čudnih bučah, ki so visele z vej kot velikanke razpotegnjene kaplje iz rumenega voska. Začel sem jih šteti, a nisem prišel do konca, ker me je Gole prekinil:

„Tele buče, ki imajo kratek vrat, so zagrljenke, uporabne za steklenice, zajemalke, lijake. Včasih, njega dni, so jih ljudje za vse to tudi uporabljali, danes pa so lep okras v hiši.“

Stopila sva za lučaj, še na njegovi zemlji, kjer so na kosu žive meje „obrodila“ vinska dvigala. Tako pravi Gole bučam na ne veliko manj kot meter dolgih vratovih. Izmišljal sem si, za kaj bi lahko te buče uporabljali, a mi nič pravega ni prišlo na jezik. Ko sem le vrtal, zakaj neki vinsko dvigalo, me je Gole poučil: „Če imate poln sod kapljice, jo lahko s takole bučo povlečete. Kdor je spreten, mu tako opravilo s tako pripravo ne dela preglavic. Ampak spretnost si je treba pridobiti.“

Buče teh čudnih oblik in velikosti so sestavni del Goletovega življenja. „Uživam, če lepo zraste,“ pravi mož, ki je krpo zemlje okoli majhne do-

mačje v podaljšku Cestnega podjetja spremenil v vrt za igre narave. Zagrljenke in vinska dvigala sadi vsako leto - od tedaj, ko je bolj za šalo kot zares vzel pri Jožetu Corlu v Čabru pol prgišča ploščatih bučnih semen.

Poleg buč je Goletova „slast“ tudi nenavadna, okrasna koruza. Nekega dne je pri sestri v Zagorici pri Dobriču videl male stroke z gostim črnim zrnjem, odčrnil dva ali tri - „za seme“ - pa vsadil doma. . .

„Če sem sadil črno koruzo, je zrastle rdeča, če sem posadil rdečo, se je pokazala bela. Vi, kaj bi bilo to? Slišal sem, da imajo čebele nekaj vmes, ampak tega ne verjamem. Nekaj drugega mora biti, po mojem se narava poigra.“ Več let sadi, vsakokrat dobi enako zaporedje - no ja, letos je rdeča dosegla 260 cm v višino, navadno zraste do pol metra; zakaj iz črne rdeča, iz rdeče bela in spet iz bele črna - tega pa si Franc Gole ne zna razložiti. Kaj bi si belil glavo! Dokler ne bo našel na strokovnjaka, bo ponavljal tisto „o čebelah“, čeprav ne bo verjel. „Narava je res čudna, po mojem je prav zato tako lepa, ker je skrivnostna.“

Za spomin mi je dal vinsko dvigalo, saj veste, tisto bučo, ki je „praktična za vino vleči iz sode“. Morda bo kdaj našel, da bova kdaj skupaj vlekla. Če ne, nič zato; vinsko dvigalo bo ostalo v stanovanju za okras. Vsakomur bom pojasnil: „Tole mi je podaril Goletov stric iz Bučne vasi.“

I. ZORAN

Čigav je denar?

Zensko torbico z večjo vsoto denarja je našla v ponedeljek, 20. novembra, neznanca ženska pri knjižnici na Ljubljanski cesti v Kočevju. Najditeljica je najdeno torbico odnesla v knjižarno in prosila prodajalke, naj jo predajo miličnikom. Verjetno ni pogledala v torbico in ni vedela, da je bilo v njej precej denarja. Prodajalkam tudi ni povedala, kako se piše. Na postaji milice v Kočevju se doslej, ko to poročamo, ni zglasila niti lastnica (ali morda lastnik) torbice in denarja. Seveda pa miličniki pričakujejo, da se bo kmalu oglasila vsaj lastnica denarja, če ne tudi najditeljica. Trenutno pa je položaj precej čuden, saj ni znano niti, kdo je denar izgubil, niti kdo ga je našel - le denar je v varnih rokah.

Drvo je padlo na prikolico

Vanjo se je zaletel avto - škode 15.000 din

Nekoliko nenavadna nesreča se je zgodila 13. novembra na cesti med Nemško vasio in Prigorico v ribniški občini. Na srečo ni bilo človeških žrtev, škoda pa je znašala kar 15.000 din. Franc Činkelj iz Slovenske vasi 19 pri Kočevju je vozil ob 17. uri po cesti traktor s prikolico. Močan veter, ki je takrat pihal, je podrpl obcestno drevo, ki je padlo na traktor-sko prikolico, da se je odklopila od traktorja. Traktorist je nato zapeljal traktor s ceste, prikolico pa je pustil nezavarovano na cesti. Okoli 20.10 je peljal po tej cesti Stane Škrabec iz Ribnice. Ker je vozil z zasenčenimi lučmi, je prekasno zagledal prikolico. V zadnjem trenutku je zavrl in ostro zavil v levo. Vendar je z avtom oplazil prikolico. Škode je okoli 15.000 din. Nihče ni bil poškodovan in tudi njen ne.

J. P.

171 gos

Dragi sodelavci in sodelavice! Najprej se vam predstavim, nato pa vam predstavim našo nagradno natečajno knjigo za ocenjevanje poslanic (in še ga napakar), zadnje tedne ocenjevanje poslanic obvestilo:

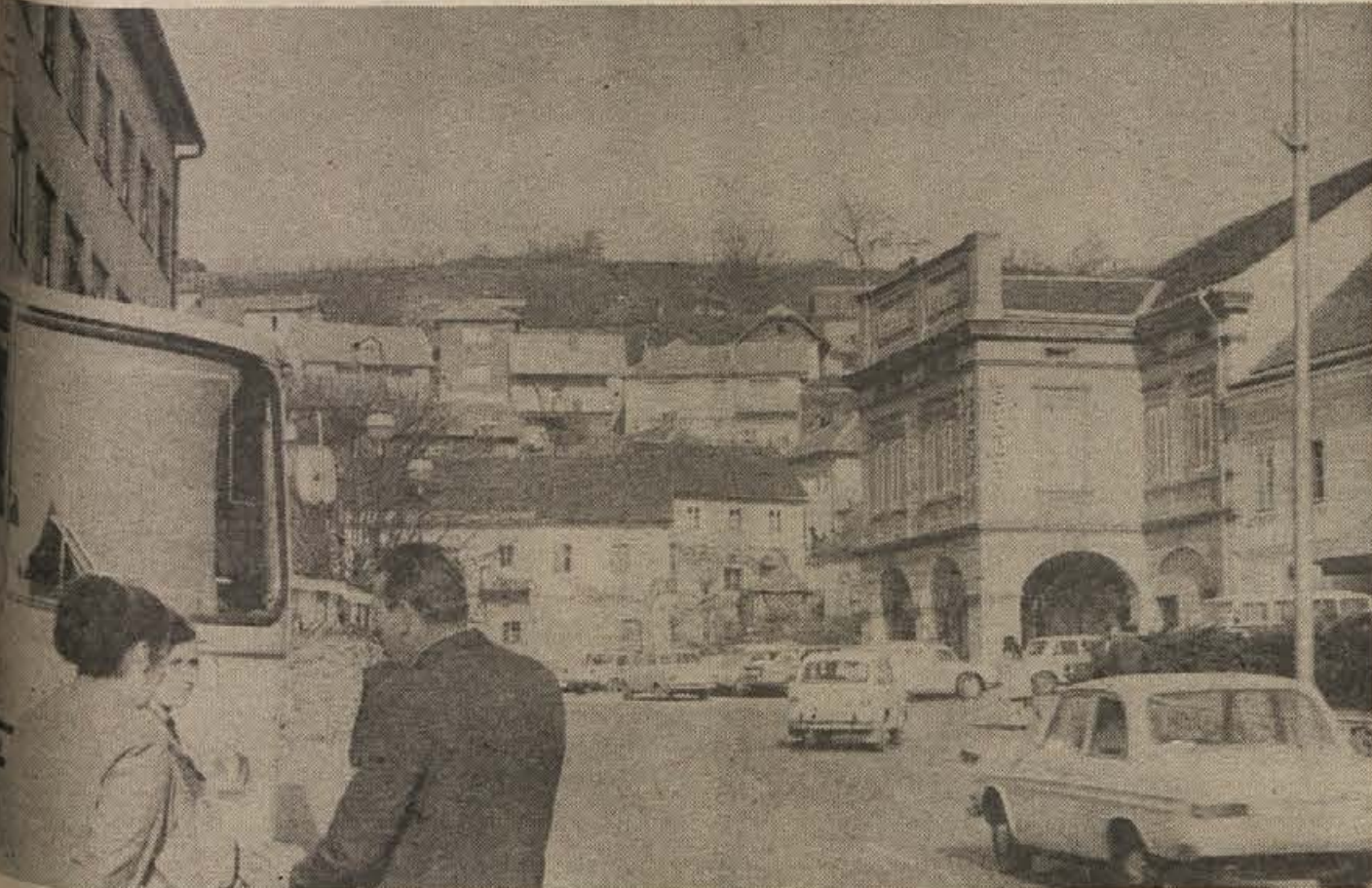
Do 15. oktobra smo prejeli krajev in najrazličnejših list!

Trije člani uredništva, namologa le preobsežna. Svoja so ocenjevanje poslanic slavista: prof. Karla Barčič, JARCA v Novem mestu in Belokranjskega muzeja v prispevke za „Gosje peto krivica, smo jih prosti, da zato skrbneje. Upamo, da v 14 dneh, že dobiš, da spevkov, izmed katerih najboljše pa objavijo. Zahvaljujemo se razpisu, kmalu pa bomo prispevkov. Lepo vas pozdravljamo!

Lepo vas pozdravljamo!



7. Elektronska ura na ste je udarila tri. Paradižnik je Mravljinca so mu gomazeli tekel stopljeni sladoled z gor sedla v skledo juhe; Nobenev je zmanjkalo!



ZA 26. NOVEMBER — PRAZNIK METLIŠKE OBČINE

Požrtvovalnost je naš adut

v gospodarstvu, kmetijstvu, komunalni in šolstvu se uspehi zadnjega leta nizajo v verigo splošnega napredka

V industriji in drugih gospodarstvenih panogah smo zadnja leta vidno napredovali. V petih letih je zaposlenost prebivalstva narasla za 45 odstotkov, kar pomeni, da je 800 ljudi našlo delo. Zdaj je v občini z okoli 7300 prebivalci že 2500 zaposlenih, medtem ko je bilo pred 15 leti zaposlenih komaj 4 odst. prebivalstva.

Četletni dohodek gospodarskih organizacij je porastel od laniških 225 milijonov dinarjev na okrog 310 milijonov v letošnjem letu, dohodek pa bo ob koncu letošnjega leta znašal 120 milijonov dinarjev. Hitro raste beležimo tudi pri narodnem dohodku na prebivalca. Leta 1968 je znašal 4.800 din, letos pa bo (po oceni) narasel na 11.000 dinarjev.

Na širšem gospodarstvu naših podjetij pridajo tudi porast dobička, ki bo dosegel nad 30 milijonov dinarjev in ga delovne organizacije napenajo predvsem skladom. Pravi zaslugi se izboljšujejo osebni dohodki zaposlenih, ki so letos za približno 20 odst. večji in bodo ob zaključku leta znašali v povprečju 1500 din. Še vedno bomo z zaslužkom pod republikansko pot, največ zato, ker večina ljudi dela v tekstilni industriji, ki pa je v Sloveniji in v ostali državi med zadnjimi po osebnih dohodkih.

Razen tovarne BETI letos izredno dobro uspevajo tudi v kmetijski zadevi in tovarni KOMET. Otvoritev nove tovarne tega kolektiva štejemo med največje gospodarske do-

sežke občine, saj bo v prihodnosti omogočena zaposlitev nadaljnjih 300 ljudi. Želimo pa, da bi podjetja iz drugih občin (izjemi sta Mercator in Novoteks) imela do svojih obratov pri nas vsaj tak odnos, kot ga kažejo metliška podjetja do obratov v drugih občinah. Gre za urejanje proizvodnje, za rast teh obratov in povečanje zaposlenosti. Ob naglem večanju materialne baze našega gospodarstva, je žal močno zaostajal razvoj samoupravljanja, napredek pa pogrešamo tudi na področju zasebne obrtne dejavnosti.

Oprijemljiv napredek

Vrsta družbenih ukrepov in pobud domače kmetijske zadruge je začela premikati na boljše tudi zasebno kmetijsko dejavnost, posebno pa vinogradništvo. Letos je bilo za naše kmete na razpolago 770.000 din raznih kreditov in nad 150.000 dinarjev za regrese pri zavarovanju vinogradov, za nabavo semen in plemenske živine. Razen tega je občinska skupščina prispevala še 200.000 din za sofinanciranje zdravstvenega varstva kmetov, medtem ko zbere v proračunu samo 180.000 din vseh tovrstnih davkov.

Vse to daje trdno osnovo za nadaljnji napredek zasebnega kmetijstva, če bo le urejen trg in pa cene

kmetijskih pridelkov. Tudi vasi bomo morali komunalno bolj urediti, graditi več cest in vodovodov. Seveda pa tudi take izboljšave ne bodo pomagale manjšim kmetom, ki pri nas prevladujejo, zato bomo morali omogočiti zaposlitev vsaj enemu iz take družine. Tudi ta možnost se z letošnjo uvedbo Viatorjevih avtobusnih prog za delavce znatno povečuje.

Drobno, a pomembno

Tudi na področju komunalnih dejavnosti smo letos vidno napredovali. Asfaltirali smo nekaj nad 4 km cest: od Metlike do Vinomera in od Metlike do Rosalnic, zgradili 3 km vodovoda, gradili kanalizacijo na Bregu revolucije v mestu in prvo etapo gradnje kolektorjev za čiščenje naprave. Preuredili smo staro šolo v Metliki in šolo v Gradcu, končali regulacijo Sušice, preuredili ali na novo zgradili 5 transformatorskih postaj, napeljali trofazni tok na področje Dobravice in opravili še vrsto manjših komunalnih del. Skupna vrednost vseh takih investicij je znašala nad 6 milijonov dinarjev. Od tega so prispevali občani s samopriskom 1.900.000 din, podjetja 800.000 din, ostalo vsoto pa so priskrbeli drugi sofinancerji ali smo najeli posojila.

Med drobne, toda za delovnega človeka pomembne izboljšave v letošnjem letu štejemo tudi delavske prevoze podjetja Viator. S tem je bila izpolnjena dolgoletna želja prebivalcev odročnih krajev.

Na višji ravni

Vidne izboljšave opažamo tudi v šolstvu in otroškem varstvu. Sredstva, vložena pred šestimi leti za ureditev razmer v šolstvu, in denar, ki smo ga pred dvema letoma namenili otroškemu varstvu, se je začel obrestovati. Imamo močno zmanjšan osep učencev v osnovnih šolah (od 60 odst. v letu 1966 se je zmanjšal na 35 odst. letos), učni uspehi pa so za približno 15 odstotkov boljši, kot so bili pred nekaj leti.

V organizirano predšolsko varstvo je zajetih že nad 130 otrok v predšolski starosti, kar pomeni 21 odst. vseh otrok v občini. Male šole so bili deležni že vsi malčki pred vstopom v prvi razred, naš namen pa je v dveh letih postopoma vključiti vse otroke v celoletno malo šolo, s čimer bi močno zmanjšali razlike med mestnimi in kmečkimi otroki ob začetku v osnovni šoli.

Imamo pa še vrsto perečih in kričočih socialnih problemov, ki jih želimo rešiti s pomočjo proračunskih sredstev nismo uredili. Prizadeti so zlasti ostareli ljudje brez svojcev in nesposobni za samostojno preživljanje. Socialne podpore so znatno premajhne, precej potrebnih občanov je še brez te pomoči, marsikateri bi morali v dom počitka itd. V prihod-

njem letu bomo morali zlasti na tem področju storiti mnogo več, kajti iz leta v leto se tovrstne težave kopičijo in poglobljajo.



Pred 30 leti na Suhorju

Bela krajina je bila od začetka revolucije vsa na strani partizanov, zato ni čudno, da je slovenski belogardizem prav na njenih tleh doživel svoj prvi veliki poraz. V noči od 26. na 27. november 1942 so enote hrvatske XIII. proletarske brigade „Rade Končar“ ob sodelovanju borcev Čankarjeve brigade in vzhodnodolenjskega odreda uničile močno belogardistično postojanko na Suhorju pri Metliki.

Sovražna postojanka je štela 130 belogardistov in 30 Italijanov, v bojih pa jih je padlo 100 ujeti in so bile partizanske izgube le malenkostne. Skoro polovica ujetih belogardistov, večina prisilno mobiliziranih ali očitno zapeljanih, se je kasneje pridružila parti-

zanom. Ta velika zmaga slovenskih in hrvaških partizanskih enot je imela v tedanjem času izredno veliko vojaški in politični pomen. Razbit je bil obroč, ki so ga belogardisti sklepali okrog Gorjancev, razen tega sovražnik ni imel več varnega prometa na progi Novo mesto-Metlika.

Politični pomen te zmage je bil izredno pomemben, saj je bil zadan prvi in hud udarec nastajajoči slovenski protirevolucionarni beli gardi. S tem je bil za vedno zavrt nadaljnji razvoj belogardizma v Beli krajini. Vse do osvoboditve pokrajine v septembru 1943 po porazu na Suhorju, sovražniku ni uspelo drugega, kot zadržati nekaj manjših vojaških skupin v večjih krajih in

pod zavetjem okupatorja.

Zmaga na Suhorju, še predtem pa uničenje fašistične postojanke na Hrastu, je pomenila tudi moralno zmago partizanskemu gibanju v Beli krajini in na Dolenjskem. Napad na Suhor je bila tudi prva velika skupna akcija slovenskih in hrvaških partizanov. V teh časih se je začelo kovati pristno in resnično bratstvo med našimi narodi, ki je ostalo prisotno vse do danes. Za to sodelovanje ima velike zasluge prav XIII. proletarska brigada, ki je bila te dni odlikovana z redom narodnega heroja. Vsi Belokranjci iskreno čestitamo ob tem velikem in zaslužnem priznanju, s katerim je borce slavne brigade odlikoval predsednik Tito ob 30-letnici ustanovitve brigade.

Odklanjamo namigovanja!

Vsem občanom, delovnim kolektivom in prijateljem naše občine čestitam v imenu občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij za letošnji jubilejni občinski praznik in dosežene uspehe. Iskreno se zahvaljujem za sodelovanje vsem, tudi tistim, ki so objektivno, kritično obravnavali naše delo v minulem letu.

Naše želje in potrebe so velike, saj moramo premagovati zaostalost, ki ima desetletne in petnajsetne korenine, ter ustvarjati boljše možnosti za življenje in delo naših občanov. Pri teh prizadevanjih smo zadnji dve leti v izredno težkem položaju, ker smo že prešli mejo skrajne nerazvitosti in smo zato deležni mnogo manjše pomoči širše družbene skupnosti. Razumljivo, da z lastnimi silami ne zmoremo vseh načrtov, ki smo jih hoteli izpeljati. Lahko pa smo v zvezi z vsemu zadovoljni in moremo trditi, da smo vse, kar smo v zadnjem letu naredili, dosegli predvsem s pridnostjo, pametnim gospodarjenjem in požrtvovalnostjo. To je nov korak k zastavljenim ciljem, ob tem pa odločno odklanjamo namigovanja ljudi izven občine, da je bil naš razvoj hitrejši na račun celotne družbe zaradi nekaterih sistemsko in politično škodljivih kršitev predpisov, ki pa so bili, žal, res storjeni v tovarni BETI. Našo požrtvovalnost dokazuje trinajsto leto neprekinjenega plačevanja samopriskov in dolgoletna pomoč delovnih organizacij pri vseh komunalnih delih. Kadar pa delamo primerjave z drugimi občinami, moramo vedeti, da je metliška občina s 7300 prebivalci najmanjša v Sloveniji.

IVAN ŽELE
predsednik občinske
skupščine Metlika

Asfaltni krak od Metlike do Vinomera in še malo dlje je prvi del sodobne ceste proti Draščem, najboljsem vinogradnem območju Bele krajine.

ZA PRAZNIK NAŠE OBČINE ČESTITAMO VSEM KOLEKTIVOM IN OBCANOM ZA DOSEŽENE USPEHE V MINULEM LETU IN HKRATI ŽELIMO, DA BI TUDI V PRIHODNJE DOSEGLI TAKO POMEMBNE DELOVNE ZMAGE!

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

IN VSE DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE TER DRUŠTVA V OBČINI ČESTITAM SE PRIDRUŽUJEJO TUDI KOLEKTIVI: »BETI«, »KOMET«, »KMETIŠKA ZADRUGA«, »METLIKATRANS« IN KOMUNALNO PODJETJE, KI SO OMOGOČALI DANAŠNJO PRILOGO

V kolektivu BETI, ki ima svoje obrate v Mirni peči, Dobovi, Črnomlju in Ljubljani, je skupno zaposlenih 1350 ljudi. Letošnje leto je bilo za vse sila težavno, saj so doživljali težko krizo znotraj kolektiva, kljub temu pa je ves čas delo nemoteno potekalo. Mar ni to dokaz, da preveva kolektiv zdrav duh? Vsak delavec se namreč zaveda: »Proizvodnja ne sme trpeti! Preveč smo žrtvovali za tovarno, da bi lahko podrli, kar smo leta gradili.«

Bolj kot kdaj prej želi kolektiv BETI dokazati javnosti in poslovnim partnerjem, da ga noben vihar ne zamaje. Četudi je tovarna precej trpela na ugledu zaradi direktorjevega pobega v tujino, ne gre, da bi ves kolektiv mešali v nečedne posle. Delavec in uslužbenec, ki soustvarjata proizvodnjo, imata zasluge za izreden poslovni uspeh letošnjega leta, prav to pa je namen pokazati javnosti za občinski praznik.



OD MOSKVE DO CHICAGA

26. november 1972 bo metliška tovarna BETI pričakala po stari navadi s kopico delovnih zmag: letos nov računalniški center, rekorden poslovni uspeh in uspešen prodor na ameriško tržišče

Ko za letošnji občinski praznik tovarna BETI slavnostno odpre elektronski računalniški center, je treba poudariti, da je to prva mehanografska naprava v Beli krajini in na ožjem dolnjskem območju. Priprave za uvedbo mehanografskega sistema so se začele že v začetku lanskega leta. Podjetje pa se je za veliko naložbo – ves sistem stane okrog 5 milijonov dinarjev – odločilo, ker se zaveda, da je mehanografija sodobna nujnost.

Cez čas bo tovarna na ta račun mnogo prihranila. Za občinski praznik bodo svečano odprli nove prostore mehanografskega centra, ki bo ob tej priložnosti začel poskusno delati. Do novega leta bodo z elektronskimi stroji opravljali le faktučne posle, knjiženje izdelkov, obdelavo naročil in prodajno statistiko. Ko bo mehanografija popolnoma stekla, kot si jo zamišljajo, pa bo vsak dan in vsak trenutek na razpolago še vrsta najrazličnejših podatkov, za katere bo točnost zjamčena.

Zdaj imajo v podjetju za taka dela vpeljana ročno obdelavo, kar pa pomeni: manj podatkov,

dostopni so za mesec dni nazaj, razen tega je zmeraj mogoče, da se kje skriva napaka. Elektronskega računalniškega centra niso kupili samo zavoljo spremljave finančnih rezultatov v podjetju in zaradi lažjega obračunavanja osebnih dohodkov, pač pa je namen mehanografije predvsem spremljati proizvodnjo in sproti dobivati podatke, kako se usmeriti vnaprej. S pomočjo teh strojev bodo odpravljene zastoji v proizvodnji, opozorjeni bodo na ozka grla v proizvodnji itd.

Za začetek je v mehanografskem centru pod vodstvom ekonomista Nikole Ladika zaposlenih 10 ljudi, ki so vsi strokovnjaki, izšolani s pomočjo firme Honeywell, ki je dobavila stroje. Kolikor se bo podjetje odločilo kdaj kasneje še za usluge elektronskega kolektivnega računalništva, bo treba povečati strokovno posadko, ki zna brati elektronske možgane.

Tricetrletje – doslej rekordno poslovanje

Odkar podjetje obstaja, in tega je 16 let, še nikdar ni bilo tako lepих uspehov, kot jih izkazuje devetmesečni obračun v letošnjem letu. Ustvarili so 165.028.240 din celotnega dohodka, dosegli 81 odst. celoletnega plana ter 29 odst. več kot v enakem času preteklega leta.

Tudi proizvodnja kaže močan porast za celih 36 odstotkov. Za amortizacijo so odšteli že 7 milijonov dinarjev in je letos za polovico večja od lani odmerjenega zneska. Največ veselja pa ima kolektiv z ugotovljenim dobičkom, ki je za 132 odst. večji kot v tricetrletju lani.

Osebnih dohodkov niso več skromni, zato o zategovanju pasu ne govorijo več. Nasprotno, zaslužki v tovarni BETI veljajo za ugodne, če se primerjajo z drugimi podjetji svoje stroke v republiki in državi. Poprečni osebni dohodek je v

prvi polovici leta znašal 1.420 dinarjev, zdaj so šli pri vsakem zaposlenem za 140 din navzgor, ob koncu letošnjega leta pa računajo doseči poprečje 1.750 din.

Poslovni uspeh tovarne BETI tudi v letošnjih težavah znotraj kolektiva nikdar ni bil vprašljiv. Čeprav ima BETI veliko kreditov, jih redno odplačuje, ustvarja močne sklade, skrbi za nadaljnjo rast in tudi z nelikvidnostjo nima prehudih težav.

Veliko denarja so letos namenili za rekonstrukcijo obrata v Dobovi, nove proizvodne prostore gradijo v Mirni peči, medtem ko za obrat Črnomelj rekonstrukcijo pripravljajo.

Petnajsta je Amerika

Izdelki tovarne BETI že več kot 10 let uspešno prodirajo na tuja tržišča. Izvažajo že v 15 držav, od tega na vzhod: v Sovjetsko zvezo, na Poljsko, Češko, Madžarsko in v Romunijo. Na zahodu so kupci Betinih izdelkov v Zahodni Nemčiji, Avstriji, Švici, na Danskem, v Franciji, na Norveškem, Švedskem, v Belgiji in od letos dalje tudi v Ameriki.

Prav prodor na ameriško tržišče pomeni za metliško tovarno enega največjih uspehov. Kupci iz velikih držav naročajo tudi le velike serije izdelkov, tako da za manj kot 25.000 kosov ni pogodbe. So pa tudi naročila po 300.000 kosov.

Letos gredo izredno v promet kopalne obleke, kombinize, spalne srajce in bluže iz čipkaste pletive, za kar so najbolj navdušeni vzhodni kupci, medtem ko so Američani posegli predvsem po otroških kompletih iz helance. Izdelke tovarne BETI lahko najdete torej v večjih blagovnicah Moskve, v skoro vseh evropskih državah, pa tudi v Chicagu, Philadelphiji in v več krajih države Ohio.

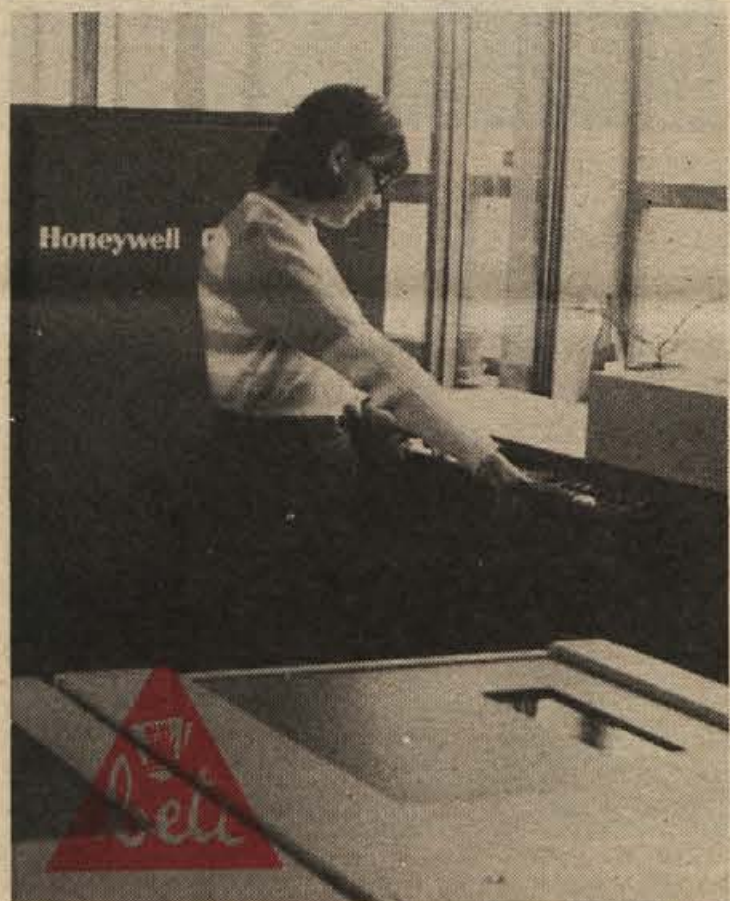
BETI je močno odvisna od

reprodukcijskega materiala in uvoza, zato si vsa leta tako prizadeva čimveč izvažati. Zdaj so se prepričali, da je izvoz nemoteno proizvodnja. In še to je važno, da je izvoz letos za 60 odst. večji od devetmesečnega kupčij s tujino v lanskem letu.

Tudi za leto 1973 ni strah, da kolekcija spomladanskih poletnih modelov ne bi šla za mejo. Kupci se že javljajo, da jejo ponudbe, predstavljajo BETI pa želijo doseči čim ugodnejšo ceno in čim večje serije naročil, kot tudi pogodbe za več let naprej. To se za tovarnika najbolj izplača.



Okoli 150 različnih modelov in vrst kopalnih oblek je v programu proizvodnje tovarne BETI za prihodnjo sezono. Na fotografiji: eden izmed novih modelov, imenovan DIEGO, ki ga predstavlja dekle iz podjetja. (Foto: R. Bačer)



Del novega računalniškega elektronskega sistema, ki ga je BETI kupila pri znani firmi Honeywell. Za mehanografski center so na novo uredili tudi primerne prostore. (Foto: R. Bačer)



Elektronski možgani dajejo najrazličnejše in vsak hip dostopne podatke o proizvodnji, kar je predvsem namen tolikšne investicije. Ravnanje s temi stroji pa ni enostavno ne lahko, zato so morali hkrati z napravami dobiti tudi 10 posebej šolanih ljudi. (Foto: R. Bačer)

Delovni kolektiv tovarne BETI v METLIKI čestita za letošnji občinski praznik 26. november in dan republike vsem prebivalcem metliške občine, želeč, da bi s skupnimi prizadevanji dosegli v prihodnje še veliko večje uspehe.



Šivalnica v novi tovarni je najsodobneje opremljena, delovna mesta pa povezuje tekoči trak. Za prijetnost skrbi glasba, ki je vključena tudi med delom.



KOMET ZDRUŽEN V NOVI TOVARNI

Nekaj več kot 10 let je tega, ko je pet metliških gospodinj poglavalno šivalne stroje in na ta način položilo temeljni kamen konfekcijskega podjetja KOMET. Takrat so za milijon dvesto starih dinarjev kupili pet hitrošivalnih strojev Singer in dali napeljati električno napeljavo. Danes je KOMET eno največjih belokranjskih podjetij. Specializirano je za proizvodnjo nedrčkov, izdeluje pa tudi druga oblačila. Za letošnji praznik metliške občine bo osrednja prireditelj otvoritev nove tovarne, za katero se je 300-članski kolektiv Komet vsa zadnja leta odpovedoval večjemu zaslužku. Čeprav je Komet rasel v težkih pogojih in brez tuje pomoči, je kolektiv krepila zavest zrelih in ponosnih samoupravljavcev.

Odslej v novih prostorih

Po vsej Metliki je bil raztresen Komet. Delali so v poslopju na Pungartu, v stari šoli, pri Caru, upravo so imeli v bivšem Obrtnem domu, skladišča pa kar na 6 krajih. Čeprav je imel Komet že leta 1966 pripravljen investicijski program, ga kolektiv ni mogel uresničiti, ker so temu nekateri nasprotovali.

Pred poldrugim letom so v Rosalnicah pri Metliki začeli graditi veliko tovarno, ki ima pod streho 3780 površinskih metrov prostora. Poslopje je montažno iz kovinskih elementov tipa TRIMO in najsodobneje opremljeno za tovrstno proizvodnjo. Največ prostora zavzema šivalnica, ki je urejena tako, da poteka izdelava nedrčkov po najmodernejši tehnologiji. Mimo vseh šivalnih mest je speljan tekoči trak, po katerem se pomikajo posebne posode s skrojjenimi nedrčki in dokončnimi izdelki. Seveda pa so v tovarni tudi drugi potrebni prostori. Kolektivu sta v ponos

lepa samopostrežna restavracija in moderna kuhinja. Tu so še lepo opremljeni higienski prostori in prostori za pisarne.

Nova tovarna je veljala nekaj nad 10 milijonov dinarjev. Večino denarja je zbral kolektiv sam. Ljubljanska banka je dala tri milijone kredita, 500.000 je dal Jugotekstil, nekaj pa Dolenska banka in hranilnica iz Novega mesta. V naslednjih letih nameravajo v tej tovarni odpreti nova delovna mesta, saj je prostora za blizu 600 zaposlenih. Seveda pa bodo v tem primeru morali zgraditi nove prostore za skladišča in pomožne prostore.

V Starem trgu že napredek

V obratu v Starem trgu, kjer je Komet letos s pomočjo domačinov odprl prvi industrijski obrat v Poljanski dolini, delo lepo napreduje. Sedaj dela v obratu že blizu 40 domačink, ki so prej morale zaradi zaposlitve z doma. Kometov obrat je za to dolino ob Kolpi velika pridobitev in v te kraje se spet vrača življenje, kakršno je bilo ne-

koč, ko ni šlo toliko prebivalcev po svetu za kruhom. Zaposlene v Kometovem obratu si prizadevajo, da bi naredile čimveč in tako zaslužile ter upravičile gradnjo, za katero so pripevali vaščani.

Letos dobro gospodarili

Komet je v prvih devetih mesecih letošnjega leta dosegel

30 odstotkov več celotnega dohodka kot lani v istem obdobju. Najpomembnejše je to, da je kolektivu ostalo kar blizu pet milijonov ostanka dohodka. Poprečne plače v tem obdobju so bile 1385 din. Najboljše delavke zaslužijo tudi 2000 din in več, poprečje v posamezni brigadi pa je tudi med 1600 in 1700 din. Delitveno razmerje OD : skladi je 55 %:45 %.

Zanimanje za izdelke »KOMET«

Komercialisti v Kometu si prizadevajo, da bi potrošnikom čimbolj približali izdelke, saj je za kvalitetne izdelke in stalne modne novosti iz Metlike veliko zanimanje. Podjetje uspešno sodeluje tudi v mednarodni delitvi dela in dela s svetovno znanimi

firmami, kot so SUSA, WOLLMUELER, BENDER RIBANA, BLEYLE, in drugimi. Izdelki, narejeni v metliškem Kometu, se ne razlikujejo od tistih, narejenih v Zahodni Nemčiji. Komet izvažajo svoje izdelke tudi na vzhodno tržišče. Na Madžarsko je prodal za več kot milijon dinarjev.

Skrb za delavce

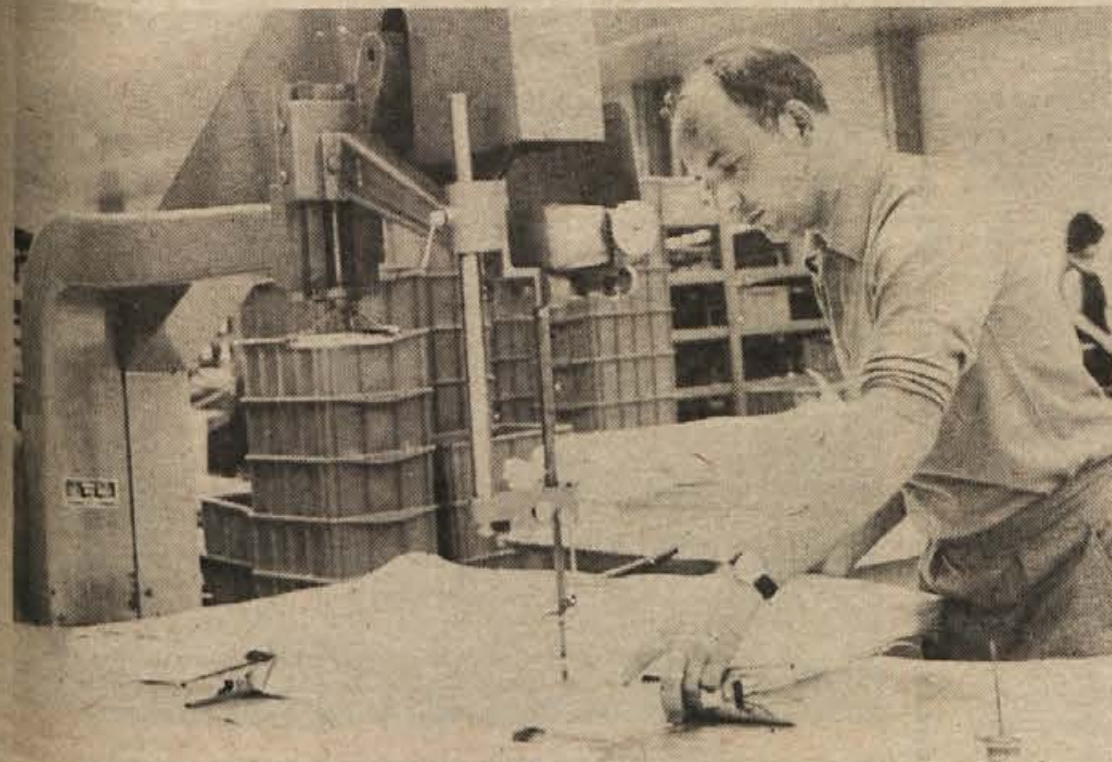
Omenili smo že, da imajo v Kometu sedaj lepo samopostrežno restavracijo, kjer kuhajo okusno hrano in kjer lahko pocieni jedo vsi zaposleni. Poskrbljeno je za prevoz na delo v Rosalnice z lastnim avtobusom in v organizaciji prevoznih podjetij. Za posojila za zgraditev stanovanj delavcev je kolektiv odobril 325.000 din. Ta znesek je bil razdeljen 14 prosilcem. V načrtu je predvidena zgraditev otroške varstvene ustanove pri tovarni v Rosalnicah in uresničitev še drugih, za zaposlene pomembnih reči.

Sicer pa bo načrte za prihodnje sedaj laže uresničiti, saj bosta prizadevnost in storilnost v novi tovarni prav gotovo še boljši, s tem pa tudi zaslužek in dohodek podjetja.

M. V.



Vrstne hiše v Metliki, ki jih gradijo Kometovi delavci s pomočjo posojil, ki jih je odobril kolektiv



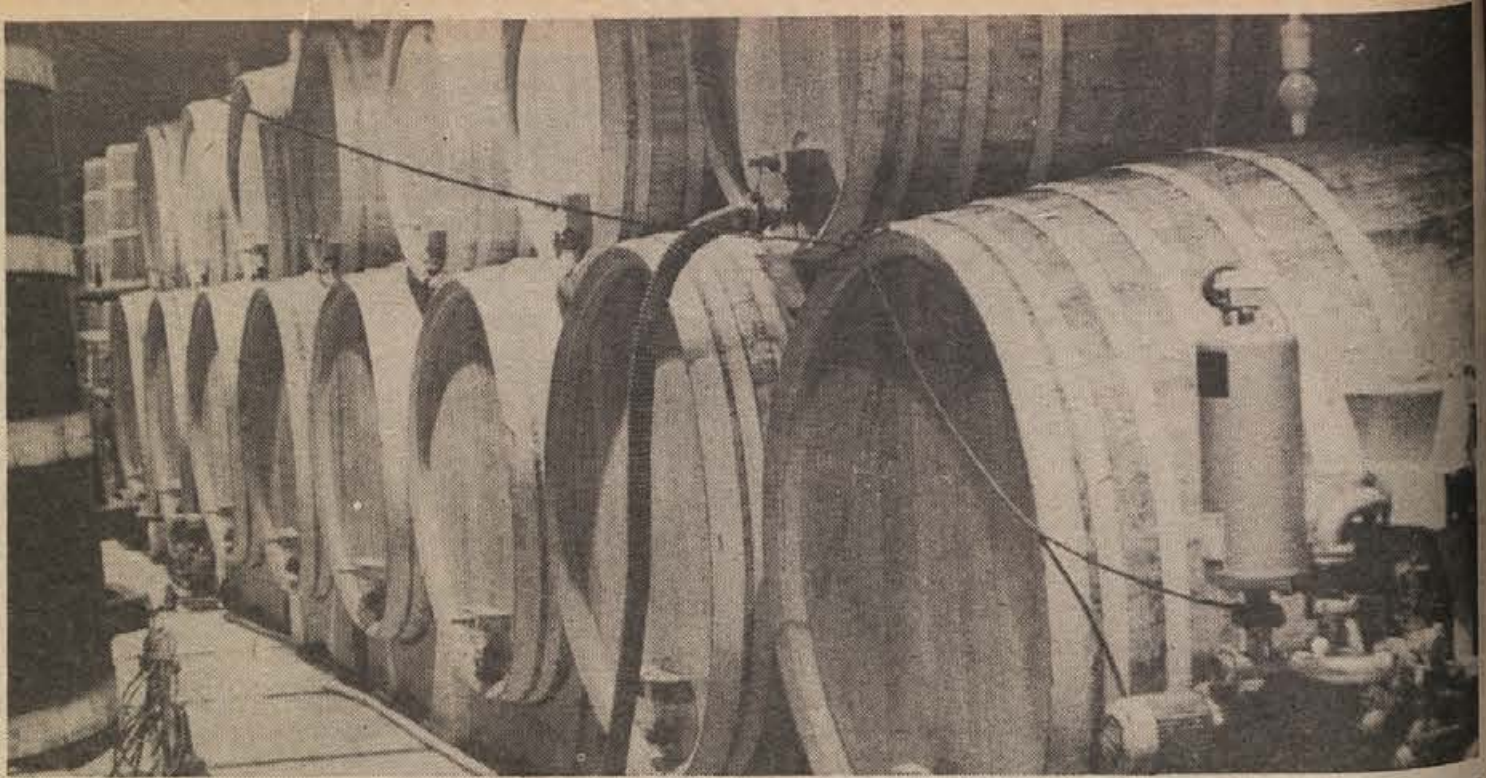
Delo pri krojenju izdelkov



V obratu v Starem trgu dela že blizu 40 domačink, ki so zadovoljne z delom in zaslužkom

TANKO PISKALI, ZDAJ ŽVIŽGAJO

Kmetijska zadruga Metlika se je letos izredno utrdila, tako v finančnem kot v poslovnem smislu – Kažejo se uspehi večletnega varčevanja, trdega dela in dobrega gospodarjenja



V vinski kleti so pred kratkim zamenjali del vinskih sodov z novimi. V načrtu imajo zamenjavo vse posode, saj je nova primernejša za shrambo vina kakor prejšnja. Tudi zmogljivost kleti se bo tako povečala. (Foto: M. Vesel)

Metliška zadruga tudi v najtežjih letih za družbene kmetijske organizacije ni povzročala občini sivih las. Malenkostno izgubo so lahko krili sami, medtem ko zadnji dve leti zadrugi dohodek skokovito narašča.

Za letošnji občinski praznik odpravlja zadruga prenovljeno stavbo na metliškem Trgu svobode. Uredili so zelo sodoben lokal za prodajo kmetijske mehanizacije, orodja, zaščitnih sredstev, razen tega pa še posodobili upravne prostore. Kolektiv je leta 1965 štel 130 ljudi, ko je ustvaril 5 milijonov dinarjev celotnega dohodka, danes pa s prav tako velikim kolektivom ustvarjajo 50 milijonov na leto.

Obseg dela se je močno povečal in pridnost kolektiva je vzrok za tak uspeh, ne toliko višje cene. V poslovnem uspehu beležijo velik skok zlasti zadnji dve leti. Medtem ko je lani celotni dohodek narasel za 70 odst. v primeri s poprejšnjim obratnim obdobjem, je letošnji spet za 45 odst. večji od lanskega.

V devetmesečnem obdobju 1972 je zadruga dosegla celo poslovni rekord odkar obstaja. Ponaša se s skoraj 37 milijoni dinarjev ustvarjenega celotnega dohodka, z 99 odst. večjim dohodkom kot v tem času lani in z nad 2 milijonoma dinarjev dobička, kar je celo 327 odst. nad lanskim uspehom v devetih mesecih.

Kljub tako ugodni bilanci pa z osebnimi dohodki nečje pretiravati. Poprčen zaslužek znaša letos 1600 din, dobiček pa so namenili skladam, ne pa naknadni delitvi za osebne dohodke. Prav zato imajo letos obnovljeno stavbo, začeli pa so tudi pot modernizacije, ki jo že dlje časa planirajo.

Samo naravna vina

Zadruga je letos prešla med zasebne kmete domače občine

770.000 dinarjev v obliki posojil za obnovo vinogradov in nakup kmetijske mehanizacije. Ta sredstva so zbrali s pomočjo republiških virov, Dolenjske banke in sklada za pospeševanje kmetijstva ter sredstev zadruge. Poleg tega so dali še za 149.000 din regresa iz občinskega sklada za pospeševanje zasebnega kmetijstva in namenskih sredstev zadruge.

Odkup grozdja je bil malenkosten, čemur botruje deloma slaba letina, deloma pa gre za špekulacijo vinogradnikov, ker so čakali višje cene. Zdaj na veliko ponujajo mošt, vendar prenekaterega zavrnejo.

V moštu, ki ga zadruga kupi, ne sme biti kaplje šarnice ne kančka barvila, še manj pa sledi o vodi. Vsako vino temeljito analizirajo, preden ga vzamejo, kajti v metliški kleti so zgolj naravna vina.

Kaj prinaša leto 1973?

Prihodnje leto bo zadruga dala poudarek trgovski dejavnosti oziroma obnovi in modernizaciji lokalov na podeželju. Preuredili bodo trgovino v Gradcu in na Suhoju, razen tega pa pripravili načrte za široko rekonstrukcijo vinske kleti v letu 1974 in 1975. Ker je zadruga usmerjena izrazito v vinogradništvo, bo taka naložba nujna in koristna. Računajo, da bodo prej kot v 10 letih vsa naravna vina z območja metliške občine odkupili v zadrugi in jih stekleničena mudili potrošnikom na trgu.

Pomembne spremembe pa se obetajo tudi v organizaciji kmetijske zadruge. Medtem ko so že ustanovili enoto za kooperacijo, ki je temeljna organizacija združenega dela, pripravljajo še statut in druge akte, da bo kooperacija zaživela, kot jo zamisljajo, in bo postala ena najmočnejših dejavnosti v okviru zadruge.



Temeljito obnovljena stavba metliške zadruge na Trgu svobode je ena najlepših v mestu, zadovoljne pa bodo tudi stranke, ker bodo v sodobnem lokalu imele več izbire. Poslopje je preuredilo Komunalno podjetje Metlika. (Foto: R. Bačer)



Delavnice v Rosalnica pri Metliki

Stranke vedo povedati, kdo smo

Pri podjetju METLIKATRANS pravijo: »Nismo se vajeni hvaliti, toda kar smo ustvarili, je plod dela našega 180-članskega kolektiva.«

Prevozno podjetje METLIKATRANS je ena izmed najmlajših delovnih organizacij metliške občine, vendar si je hitro pridobila stranke in ugled v svojih poslovnih krogih. Kako gre kolektivu in kakšne ima še načrte, je povedal direktor Franc Vrviščar, s.b.

— Kaj lahko javnosti pokažete od ustanovitve do danes?

„V štirih letih, odkar delamo, smo napredovali tako, da lahko sprejemamo tudi zahtevnejša dela, kot so prevozi pri gradnji avtocest. Imamo že precejšen lastni vozni park. Samo v letošnjem letu smo kupili 10 kamionov v vrednosti 3.600.000 din, računamo pa še na nabavo 10 kamionov, ki bodo veljali malo manj kot 6 milijonov dinarjev. Temu primerno urejamo tudi remontno službo.“

— Kakšni so vaši letošnji poslovni uspehi in kje ste jih predvsem dosegli?

„Letos delamo največ pri gradnji ceste Postojna–Vrhnik, Postojna–Razdrto, Hoče–Levec, Zagreb–Karlo-

vac. Sodelovali pa smo tudi pri manjših cestnih delih na območju Dolenjske, na Hrvaškem, v Bosni in celo v Srbiji. Letos je naš kolektiv porasel na 180 članov, ustvarili pa bomo okrog 30 milijonov dinarjev celotnega dohodka.“

— Vreme graditeljem in prevoznikom letos ni bilo naklonjeno. Se to pozna pri vaših obračunih?

„Prav gotovo bo na letošnji dohodek podjetja vplivalo slabo vreme, saj je bil julij – običajno najbolj donosen mesec – letos najslabši. Zatekli sta nas še podražitev goriva in povišanje cestnih pristojbin.“

— Nelikvidnost je bila v začetku leta huda težava za vaš kolektiv. Se je med letom stanje popravilo?

„Dobršen del leta nas spremlja nelikvidnost. To nas je prisililo, da smo opustili sodelovanje z nekaterimi podjetji, ki niso mogla v redu plačevati naših uslug.“

— Kaj bi lahko v letošnjem letu zlasti pohvalili?

„Nismo se vajeni hvaliti, zato tudi tokrat ne bi govoril o hvali. O naših sposobnostih bi morali vprašati naše partnerje, ugledna slovenska podjetja, kot so Slovenija ceste, Gradbeno podjetje Primorje v Ajdovščini, „Gradnja“ iz Osijeka, „Viadukt“ iz Zagreba itd. To, kar smo ustvarili, pa je plod prizadevanj celotnega kolektiva. Zavedamo se, da bomo morali tudi v prihodnje razvijati podjetje z lastnimi silami. Zaradi tega smo začeli štipendirati tudi svoje kadre. Štiri štipendije na srednjih šolah že imamo podeljene, medtem ko žal ne dobimo interesentov med visokošolci za poklic pravnika, ekonomista in strojnega inženirja.“

— Kaj voščite za občinski praznik kot dolgoletni družbenopolitični delavec in hkrati direktor podjetja?

„Želim vsem našim občanom še mnogo uspehov pri delu in veselo praznovanje, za dan republike pa najlepše čestitke tudi vsem poslovnim sodelavcem.“

R. B.

Uspehi metliških gradbincev

V metliškem komunalnem podjetju je gradbeništvo najpomembnejša dejavnost – Pri enakem obsegu dela so prigradili veliko več kot lani

prostore za mehanografski center v Beti, v novi tovarni Komet v Rosalnica so izvedli vse vodovodne instalacije ter speljali priključek vodovoda na mestno omrežje.

V letošnjih devetih mesecih so pri približno enakem obsegu dela ustvarili 45 odstotkov več ostanka dohodka za sklade in to pri istem številu zaposlenih.

Zaradi nelikvidnosti niso imeli posebnih težav, saj so ta problem z investitorji sproti reševali.

V podjetju niso pozabili tudi na delovne pogoje zaposlenih. Uredili so si lastno menzo, vsa razpoložljiva sredstva stanovanjskega sklada pa podjetje daje za nakup družbenih stanovanj svojim zaposlenim.

V prihodnjem letu bo kolektiv svojo gradbeno dejavnost še razširil, tako da bo kos vsem potrebam v domačem kraju.



Pogled na že vseljena 12-stanovanjska bloka, ki ju je zgradilo Komunalno podjetje, in tretjega, ki ga sedaj dokončujejo

Dalj uživa pokojnino, kot je delal

»Saj bi nehal kaditi, pa bi mislili, da se žene bojim!« je rekel včasih, potem pa je zaradi zdravniškega nasveta le vrgel tobak v štedilnik – Sorodnike ima po vsem svetu in tudi na Dolenjskem

Najstarejši Ljubljčan je Franjo Wallas, ki stanuje v Šiški. 8. novembra je dopolnil 98 let. Sodi torej tudi v krog najstarejših Slovencev. Sorodniki smo ga obiskovali ves teden pred rojstnim dnevom in še po njem.

Na sreči ni bilo časa, da bi prišli vsi hkrati, saj v majhnem stanovanju ni bilo prostora za vse. Vendar je lepo urejeno, za kar skrbi druga Franjeva žena, ki je kar 25 let mlajša in jih šteje šele 73. Za našega pradedka dobro skrbi in njena zasluga je, da je zdrav, čil, vever in srečen.

Franjo Wallas je koroški Slovenec iz Podkloštra. V mladosti je trdo delal, saj je bil na Koroškem za hlapca. Poročil se je z Avstrijko, poštarico. Nato je bil delavec pri železnici. Nekoč bi



Dedek se je za bralce Dolenjskega lista tudi takole podpisal.

Franjo Wallas

ga skoraj stisnila tračnica, ki so jo nosili. Postajni načelnik ga ni maral, ker je bil Slovenec.

Pri hrani ni izbirčen. Nihče ne ve in tudi sam se ne spominja, kdaj je bil nazadnje bolan. Ne kadi, čeprav je včasih kadal cigarete in fajfo. Franjo Wallas ima sorodnike ne le na Koroškem in v Ljubljani, ampak tudi na Dolenjskem, pa na Hrvaškem, v Črni gori, Avstriji, Angliji, Španiji in celo v daljni Ameriki, morda pa še kje drugje.

Ob zaključku naj povem, da je še čvrst možakar, saj je še letos štilhal na vrtu. Še vedno rad kaj prebere, med drugim tudi Dolenjski list, ki mu ga prinaša hči Mira.

Kličemo mu: še na mnoga zdrava leta!

J. PRIMC



VMES JE 95 LET – Razgovor s četrto generacijo. Pradedek Franjo Wallas, 98 let, pravnučinja Barbara, 3 leta, sta tudi rekla to in ono o nekdanjih in sedanjih časih. (Foto: Primc)

Oče sinu: »Tukaj sem, zakolji me!«

Žalostno je, če mati in oče skačeta skoz okno, ker se bojita sina – Sin trdi, da ga starši pač ne razumejo – Ga bo zresnil zapor?

Jože Blatnik (20 let) iz Stare cerkve 28 pri Kočevju je bil 7. novembra obsojen pred občinskim sodiščem v Kočevju na leto dni zapora, ker je s kuhinjskim nožem grozil očetu, da ga bo ubil, in ker je z latami (tri je med tepežem zlomil) tepel mamo. Sodba še ni pravno-močna.

Obdolženi je prvo dejanje zanikal, za drugo pa je trdil, da ga je storil v silobranu, ker mu je prej mama vzela tranzistor in ga udarila s palico. V zagovoru je povedal še, da se s starši krega, ker ga ne razumeta in ga še vedno kontrolirata, kod hodi in kaj počenja. Zato se tudi večkrat nad njima znese. V zagovoru je poudaril, da je pač materi storil tisto, kar si je zaslužila. Zdravniško spričevalo pa pove, da je imela mati množico

prask in podplutb po glavi, obrazu, vratu in nogah.

Sodišče je menilo, da se sin ne zaveda dovolj zgrešenosti svojega početja, da je nevaren in da ga lahko spravi na pravo pot le strožji red, ki ga bo deležen v zaporu. Obnaša se nezrelo. Dokler je bil zaposlen, je zaslužek porabil za pijačo, staršem pa ni za hrano in stanovanje dajal ničesar. Zadnje redno zaposlitev je zapustil oktobra letos, češ da za tako slabo plačo ne bo delal (nekateri pa morajo s tako »slabo plačo« preživljati celo družino!). Od staršev je izsiljeval tudi denar.

Mnogi otroci se v takih letih res ne razumejo dobro s starši (trdijo, da jih ne razumejo), se včasih opljejo in podobno; vendar se le skraj-

no nezrel in nekulturn človek obnaša do staršev tako, kot se mladi

Jože Blatnik. Že trditve, ki jim je sodišče verjelo, se berejo, kot kriminalni roman: »... Čim se je sin pojavil v spalnici, je tako močno odprl eno okensko krilo, da se je šipa zlomila. Hkrati je sunil očeta na posteljo. Mati, ki je prišla v sobo, se je sinovega početja tako prestrašila, da je skočila skozi okno, nato je skočil

skozi okno še oče. Potem je prišel sin ven za njima in vsi so se vrnili v hišo... Sin je prišel v spalnico s kuhinjskim nožem in grozil očetu, da ga bo ubil. Nekajkrat je nož zabodel v sobna vrata... Dvignil je nož nad očeta in mu grozil, da ga bo ubil. Oče, prestrašen in trd od strahu, je dejal: »Tukaj sem, zakolji me!«

Široka usta

MIHA MATĚ

10



Mislil pa sem si: »Kako boste vi spomenike postavljali, če jih še kulturnim možem ne morete. Preveč govorite in se širokoustite, medtem vam pa sosedje tisočletno tradicijo krajevo.« Naglas nisem rekel nobene, saj odkar nisem več občinski odbornik, mi lahko zaradi kakšne bolj popoprane besede davke zvišajo. Kljub temu se mi je pa kar dobro zdelo, da so začeli naši sosedje krasti vse tisto, kar je naše. Tuje je vedno slajše in če je ribniško, je še prav posebno dobro.

Nekega lepega dne je prišel nekdo od mesarjev k Bogu in ga hotel na vsak način pregovoriti, naj spremeni očenaš. Namesto »Daj nam danes naš vsakdanji kruh«, naj bi ljudje molili: »Daj nam danes naše vsakdanje meso...«

Dolgo časa ga je prosil in pregovarjal, da bi bilo to mnogo bolj pošteno in da si ljudje mnogo bolj želijo mesa kot kruha. Obljubil mu je celo deset milijonov na roko in nekaj procentov od prodanega mesa. Toda Bog se ni dal pregovoriti. Ko je mesar videl, da ne bo nič opravil, je še našel toliko korajže, da je vprašal: »Gospod Bog, če že nočete spremeniti očenaša, pa mi vsaj povejte, koliko so vam dali podkupnine te barabe od pekov!«

Ko sem malo bolj premislil vse to, sem se spomnil tudi naše trgovine. Ta si izmišlja razne vrste reklame, ko tisti brivec v Ljubljani, ki je razobesil napis: »Masiramo z lastno vodo«. Imel je toliko strank, da jih sploh niso mogle dohajati njegove škarje.

Moj prijatelj Janez je pred nekaj meseci dobil prospekt Varteksa, na katerem je pisalo, da se je potrebno samo izmeriti in potem mere poslati na njihov naslov. Dobil bo obleko, ki bo kakor vlita prinstajala njegovemu telesu.

Čakal je mesec, dva, tri... prav pred dnevi pa je le dobil pismo, v katerem je pisalo, »da nije gradjen po JUS-u i da im je vrlo vrlo zao.« Janez je bil žalosten in dejal mi je, da je vedno mislil, da je povprečen Jugoslovan.

»Veš«, sem ga potolažil, »JUS ne pomeni tisto, kot nekateri trdijo: još uvijek slabo«, ampak: još uvijek Slovenac«, kar pa ne odgovarja meram jugoslovanske konfekcije.«

Pri tem sem se spomnil starega Bate. Kaj vse ni napravil ta človek za reklamo? In ne samo to, tudi njegove trgovke so morale biti uslužne in postrežljive, drugače jim je kmalu pokazal vrata.



Deklica je urno skočila po lestev in hotela ustreči kupcu...

Nekega dne je prišel v eno svojih prodajaln in dejal: »Gospodična, mi lahko pokažete tiste čevlje z zgornje police.«

Deklica je urno skočila po lestev in hotela ustreči kupcu. Pri tem pa je pokazala svoje vse čare. Bata je bil presenečen. Ko mu je prinesla zaželeno čevlje, ji je dejal: »Veste, jaz sem ta in ta, svojih čevljev res ne bom kupoval, tu imate dvajset dinarjev, pa si spodnje hlačke kupite!«

Kaj je hotela uboga prodajalka, vzela je denar in se pristrčno nasmejala svojemu šefu. Toda komaj je šef odmaknil pete, je brž zavrtela telefonsko številko in sporočila kolegici v naslednjo prodajalno, naj si tudi ona sleče hlačke, če hoče dobro zaslužiti.

Niti pol ure ni minilo, ko je bil Bata že v njeni trgovini in zopet zahteval čevlje z najvišje police. Poskočno je skočila in mu jih prinesla.

Bata pa se je namrgodil in dejal: »Čevljev ne bom kupil, jaz sem vaš šef, tu imate dinar in pol, pa si kupite stranišni papir.« Kmalu potem je izdal uredbno, da vsaki prodajalki na vsake tri mesece kupijo nove spodnje hlačke.

Če bi bil jaz gostinec, bi delal vse drugače. Kaj nam pomagajo vsa leta turizma, če jih ne znamo obrniti v svoj žep. Silimo in silimo tuje, domačim gostom, ki znajo mnogo zapraviti, pa obrnemo hrbet. Tudi meni se je zgodilo nekaj podobnega.

Z Žličarjevimi Francetom sva prišla v Ljubljano. Bila sva žejna in lačna, zato sva jo mahnila v Slon. Zdelo se nama je res imenitno, ko sva opazovala stisnjene tuje, ki so prežvekovali makarone za sosednjo mizo. Pa pride natakhar in pravi: »Veste, ta miza je rezervirana!«

»Pa prinesite kakšno drugo, midva bova tudi s kakšno drugo zadovoljna!«

Fant ni rekel nobene, midva pa sva se naredila Francoza in obsedela tam do pozne noči.

Poslušala sva razgovore med kelnarji in tujci. Mejduš, je to odlično, sem si mislil, kako letajo okrog njih kot muhe, da ne rečem okrog česa.

SKOK NA MARS



V hladilniku je kлокotalo od moče kot ob potoku v Košati lipi, kadar zapihajo pomladni vetrovi.

Paradižnik se je krepko uprl v vrata in zletel na plano. Za njim je padla na bleščeče kahlice super kuhinje še Klara. Prižgala sta luč in Klara je ostrmela: to je bila kuhinja iz njenih sanj! Vse bleščeče belo,

Vidiš, stari, to je kuhinja, in ne tista najina podrtija! In kadar ti rečem, da bi bilo treba kaj novega kupiti, vedno goniš svojo: za naju je dobro tako... je Klara očitajoče zbadla svojega soproga.

milijon gumbov, lučk in vzvodov, malodane tako kot v raketi.

... kuhinje dr. Čuja
... in za vrat mu je
... pomila se je v pasu in
... ni bilo več: toka

Dežurni poročajo

VINSKA BRATCA - Novomeški miličniki so 15. novembra zvečer pridržali do iztreznitve Franca Cveta...

POBegli v lomil - Žužemberški miličniki so 15. novembra zvečer prijeli 41-letnega Franca Zaletta...

MESTICE PEYTON - Anton Strajnar iz Brezovice pri Smarških Toplicah je 16. novembra prijavil, da mu je v četrtek nekdo vlomil v stanovanje...

PREDEK GA JE REGISTRIRAL - Alojz Blažič iz Stranske vasi je novomeškimi miličnikom prijavil, da mu je neznanec 16. novembra zvečer ukradel moped...

MEHANIČAR - Tomažu Jancu iz Lešnice je ob koncu tedna nekdo z mopedom, ki je bil shranjen v domačem skednju, odmontiral za 500 dinarjev različnih delov.

DO IZTRENITVE - Sentyerjski miličniki so pridržali do iztreznitve Milana Župana iz Dolne Stare vasi...

IZ VIKENDA - Med 15. in 18. novembrom je bilo vlomljeno v letno hišico Ljubljankinje Stefanije Podbevkove v Križevski vasi...

VINO - Albinu Vidmarju iz Dolnje Mraševega so v lomil v zidnico v Gornjem Mraševem in odnesli 60 litrov vina.

PETELIN IN ŠE KAJ - Novomeščanu Jožetu Puclju so iz kokošnjaka ukradli petelina, tri kokoši in dva zajca...

NADLEGOVALEC - 19. novembra popoldne so miličniki pridržali do iztreznitve Ignaca Brajčiča, ker se je v novomeški restavraciji "Pri vodnjaku" nedostojno obnašal...

PRAŠIČ V OGNJU

V nedeljo zvečer je izbruhnul požar v lesenem hlevu Rudolfa Liparja v Sentyerju. Mali hlev je zgorel, v njem pa tudi prašič in 18 kokoši...

ZASTOPNIK

Čedna družčina se nas je zbrala onega večera v Bezgajbarjevi gostilni. Od zdravnika do učitelja, od sodnika do funkcionarja...

"Povem vam, ljudje, resnično zgodbo, kakršna se menda še ni primerila nikomur v mojem poklicu..."

"Le naprej!" smo ga spodbujali, natočili kozarce, pili in čakali, oni pa je nadaljeval:

"Neki kolega iz sosednjega mesta me je prosil, naj pred sodiščem, ker sam ni utegnil, v njegovem imenu zastopam neko stranko. Poslal mi je tudi spis, mi dal nekatere pripombe in mnenja in tako sem se ob napovedanem času odpravil na sodišče..."

Obpravna je tekla. P. iča je sledila prič in ure so tekle. Moram priznati, da sem takrat uporabil vse svoje sposobnosti in vrtil nasprotnika, da je bilo vse lažje. Pobil sem njegove dokaze...

„Sem in tja sem pogledal na svojega nasprotnika in zmerom bolj rdeč je bil. Mislim, da je zavaljal svojo polomijo. To me je še bolj spodbudilo in končno sem uspel, da sem zmagal. Razglašena je bila sodba..."

Zmagoslavno sem stopil k sodniku, pričakujoč, da me bo pohvalil. Pa me je samo čudno pogledal in vprašal: „Koga pa sploh vi zastopate, kolega?"

„I, onega, ki je zmagal..." "Saj ste vi namesto odvetnika Zagorca?" "Da," sem odgovoril. "Potlej ste se pa zmotili. Zagorc zastopa onega drugega, ki je zgubil."

Prešinito me je kot strela z jasnega. Šele takrat sem se namreč zavedel, da sem zastopal - napadno stranko. JAKA PRAVIČNIK

Ste pripravljeni na zimske vožnje? Prvi sneg in prve nevarnosti kaže fotografija Marjana Legana. Tudi avtomobilska cesta je bila nevarna. Uprava javne varnosti pa razveseljuje poročajo o tem, da je bilo nesreč malo in da niso bile hude. Številna opozorila in akcije prometnih miličnikov so torej le obrodile sadove!

18 ŽIVALI JE PRODAL ZA SVOJ ŽEP: Pitana teleta izginila kot kafa

Ivan Kukovič iz Pišec je pital teleta za ljubljansko Grudo, vendar jih je od 64 za svoj račun prodal 18 - 30 mesecev strogega zapora

Na Dolenjskem je čedalje več kmetov, ki pogodbeno sodelujejo z različnimi podjetji. Predvsem so znane kooperacijske povezave pri pridelovanju krompirja, v vinogradništvu in pri pisanju živine.

Kaj je delal Kukovič, da mu je sodišče naložilo tako, za zdaj še nepravdomočno kazen? Konec leta 1970 je sklenil z ljubljansko Grudo kooperacijsko pogodbo za dopitavanje telet, ki mu jih je hkrati s krmili dobavljalo to ljubljansko podjetje.

Po pogodbi je za prirejo dobil po 1,80 dinarjev za vsak kilogram. Od 3. decembra 1970 do 26. novembra lani je dobil Kukovič v prirejo 64 telet, vendar jih je Grudi vrnil le 46. 18 telet v skupni vrednosti 46.356,50 pa je prodal za svoj račun neugotovljenim kupcem in si tako prilastil tuje premoženje.

Zaradi kaznivga dejanja utajitve je bil zato obsojen na dve leti in šest mesecev strogega zapora, podjetju Gruda pa bo moral povrniti škodo, ki jo je prizadejal.

Kukovič je na glavni obravnavi priznal, da je 18 telet prodal, vendar pa je trdil, da je vsa teleta dal nekima Hrvatoma, ki sta mu obljubila, da bosta namesto pitancev pripeljala manj vredne živali in mu za to uslugo dala 3.000 dinarjev. Zagovora pa ni mogel z ničemer dokazati. Sodišče tudi ni verjelo, da bi tako zamenjal 18 telet, ki so takrat, ko jih je dobil od Grude, tehtala v povprečju po 232 kg.

PORAZNE UGOTOVITVE Z milijoni na trgu

Tudi čuvajska služba ni dovolj močna

„Ko bi ljudje za družbeno premoženje skrbeli vsaj približno tako, kot skrbiijo za lastno, bi imeli znatno manj težav z zavarovanjem družbenega premoženja in z iskanjem izgubljenih družbenih dobrin..." sodijo na celjski upravi javne varnosti.

V dokaz te svoje trditve navajajo primere skrajne brezbriznosti tistih, ki jim je zaupano družbeno premoženje. Tako so na primer celjski kriminalisti na območju uprave, ki zajema tudi brežiško, krško in sevniško občino, pregledovali, kako so ljudje nosili zaupan družbeni denar v banko.

Kaj so ugotovili? Naj se sliši še tako nevarno, a je resnično: ženska, ki je iz nekega podjetja nesla iztržek na banko, je imela denar v aktovki, spotoma pa je šla še na trg! Manjkalo je torej samo še to, da bi solato, ki jo je kupila, stlačila k denarju v aktovko...

Tudi čuvaji se niso odrezali dosti bolje. Celjska uprava javne varnosti ugotavlja, da so čuvaji v večini podjetij stari, da so invalidi, da se dogaja, da med delom zaspijo. Nemalokrat je zato čuvajska služba zgolj formalna, družbena imovina pa je zato lahka plen čedalje bolj predrznih in bolj izvežbah in vlomilcev in tatov.

S kakšnimi gumami?

Pozimi bodo miličniki izločali s cest tiste avtomobile, ki ne bodo dobro opremljeni

V naslednjih tednih ne bodite presenečeni, če vas bo ustavil miličnik in podrobneje pogledal, kako obrabljene so vaše gume. Tega vsekakor ne bo naredil zato, ker mu je to všeč, marveč predvsem zato, ker hoče



Obujte svoj avto v zimske gume!

obvarovati vaše in morda še koga drugega življenje. Takrat, ko se bo sklonil pod kolesa vašega avtomobila, se spomnite: na slovenskih cestah je bilo letos že več kot 500 mrtvih. Dobre gume stanejo neprimerno manj kot velja slab občutek nezanesljive vožnje.

Prvi sneg, prve poldnice in prve zimske nevarnosti pa opozarjajo že tudi na to, da bo potrebno obuti avtomobile v zimske gume. Kaj torej na kolesa vašega avtomobila?

Jezevek bodo dobro pomagale tistim, ki vozijo navkreber, in tistim, ki se vozijo na delo na večje razdalje, in kajpak tudi ti-

stim, ki se morajo voziti po cestah, ki niso vedno hitro splazene. Strokovnjaki priporočajo nakup pasastih jezevk, ki so sicer dražje, vendar imajo znatno boljše sposobnosti. Zavorna razdalja je pri teh jezevkah na suhi cesti za četrtno boljša.

Tistim, ki se ne vozijo veliko in ki uporabljajo zvečine ceste, ki jih cestna podjetja najprej splazijo, bodo dobro služile tudi navadne zimske gume, prav tako so dovolj dobre tudi verige. Najbolj brezskrbno pa se boste pozimi vozili, če boste avto obuli v jezevke, zraven tega pa na pogonska kolesa natakli še verige.

Miličniki sicer ne bodo kaznovali tistih, ki ne bodo imeli ustrezne zimske opreme. V naših trgovinah namreč še vedno ni mogoče kupiti tega, kar priporočajo strokovnjaki. Zdaj namreč ni jezevek, potem zmanjka navadnih zimskih gum, ne morete kupiti primernih verig... Toda ko boste na cesti z neprimernimi gumami, vas bo



v slabem vremenu doletela še hujša kazen. Ne samo da bo vaš voznik skrajno nezanesljiva in nevarna, ampak vas bodo miličniki izločili s ceste in vam dovolili vožnjo šele takrat, ko bo tudi cesta pripravljena tako, da voznja z vašimi gumami ne bo nevarna. J. SPLICAL

KRONIKA NESREČ

ODRGA: UDRTA BANKINA - 14. novembra je Mirko Popržen iz Branjice pri Jajcu peljal tovornjak s prikolico proti Zagrebu. Pri Odrgi je dvignilo prikolico, ki je bila nalozena z železno konstrukcijo in za dobre 3 metre daljša od prikolice. Zato je zaneslo vozilo na bankino; ta se je pod težo udrla, prikolica se je prevrnila v jarek, medtem ko je prednji del vozila obstal na cesti. Škoda je za 10.000 dinarjev.

VAHTA: VOLAN IZ ROK - 15. novembra popoldne se je Viktor Lesar iz Ljubljane peljal z Gorjancev proti Novemu mestu. Na Vahti je začelo avto na mokri cesti zanašati. Lesar je izgubil oblast nad vozilom, da je zdrknilo s ceste 80 metrov daleč. Soferja in sopotnico Mileno Lesar so odpejali v bolnišnico, škoda pa je za 10.000 dinarjev.

LEŠNICA: NA LEVO V AVTO - Ljubljancan Milan Knap je 15. novembra popoldne vozil tovornjak proti Ljubljani. Pri Lešnici je tovornjak na spolzki cesti zaneslo na levo, da je trčil v osebni avto, ki ga je naproti pripeljal Mirko Dragar iz Gabrškega. Pri trčenju sta se Dragar in njegov sopotnik Filip Križnik iz Novega mesta laže poškodovala. Škoda je za 8.500 dinarjev.

MAČKOVEC: USODNO ZAVIRANJE - Franc Urbič iz Čilp pri Trebnjem se je 15. novembra zjutraj peljal proti Zagrebu. Pri Mačkovicu mu je naproti pripeljal drug avto, zato je Urbič zavrl. To pa je bilo usodno: avto je zaneslo s ceste, prevrnil se je na bok, padel v jarek in trčil v smreko ob cesti. Urbič se je poškodoval, škoda pa je za 1.000 dinarjev.

NOVO MESTO: OD ZADAJ - 16. novembra zjutraj je Jože Brodnik z Gornjih Kamenc na Ljubljanski cesti v Novem mestu z avtom zavijal na levo, zato je zmanjšal hitrost. Za njim pa se je v avtomobilu pripeljal Savica Pavkovič in trčil v Brodnikov avto. Škoda je za 1.500 dinarjev.

DOL: CEMENT NA TLEH - Franc Pižmoht iz Starega trga pri Trebnjem je 15. novembra popoldne vozil tovornjak od Mirne proti Trebnjemu. Na prikolici je imel 3 tone cementa, prednji vlečni del pa je bil prazen. V desnem ovinku v Dolu je prikolico zaneslo na bankino, nato pa se je prevrnila po nasipu. Škoda je za 5.000 din.

SUHOR: VZVRATNO - 16. novembra dopoldne je Stanko Obrč z Dol. Težke vode vzvratno vozil tovornjak proti trgovini Mercator na Suhorju. Pri tem je trčil v osebni avto, ki ga je pred trgovino parkirala Ilija Žvkovič iz Brezovice pri Suhorju. Škoda je za 1.500 dinarjev.

KRAKOVSKI GOZD: EDEN V BREG, DRUGI V JAREK - Gasper Povirk iz Zagorice pri Ljubljani je 17. novembra popoldne vozil tovornjak proti Zagrebu. V Krakovskem gozdu je dohitel kolono vozil in zmanjšal hitrost. Za njim je pripeljal tovornjak Ivan Ladavac iz Pazina, trčil v zadnji del Povirkovega tovornjaka in ga zrinil s ceste v breg, medtem ko je sam zapeljal na levo v jarek. Tedaj je iz ljubljanske smeri pripeljal še Novomeščan Ivan Tratnik in z osebним avtomobilom trčil v

zadnji del tovornjaka Ivana Ladavca. Škoda je za 6.500 dinarjev.

GOTNA VAS: MED PREHITEVANJEM - Ljubljancan Jure Brajkovič je 17. novembra zvečer z osebnim avtomobilom v Gotni vasi prehiteval drug avto, vendar pa je zaneslo s ceste na travnik. Na avtomobilu je škoda za 6.000 dinarjev.

MIRNA: KO JE PREHITEVAL VPREGO - Mirko Kovačič z Grma pri Trebnjem je 18. novembra zjutraj s tovornjakom na Mirni prehiteval konjsko vprego. Takrat mu je naproti pripeljal z osebnim avtomobilom Jože Dim iz Brezovice. Avtomobila sta čelno trčila, škoda je za 9.000 dinarjev.

POTOVRH: SREČANJE - 18. novembra popoldne sta pri Potovrhu trčila osebna avtomobila, ki sta ju vozila domačin Ivan Stamfel in Ljubljancan Anton Skubic. Pri trčenju je bilo za tri tisočake škode.

STEFAN: TRČENJE - Mihael Verbič iz Stefanu je 19. novembra vzvratno peljal tovornjak in trčil v avto, ki ga je za njim peljal Ljubljancan Ciril Koleša. Škoda je za 3.500 din.

LESKOVEC: NA MOKRI CESTI - 16. novembra dopoldne se je Dan- vori Komerički iz Zagreba peljal proti Krškemu. V Leskovcu ga je na mokri cesti zaneslo na desno, da je oplazil obcestno drevo. Škoda je za 8.000 dinarjev.

JELOVEC: V OVINKU - 15. novembra se je Branko Zelezec iz Velenja peljal iz Tržišča proti Boštanjnu. V desnem nepreglednem ovinku v Jelovcu mu je pripeljal naproti Sulejman Alešević iz Sevnice. Zelezec je zaviral, pri tem pa je na neslo na levo, da je trčil v naproti vozeči avto. Škoda je za 9.000 dinarjev.

EDEN V ZAJČNIK, DRUGI V AVTO - V nedeljo je neznanec vlomil v zajčnik Nedejka Dajipa v Potočni vasi in odnesel zajklo. Istega dne pa je neznanec tat vlomil v osebni avto Jožeta Draginca z novomeških Mestnih njiv in odnesel razdelnik s kablji.

KAP GA JE ZA DELA - V soboto zjutraj je Vinko Kic iz Loganja pri Skočjanu našel na gozdni poti med Goriško vasio in Goriško goro mrtvega Antona Hobešarja, starega 61 let, z Goriške gore. Ugotovili so, da ga je med potjo zadela kap.

NI VEDEL, ZAKAJ MAHA - V soboto zvečer je Asimu Kulevoviču iz Bosanske Dubice med vožnjo v Krakovskem gozdu zmanjkalo električnega toka in je zato avto ustavil. Sopotnik je šel takoj na cestustavil. Sopotnik je šel takoj na cestustavil. Sopotnik je šel takoj na cestustavil.

V GOZDOVIH POD MIRNO GORO:

Prašič ranjen, lovec mrtev

Lovec Anton Tesari je ustrelil Nandeja Kapša iz Gabra pri Semiču, misleč da gre prašič

V nedeljo popoldne se je lov na divjega prašiča tragično končal: člani lovske družine iz Semiča so v gozdovih pod Mirno goro zasledovali ranjenega prašiča - in ustrili lovca.

Po gozdu proti cesti, kjer so v zasedi čakali trije lovci, je popoldne prišel 56-letni lovec Nande Kapš iz Gabra pri Semiču. Tesari, ki je zaslídal iz gozda Kapša, je mislil, da gre proti njemu obstreljeni prašič, zato je ustrelil in zadel Kapša v levo stran prsi tako nesrečno, da je ta poškodb podlegel. Kapša, ki se je takoj zgrudil, so sicer lovci odnesli do ceste, vendar mu ni bilo pomoči.

Ponosen na garače

Pavle Zupet: »Ljudje v škocjanski krajevni skupnosti hočejo napredovati. O tem govore tisoči udarniških ur«

V prejšnjem četrtkovem intervjuju je tajnik žužemberske krajevne skupnosti Milan Senica želel, naj bi predsednik škocjanske krajevne skupnosti Pavle Zupet povedal, kako so pred leti uspešno gradili vodovode in kanalizacijo in kako so pri tem sodelovali občani, delovne organizacije in drugi. Pavle Zupet je odgovoril:

„Naša krajevna skupnost je začela prve vodovode graditi že leta 1960, in sicer za Škocjan in Zloganje. S prispevki občanov je dela opravilo podjetje Vodovod. Dve leti pozneje je na tak način stekla pitna voda v Hrastovljah. Ko smo dobili krajevno skupnost, je le-ta takoj uvedla samoprispevek za popravilo cest in seveda za nove vodovode. Samoprispevek je bil tako majhen, da se je skrtil za vrednostjo udarniških ur in številom prevoznih ur, ki so jih ljudje opravili brezplačno pri javnih delih. Ker v letih 1963 in 1964 samo prispevka ni še nihče terjal,



namo mogli do 1968 načrtovati drugega kot popravilo cest in mostov.“

„Kdaj je prišla prelomnica?“

„Leta 1968. Dejavnost je bila na višku. V tem letu smo zgradili vodovode v Zavinuki, Stari vasi in Grnovljah, v Gornjih in Dolnjih Dolah pa speljali pitno vodo na prosti padec. Hkrati smo zgradili kanalizacijo v Škocjanu in asfaltili cesto, ki povezuje naš kraj z avtomobilsko cesto. Za vodovode smo dobili nekaj dotacije od Vodovoda, nekaj denarja je dala krajevna skupnost, drugo pa so prispevali občani v denarju in delu. Približni računni kažejo, da so ljudje opravili pri vodovodih in kanalizaciji nad 20.000 prostovoljnih delovnih ur. Za kanalizacijo je bil

predračun 180.000 din, ob delu ljudi pa smo privarčevali 20.000 din. Posamezniki so za kanalizacijo dali od 500 do 3000 din, s tem denarjem pa smo plačali delavce. Za material smo dobili denar od občine in komunalnega podjetja, ki sta pozvala res veliko razumevanja za naš kraj.“

„Kot vem, ste enako marljivo nadaljevali tudi naslednja leta.“

„1969 smo napeljali pitno vodo v Mačkovec, Dobruško vas in Jelendol, naslednje leto v Goriško vas in Zalog, letos pa smo imeli otvoritve novih vodovodov v Osrečju, Stari-Bučki in Tomažji vasi. V zadnjih letih delamo po načelu, da damo za nov vodovod pol denarja v krajevni skupnosti in občani, pol pa podjetje Vodovod. Poleg tega smo popravili veliko cest. Od letos dalje kopljemo pesek za na ceste v peškokupe Jelendol, ki ga je dobila krajevna skupnost in najem. S prodajo gramoza bomo dobili vsaj nekaj denarja za delno povračilo stroškov za vzdrževanje poti in buldožerska opravila.“

„Kaj bi ob koncu še lahko povedali?“

„Vsa ta leta smo uspešno urejali potrebe našega območja z družbeno pomočjo, razumevanjem ljudi v krajevni skupnosti, ki ne želijo zaostajati. V načrtu imamo graditev vodovoda v Zagradu, Klenoviku, Velikih Poljanah in Dobravi. Ljudje so spet pripravljeni primakniti velik delež. Če se enkrat povzame osnovno misel tega pogovora, moram poudariti: vsega, kar imamo, kar smo v tem dolgem času dobili, ne bi bilo, ko bi ne imeli takih ljudi. Verjemite ali ne: nanje sem ponosen kot predsednik krajevne skupnosti, odbornik občinske skupščine in kot prebivalec tega območja.“

Predlagam, da prihodnjič gostuje v tej rubriki Franci Cvelbar, predsednik komisije za samoupravljanje in politični sistem pri občinski konferenci ZK v Novem mestu. Pove naj, kako komisija spremlja priprave na ustanovitev TOZD v naši občini. Še posebej me zanima, kaj pričakuje ta komisija od sodelovanja s strokovno političnimi komisijami za izvajanje delavskih amandmajev v podjetjih.“

I. ZORAN



Takole je na Gumberku: Cigani trdijo, da jih kljub snegu nič ne zebe, češ da nenehno kurijo, pa gre. Taki pa so tudi domovi številnih tistih otrok, ki hodijo v šolo in morajo „doma“ pisati naloge. Cigansko vprašanje bo treba poslej v novomeški občini vse drugače reševati kot do zdaj. (Foto: Zvone Šeruga)

KOMITE ZK NAPOVEDUJE DOSLEDNOST DO KONCA:

Odstopanja od sklepov ne bo!

Najpomembnejše naloge: bitka za stabilizacijo, uveljavljanje TOZD, boj zlorabam, skrb za socialistično usmerjeno šolo – V kratkem: najrazličnejši posveti na vseh ravneh v novomeški občini

Novomeški občinski komite ZK je 17. novembra razpravjal o tem, kako se je treba takoj lotiti sklepov in nalog, sprejetih na nedavni občinski partijski konferenci in hkrati vseh tistih, ki jih narekuje pismo tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ ter zadnja seja CK ZKS. Komite je zadolžil posameznike, ki bodo neposredno odgovarjali za uresničevanje sklepov in izvajanje nalog.

Na občinski ravni, je rečeno v sklepih komiteja, je nujno takoj sklicati posvete, na katerih bi se zlasti dogovorili, kako odpraviti nelikvidnost, nadalje pa bi pregledali, kako poteka uresničevanje delavskih in drugih amandmajev, ugotoviti, kaj je z integracijskimi procesi, kako uresničujemo program graditve šol in podobno.

Podobni nasveti bodo za krajevne skupnosti, pri čemer bodo pretresali zlasti vprašanja krajevne samouprave v luči ustavnih dopolnil. V krajevnih skupnostih bodo na posled osnovali tudi politična jedra, ki jih bodo tvorila vodstva vseh družbeno-političnih organizacij. S tako organiziranostjo političnih dejavnikov bodo spodbudili k delu tudi Socialistično zvezo, o nemoči in neustreznosti vlozi, katere je bilo slišati tudi na občinski partijski konferenci.

Nadalje bodo šle skozi preverjanje interesne skupnosti (izobraževalna in kulturna skupnost, občinska zveza za telesno kulturo itd.). Pogovorili se bodo, kaj je s programi, samoupravnimi odnosi in ne nazadnje tudi z organiziranostjo na teh področjih.

Eden izmed komitejevih sklepov pravi, da so vsi, zlasti komunisti, dolžni onemogočati skupniskolastnost, nadalje pa bi pregledali, kako poteka uresničevanje delavskih in drugih amandmajev, ugotoviti, kaj je z integracijskimi procesi, kako uresničujemo program graditve šol in podobno.

Med pomembne naloge, ki jim je treba posvetiti veliko pozornost, šteje nedvomno skrb za marksistično vzgojo v vseh šolah. Po mnenju komiteja je nujno izboljšati učne programe in učnovzgojno delo, zato je neobhodno ideološko izobraževanje pedagoškega kadra.

Na kratko bi naloge, ki jih je po mnenju komiteja potrebno predvsem uresničiti v novomeški občini, razporedili takole: bitka za stabilizacijo, uveljavljanje ustavnih dopolnil, boj za socialistično usmerjeno šolo, boj proti zlorabam vseh vrst, boj proti neustreznim socialnim razlikam, skrb za pospešeno družbeno stanovanjsko graditev in izvajanje koncepta SLO. Komite od teh nalog ne bo odstopil – tudi ne za ceno kadrovskih sprememb.

Novomeški občinski komitej prekinjajo mrtilo v krajevnih organizacijah Socialistične zveze. Nove odbore so v zadnjih dneh ustanovili v Bršljinu (predsednik Bojan Kekec), v Novem mestu II. terenu (Rado Zupančič) in Sentjernej (Karel Grubar). V kratkem bodo podobno storili v Mokrem polju, Vrhpolju, Čadražah in drugih krajih, kjer dejavnosti Socialistične zveze ni čutiti.

Blok za upokojence

Vodstvu društva novomeških upokojencev je po težavnem delu le uspelo dobiti odobrena sredstva za gradnjo 45-stanovanjskega bloka za upokojence, ki ga bodo začeli graditi na Ragovski cesti. Blok bo imel dvigalo, v kletnih prostorih sobo za zdravniško ordinacijo, kuhinjo, jedilnico in sobo za rekreacijo. Vodstvo prosi vse tiste člane, ki imajo vložene prošnje za stanovanja, naj bodo brez skrbi, saj bodo prošnje v večini ugodno rešene. Vse druge obveščajo, naj ne pošiljajo prošnje za stanovanja posojila, ker je društvena blagajna prazna. Vsi tisti, ki se niso poravnali članarine, naj to storijo čimprej.

Gojenci: skupne akcije

Občinska konferenca ZMS novo mesto in domska skupnost gojencev Dijaškega doma Majde Silc v Novem mestu sta v nedeljo pripravila posvetovanje predsednikov domskih skupnosti gojencev dijaških domov in predsednikov občinskih konferenc ZMS Dolenjske. Na posvetovanju so razpravljali o idejno-političnem delu mladih v dijaških domovih, o njegovem pomenu in uresničevanju, uvodne misli v to razpravo pa sta podala Boris Kralj in Zvone Filipovič, člana predsedstva RK ZMS. Nato so razpravljali še o vsebini in oblikih dela domskih skupnosti gojencev in o skupnih akcijah mladine dolenjskih dijaških domov v letošnjem šolskem letu.

Revolucija zanje ne more biti končana. To je uvodoma poudaril tudi predsednik ZZZ Janez Potočar in podčrtal, da so mnjenja borcev pri reševanju družbenih vprašanj premalo upoštevana, celo odrinjena. Borčevske organizacije pa si morajo to vlogo same priboriti in iz javnosti pregnati zmotno mnenje, da so člani ZZZ prestari, da bi razumeli novejša tokove v družbi.

Pohod na Kozaro

V okviru Zleta bratstva in enotnosti se bo medletne akcije, izleta na Kozaro, udeležila tudi novomeška delegacija 20 predstavnikov. Akcije „Spoznavajmo kozarsko epopejo in pojdmo po sledih udeležencev AVNOJ se bo udeležilo okoli 150 ljudi, trajala pa bo od 24. do 28. novembra. Start bo na Kozari pri novem spomeniku, udeleženci pa bodo morali preko Jajca priti do Blinca. Med potjo se bodo ustavljali pri spomenikih, se pogovarjali z borci in obiskovali udeležence AVNOJ.

Novomeška kronika

TRAŽILO – Na tržnici pod kostanji so se prodajali kijače za udomačili. Vse večje je tudi prodajalec zimске obutve, hlače, puloverjev in plaščev, cene teh izdelkov pa so precej visoke. Kljub temu se ob stojnicah ustavi precej ljudi, prevladujejo pa predvsem kmetje.

GLASBENI VEČER – V ponedeljek, 27. novembra, bo v prostorih glasbene šole ob 18. uri produkcija glasbene šole, vstop pa bo prost. Vabljeni so vsi stariši učencev in tisti, ki radi poslušajo glasbo.

SPORTNI FILM – V soboto ob 15. uri so si novomeški srednješolci v Domu kulture lahko brezplačno ogledali predvajanje sedmih najnovjših slovenskih športnih filmov, ki so jih vrteli ob zaključku desetih delavskih športnih iger občine Novo mesto.

ZIMSKE NOGAVICE – Prodajalec iz Hrvaške bo po hišah še ves teden prodajal volnene ženske in moške nogavice. Za par volnenk zahteva 15 dinarjev.

TRŽNICA – Sneg, plundra in mrzta sta prepredila brunjevкам ponedeljkovo prodajo, tako da je bila izbira ta teden slaba, cene pa se kljub temu niso spremenile. Cene: solata 6 din, korenček 5 din kilogram, cvetača 6 do 8 din, motovilček 6 din za krožnik, kislja repa 5 din,

limone 10 din kilogram, zelje 4 din za glavo, jabolka 4 do 6 din, mandarine 13 din, hruške 10 din, čebula 5 din, česen 15 din, kislo zelje 4,50 din, banane 8 din, jajčka po 1 dinar do 1,40 kos in domači med po 15 din liter.

POGREBI – Umrli so: Roman Šušteršič iz Kristanove 63, star 7 tednov, Franciška Duh z Glavnega trga 18, gospodinja v 72. letu starosti, Janko Predovič, Ivana Robba 13, v petem mesecu starosti in Franciška Rotar iz Jedinčičice 3, gospodinja, v 83 letu starosti.

Ena gospa je rekla, da bi prej spravila v integracijo mesarje in za drugo, kot pa pripravila dedca od tega, da bi v podjetju odprli kljun za stanovanjski kredit, čeprav mu kaplja na zadnji plat... Nekega dne ji je zabrusil, da bodo luknje v strehi vse dotle, dokler bodo luknje v zakonih...

TRAŽILO – Na tržnici pod kostanji so se prodajali kijače za udomačili. Vse večje je tudi prodajalec zimске obutve, hlače, puloverjev in plaščev, cene teh izdelkov pa so precej visoke. Kljub temu se ob stojnicah ustavi precej ljudi, prevladujejo pa predvsem kmetje.

GLASBENI VEČER – V ponedeljek, 27. novembra, bo v prostorih glasbene šole ob 18. uri produkcija glasbene šole, vstop pa bo prost. Vabljeni so vsi stariši učencev in tisti, ki radi poslušajo glasbo.

SPORTNI FILM – V soboto ob 15. uri so si novomeški srednješolci v Domu kulture lahko brezplačno ogledali predvajanje sedmih najnovjših slovenskih športnih filmov, ki so jih vrteli ob zaključku desetih delavskih športnih iger občine Novo mesto.

ZIMSKE NOGAVICE – Prodajalec iz Hrvaške bo po hišah še ves teden prodajal volnene ženske in moške nogavice. Za par volnenk zahteva 15 dinarjev.

TRŽNICA – Sneg, plundra in mrzta sta prepredila brunjevкам ponedeljkovo prodajo, tako da je bila izbira ta teden slaba, cene pa se kljub temu niso spremenile. Cene: solata 6 din, korenček 5 din kilogram, cvetača 6 do 8 din, motovilček 6 din za krožnik, kislja repa 5 din,

limone 10 din kilogram, zelje 4 din za glavo, jabolka 4 do 6 din, mandarine 13 din, hruške 10 din, čebula 5 din, česen 15 din, kislo zelje 4,50 din, banane 8 din, jajčka po 1 dinar do 1,40 kos in domači med po 15 din liter.

POGREBI – Umrli so: Roman Šušteršič iz Kristanove 63, star 7 tednov, Franciška Duh z Glavnega trga 18, gospodinja v 72. letu starosti, Janko Predovič, Ivana Robba 13, v petem mesecu starosti in Franciška Rotar iz Jedinčičice 3, gospodinja, v 83 letu starosti.

Ena gospa je rekla, da bi prej spravila v integracijo mesarje in za drugo, kot pa pripravila dedca od tega, da bi v podjetju odprli kljun za stanovanjski kredit, čeprav mu kaplja na zadnji plat... Nekega dne ji je zabrusil, da bodo luknje v strehi vse dotle, dokler bodo luknje v zakonih...

TRAŽILO – Na tržnici pod kostanji so se prodajali kijače za udomačili. Vse večje je tudi prodajalec zimске obutve, hlače, puloverjev in plaščev, cene teh izdelkov pa so precej visoke. Kljub temu se ob stojnicah ustavi precej ljudi, prevladujejo pa predvsem kmetje.

GLASBENI VEČER – V ponedeljek, 27. novembra, bo v prostorih glasbene šole ob 18. uri produkcija glasbene šole, vstop pa bo prost. Vabljeni so vsi stariši učencev in tisti, ki radi poslušajo glasbo.

SPORTNI FILM – V soboto ob 15. uri so si novomeški srednješolci v Domu kulture lahko brezplačno ogledali predvajanje sedmih najnovjših slovenskih športnih filmov, ki so jih vrteli ob zaključku desetih delavskih športnih iger občine Novo mesto.

ZIMSKE NOGAVICE – Prodajalec iz Hrvaške bo po hišah še ves teden prodajal volnene ženske in moške nogavice. Za par volnenk zahteva 15 dinarjev.

TRŽNICA – Sneg, plundra in mrzta sta prepredila brunjevкам ponedeljkovo prodajo, tako da je bila izbira ta teden slaba, cene pa se kljub temu niso spremenile. Cene: solata 6 din, korenček 5 din kilogram, cvetača 6 do 8 din, motovilček 6 din za krožnik, kislja repa 5 din,

Na 37. seji predsedstva ZKJ so razpravljali tudi o mladini. Poudarili so, da mlada generacija ni sprejela teze, po kateri naj bi se vloga delavskega razreda prerezila, kot trdijo nekateri. To dokazuje, da so mladi pripravljene delati, in dolžnost ZK je, da mladino še bolj mobilizira za napredne cilje. Kaj so nekatere mladinske organizacije naredile ob pripravah na 3. konferenco ZKJ in kaj od nje pričakujejo, so povedali:

MARINKA KRALJ, Novoteks: „Zavedamo se, da sama konferenca ne bo rešila številnih težav, s katerimi se srečujemo mladi. V Novoteksu pričakujemo od te konference pozitivne smernice in pripravljamo se, da se bomo vključili v delo, Zavedamo se, da se naši cilji ne smejo razlikovati od ciljev ZK, obenem

Pred konferenco

pa si želimo, da bi s komunisti čim več sodelovali. Naloga ZK je, da socialnim razlikam, položaju delavske mladine v delu in samoupravljanju in dostopnosti šolanja mladih posveti večjo skrb.“

JANEZ BRATKOVIČ, SKS Grm: „O sedanjih dogodkih so vsi naši člani mladinske organizacije dobro obveščeni. Na sestanku, ki smo ga imeli pred kratkim, smo se zmenili, da ne bomo govorili, pač pa delali. Imamo številne krožke, ki so sedaj oživele, ustanovili pa smo še debatni krožek, na katerem se redno shaja precej dijakov. Pričakujemo, da bodo komunisti mladim naložili dovolj dobro zastavljenih nalog. Pogovarjali smo se tudi o zaposlitvi kmetijskih tehnikov in se vprašali, zakaj ne dobijo tisti, ki bi radi po končani šoli odšli na višje ali visoke šole, štipendije?“

VIDA KERIN, IMV: „O konferenci in težah smo našo mladino obvestili v tovarniškem časopisu, sestankov pa zaradi časovnih stisk sedaj ne moremo imeti. Pričakujemo, da bodo sklepi konference pozitivni, naloženo delo mladini pa vabljivo. Prav tako razmišljamo, da bi morali vprašanje organiziranja mladih postaviti tako, da se jih bo čim več vključilo v tokove samoupravne družbe.“

DUŠAN LAZAR, mladinski aktiv Slatnik: „Po vseh številnih sestankih pri nas pričakujemo, da bo konferenca prinesla jasnejše sklepe o delovanju mladih. Pričakujemo smernice, po katerih se bo mladina ravnala in nastopala enotno. Ker živimo na vasi, želimo, da bi naše predloge bolj upoštevali in jih jemali resno, saj do sedaj nismo imeli nikakršne opore, zato pa se tudi ne moremo pohvaliti s kakšnimi večjimi uspehi, kot se v obdobju Titovega pisma lahko nekatere druge mladinske organizacije in aktiv.“

J. PEZELJ

Borci po pismu — bolj upoštevanji?

Novo mesto: borci niso zastareli v prepričanju in ravnanju, zastarelo je le tako mnenje o njih — Prenos tradicij se ne sme končati

Ceprav je ZZZB ena redkih generacijsko pogojenih organizacij, ki ne more pomlajevati, to ne zmanjšuje njenega pomena in vloge v družbi. To so prejšnji teden poudarili tudi na konferenci ZZZB NOV v Novem mestu in v duhu Titovega pisma razpravljali o sedanjem delu in nalogah v prihodnje.

Najbolj zavzeto je organizacija do zdaj skrbel za reševanje tako imenovanih eksistenčnih vprašanj članstva (stanovanja, priznavalnine, pokojnine). Ob tem seveda ni zamenjala drugih vprašanj, pri čemer sta še posebej izstopali: skrb za ohranitev in presajevanje tradicij narodnoosvobodilnega boja in skrb za spomenike in spominska obeležja, posvečena revolucionarnim dnevom naših tleh.

Pri prenašanju revolucionarnih tradicij na mladino so organizacija in posamezniki precej naredili, o čemer govore tudi številna srečanja izznanskih poteh in podobno. Na konferenci so menili, da je potrebno tem nadaljevati in mladi generaciji prikazovati vrline, ki so jih imeli naši ljudje med NOB.

Manj pohvale je bila deležna skrb za spomenike in spominska obeležja. Na konferenci so poudarili nemoč borčevskih organizacij pri tem. Posebej so omenili spomenik NOB na Cvibljah, katerega pomen je nedvomno vseslovenski, a se zanj pristojni ne zmenijo. Spomenik je potreben temeljitega popravila, potrebnega denarja pa borci nimajo.

Za spomenike, spominska obeležja, grobove padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja naj bi skrbel šolska mladina ob denarni podpori krajevnih skupnosti, ki bi jim morali v ta namen zagotoviti denar. Poleg tega so partizanska grobišča skrajno zanemarjena, ljudi pa ni sram zasaditi niti pese na osamljen grob, ki so ga izkopali med vojno...

Zadnje besedo bo izrekel kolektiv

Pred odločitvijo še posvetovanje z drugimi delovnimi enotami žita

Jože Preskar je sekretar osnovne organizacije ZK v Imperialu, enoti ljubljanskega žita v Krškem. Eden tistih je, ki je resno sprejel dolžnosti do uresničevanja ustavnih dopolnil. Trenutno ga zaposljuje priprave za temeljno organizacijo združenega dela.



tivi, ki bodo pri odločanju imeli zadnje besedo.

„Ste morda član centralne komisije, ki pripravlja tovrstne predloge na sedežu matičnega podjetja v Ljubljani?“

„Nisem, naš kolektiv zastopa v njej direktor Franc Kovačič. Za ustanavljanje TOZD je več predlogov, smo zvedeli.“

„In ste se že tudi opredelili?“

„Zdaj se pripravljamo na razgovore z drugimi kolektivni kombinata Žito, z njihovimi delavskimi sveti, sindikalnimi organizacijami, organizacijami Zveze komunistov in seveda z direktorji. Za nas bi bila sprejemljiva možnost pokrajinske povezave. O tem smo imeli 15. novembra pogovor v Novem mestu. Izrekli smo se za to, da bi naša pekarna in naš obrat žvečilnega gumija predstavljala skupaj z novomeško pekarno, skladiščem v Novem mestu in pekarno v Metliki eno temeljno organizacijo združenega dela. To je samo predlog, ki bo šel najprej v razpravo in šele nato pred komisijo. Potrebno bo precej usklajevanja, preden bo zrel za razgrnitev pred kolektivom.“

Samoupravni kolegij

Novost v Celulozi

Tovarna papirja v Krškem zaposluje okrog 1200 delavcev. Podjetje je razdeljeno na sedem delovnih enot, delo v njih pa teče v izmenah. Že nekaj časa čutijo, da bodo morali v organizaciji samoupravnega delovanja nekaj spremeniti, ker vpliv enot v tem procesu ne čutijo dovolj.

Gre za večji učinek skupin in posameznikov, za njihovo neposrednejše odločanje. To bodo poskušali zagotoviti v času prehoda na novo statutarno ureditev. Delavske svete enot nameravajo vključiti kot delegacije, ki bodo v centralnem delavskem svetu enakopravno sodelovale pri odločitvah, zlasti tistih, ki neposredno zadevajo enoto.

V Celulozi razen tega uvajajo samoupravni kolegij, da bi nadomestili pomanjkljivo samoupravno povezavo. V njem bodo predsedniki in podpredsedniki centralnega in obratnih delavskih svetov, predsedniki sindikata in ZMS ter sekretar osnovne organizacije ZK v podjetju.

Kolegij je posvetovalni organ, ki ga bosta po potrebi sklicevala predsednik delavskega sveta ali direktor.

J. TEPPEY

Nagradno žrebanje

Za udeležence jutrišnje proslave dneva republike v Krškem so delovni kolektivi pripravili nekaj daril. Vsak obiskovalec v dvorani bo prejel številko, izžrebani pa bodo nagrajeni.

USTAVNA DOPOLNILA DOBIVAJO POTRDIŠTEV V KOLEKTIVIH

Povsod hitijo, klobčič se razvija

Pobudo prevzemajo komunisti – Vsak večji obrat hoče zase več pravic

Gonje proti osebam ne bo

Kritično do dejanj

„V občini bomo razčiščevali več stvari, vendar ni razlogov za osebne napade,“ meni sekretar komiteja občinske konference ZK v Brežicah Franc Skindler.

„Kaj bo ZK najprej vzela pod drobnogled?“

„Ocenjevali bomo dejavnost davčne uprave in inšpekcijskih služb. Poskušali bomo ugotoviti njihove pomanjkljivosti, pa tudi nosilce njihovih delovnih konceptov. S tovariško kritiko bomo usmerili delo na pravi tir, če pa bodo napake grobe, se lahko zgodi, da bo kdo moral zapustiti vrste ZK ali celo izgubiti funkcijo. Posebej bomo ocenjevali delo sindikata, Zveze mladine, ZZB NOV in Socialistične zveze. To smo delno že storili. Na konferenci ZK smo kritizirali sindikat, da se premalo vključuje v prizadevanja za uresničevanje ustavnih dopolnil in da je tu prevzela pobudo ZK. Pripombe smo imeli tudi glede dela drugih organizacij. Ker so odnosi med vodstvi družbenopolitičnih organizacij in skupščine dobri, sem prepričan, da bomo te stvari lahko rešili tovariško.“

J. T.

Krvodajalci

Ker samo kri nadomesti kri, prosí Rdeči križ Slovenije vse krvodajalce v Brežicah in okolici, da se oglašijo pri občinskem odboru Rdečega križa in mu sporočijo, kateri dan želijo priti k oddaji krvi. Po programu rednih akcij bodo na brežiškem področju jemali kri 27. in 28. novembra.

J. T.

NOVO V BREŽICAH

PODPORA IZGNANECM Predlog medobčinske sekcije za izgnance iz Posavja in Obsoletja po beneficiranju delovne dobe v taboriščih v letih 1941 – 1945 podpira tudi komite občinske konference ZK v Brežicah v prepričanju, da bo poseben položaj izgnancev upošteval tudi novi zakon za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

RADIO BREŽICE je v nedeljo spremljal potek glasovanja za združenje zdravstvenih skladov delavcev in kmetov. Izredno slabo vreme volivcem ni zdržalo doma. Sneg je marsikje prekinil telefonske zveze in zavrli promet. Kljub temu je prišlo na voličih 96,16 odst. kmetov, 92,89 odst. obrtnikov, upokojujencev in zaposlenih pri zasebnih delodajalcih.

NAGRADE ZA SESTAVKE „Naš kraj v NOB“. Občinska konferenca Zveze mladine in Zveza združenih borcev NOV Brežice razpisujeta nagrade za spise iz obdobja vstaje, iz vojnih let od 1942 do 1944 ali iz zadnjih vojnih dni. Odzvali naj bi se dijaki Centra srednjih šol in člani

aktivov ZMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Zadnji rok za oddajo je 20. november. Trije najboljši prispevki bodo nagrajeni s 300, 200 in 100 dinarji in trije naslednji s 50 dinarji. Nagrade bodo razglasili na praznovanju dneva republike.

PO SKLEPU medobčinskega sveta ZK Posavje so vse organizacije ZK dolžne ugotoviti, kateri komunisti imajo več stanovanj ali stanovanjskih hiš. V teh primerih so dolžni stanovanja, ki jih ne uporabljajo, oddati v najem. Merila za uresničevanje tega predloga bo izdelala komisija pri medobčinskem svetu ZK.

CENE V SOBOTO. Agraria Brežice je imela zelenjavo in sadje na prodaj po teh cenah: cvetača 7 din, čebula 4, fižol 12 in 13, krompir 1,80, korenje 3 in 6, ohrovti 4, paradiznik 9, radič 15, solata – mehka 15, endivija 6, kisel zelje 4,80, grozdje 9, jabolka 3,5 in 5, hruške 6,5, limone 7 in 7,40, pomaranče 7, banane 7,40, mandeljni 70, siraček in smetana 3,50 din mrica, jajca 1,25 din kos.

majo podatkov, vendar menijo, da za TOZD ne bo ovir. Pri Petrolu so o teh stvareh sicer razpravljali, toda niti v Brežicah niti v Ljubljani še nimajo izdelanega osnutka. Tudi Dinosa ni doslej ničesar posredoval skupščini. Čas pa hiti.

J. T.

Zmaga v nedeljo

Za večje kmetove pravice do zdravstvenega varstva je v nedeljo v brežiški občini glasovalo 3088 kmečkih upravičencev. V volivnih seznamih jih je bilo vpisanih 3211. Za združenje obeh skladov se jih je izreklo 3014 ali 93,86 odst. Proti jih je glasovalo 55 ali 1,71 odst.

Tudi obrtniki, upokojujenci in zaposleni v zasebnem sektorju so se dobro odrezali. Od 2845 vpisanih volivcev jih je glasovalo 2641 ali 92,89 odst. Od tega jih je 2535 obkrožilo odgovor „ZA“. V odstotkih je to 89,16. Proti se jih je odločilo 91 ali 3,20 odst.

Učijo se slovenščine

Sredi mnulega tedna se je v domu Jugoslovanske armade začel trimesečni tečaj slovenskega jezika za pripadnike JLA. Obiskuje ga nad 60 slušateljev. Predavatelj osnovne šole bratov Ribar jih poučujejo v dveh skupinah dvakrat na teden po dve uri. Tečaj je organiziralo vodstvo doma Jugoslovanske armade.

M. J.

SEJEM RABLJENE SMUČARSKE OPREME

V petek, 24. novembra, priredi Smučarsko društvo Brežice v telovadnici Partizana prvi sejem, na katerem bodo prodajali mladi smučarji rabljene smučī in drugo opremo za tovrstni šport. Društvo želi na ta način pomagati staršem, da bi ceneje prišli do opreme za svoje otroke, tisti smučarji, ki so ji odrasli, pa bodo imeli lepo možnost za prodajo. Sejem bo odprt ob 15. uri.



Krvodajalci, pridite!
V petek, 1. decembra, bo v Krškem krvodajalska akcija. Ekipa transfuzijskega zavoda iz Ljubljane bo odvezala kri v tovarni papirja od 5. do 15. ure. Naslednji dan, 2. decembra, bo odvezem krvi na Senovem v prostori osnovne šole od 6. do 15. ure. Pridite, s krvjo rešujete sočloveka!

KOROŠKI BORCI BODO RAZVILI SVOJ PRAPOR

Na svečan-akademiji v počastitev dneva republike, ki bo 24. novembra v Krškem, bodo borci za severno mejo razvili prapor. Akademijo organizirata občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet Krško. Kulturni program pripravljajo učenci osnovne šole „Jurij Dalmatin“. Na tej prireditvi bodo razglasili tudi rezultate XI. delavskih športnih iger za leto 1972.

SOP: KLEPARSTVO

Pri občinski skupščini v Krškem so ustanovili tričlansko komisijo za pomoč komisijama pri Specializirani podjetju za industrijsko opremo v Krškem in kostanjevskem Kleparstvu pri pripravah na integracijo.

GRAMOZ PREMALO DA

Direktorja podjetja IGM (Industrije gradbenega materiala) in Pionirja sta pred nedavnim imela razgovor s predsednikom občinske skupščine v Krškem o tesnejši povezavi obeh podjetij. Njen cilj je, da bi gramoz predelovali in za njegovo oplemenitenje dobili več kot smo za prodajo surovine.

Ples mladih na Senovem

V nedeljo, 26. novembra, bo v šolski dvorani na Senovem revija mladinskih in pionirskih folklornih skupin obkolpskih, kordunskih, dolenskih in posavskih občin, ki jo prireja občinska zveza za kulturo-prosvetnih organizacij Krško v počastitev praznika republike.

Krvodajalci, pridite!

V petek, 1. decembra, bo v Krškem krvodajalska akcija. Ekipa transfuzijskega zavoda iz Ljubljane bo odvezala kri v tovarni papirja od 5. do 15. ure. Naslednji dan, 2. decembra, bo odvezem krvi na Senovem v prostori osnovne šole od 6. do 15. ure. Pridite, s krvjo rešujete sočloveka!

Nove cene obetajo

Občinska skupščina Krško bo na jutrišnji seji sklepala o predlogu za soglasje k novim cenam za komunalne storitve. Predvideno je precejšnje povečanje, zato je s strani skupščine pričakovati ugovore zoper utemeljitve, ki jih je poslalo podjetje Kostak.



Pred mostom na desnem bregu Save v Krškem so na pobudo sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu postavili devet semaforov za vozila in pešce. Semafori bodo začeli usmerjati promet še ta teden. Potrebni so bili predvsem zaradi pešcev, med katerimi so številni učenci osnovne šole in dijaki tehniške srednje šole, ob dveh popoldne pa je na križišču velika gneča tudi zaradi izmene v tovarnah. (Foto: Jožica Teppey)

KRŠKE NOVICE

SEKRETAR KOMITEJA OK ZKS MILAN RAVBAR je v petek popoldne sklical predstavnike obratov in matičnih podjetij s sedežem izven krške občine. Razpravljali so o uveljavljanju ustavnih dopolnil in o pripravah na ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela. Posvetu so prisostvovali predstavniki Laboda, Lisce, Kremena, Metalne in Pionirja.

DANES V KRŠKEM KOSTANJEVIČ, BREŠTANICI in na Senovem zbirajo stare krpe in papir. V akciji sodelujejo mladi člani Rdečega križa, da bi tako zbrali sredstva za pomoč Slovenskemu društvu za boj proti raku. Zato prosijo vse občane in delovne organizacije, da jim priskočijo na pomoč in zagotovijo popoln uspeh akcije.

OBČINSKA ZVEZA ZA TELESNO KULTURO SE je v torko ponovno sestala in skupaj s predstavniki društev in klubov delila sredstva, namenjena za njihovo osnovno dejavnost. Največje podpore so bili deležni pavalni klub Celulozar ter nogometna kluba s Senovega in iz Krškega.

V KRŠKI OBČINI IMAJO REEDNE KINO predstave le v Krškem, Brestanici, na Senovem in v Kostanjevici. Povsod pa število gledalcev upada in se uprave bore z vedno večjimi finančnimi problemi. Temeljna kulturna skupnost zato fotografiki dejavnosti upošteval poseben položaj podeželskih kinematografov, saj bo v nasprotju priložnosti za oblika kulturnega razvedrila. Še zamirala.

OSREDNJA OBČINSKA PROSLAVA „DNEVA REPUBLIKE“ bo jutri ob 18. uri v dvorani DPD Svobode na Vidmu. V kulturnem sporedu bodo nastopali učenci krške osnovne šole, po slavnostnem govoru pa bodo izročili tudi prapor borem-prostovoljcem za severno mejo 1918–19. Osrednjo proslavo bodo tudi letos združili v svečano podelitvijo pokalov, diplom in pripomenjenemu letošnjih občinskih delavskih športnih iger.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Bazen, središče za rekreacijo...

Pa še most pri vrtcu, otroška igrišča, čistilne naprave, razsvetljava, zelene, urejanje Šeškovega doma in Likovnega salona

Osnutek programa urejanja objektov javnega značaja na območju krajevne skupnosti (KS) Kočevje-mesto za obdobje do leta 1975 je obravnaval svet KS na zadnji seji. Sklenili so, da bodo izdelali še prednostni red posameznih del, stroške urejanja in vire financiranja. Nato bo dan dopolnjeni osnutek programa v razpravo in potrditev občanom.

V programu je predvideno urejanje parkov, zelenic in nasadov, obroba zelenic z granitnimi kockami, tlakovanje okoli parkov in postavitve klopi. Kot pokopališče — park bosta urejeni bivši pokopališči na Trati in ob Črnomaljski cesti. Predvidena so tudi ureditvena dela na novem pokopališču in partizanske grobnice.

Za oddih in razvedrilo je predvidena ureditev letnega kopališča v Mahovniku, rekreacijskega središča pri Rožnem studencu in na Trati ter sprehajališča ob Rinži. Urediti je treba tudi zemljišče za Rinžo v Gaju in prostor za novo šolo.

Otroška igrišča bodo urejena v Podgorski ulici, na Trati in v Kajuhovem naselju. Dokončati

je treba igrišča v Kidričevi ulici. Mini igrišči za košarko pa naj bi bili v Kidričevi ulici in pri vaškem domu.

Za asfaltiranje so predvidene ceste in ulice oziroma odseki: nova cesta od Bračičeve ulice proti Ljubljanski banki in odcep proti novemu vrtcu, podaljšek ceste v Mahovniku, nove ceste od Podgorske ulice do kegljišča, cesta od uprave ZIDARJA do doma TVD Partizan, promenadne poti v Gaju, nova cesta od Uniona proti Ožboltu s priključkom na Ljubljansko cesto, cesta za občino in poti pred občino in Roške ceste.

Urejane bodo ceste in ulice: na Trati (16 ulic), Trg zboru odposlancev (dokončanje), ulice v naselju „Strelišče“, od bodočega mostu pri novem vrtcu do kina, od Kidričeve proti KOMUNALI in leve strani Rožne ulice za bloki ITAS.

Ostala komunalna dela in objekti: gradnja kopališča — bazena, mostu pri novem vrtcu, ureditev ploščadi pred samskim blokom, novo osrednje smetišče, gradnja čistilnih naprav za mesto, povečanje upravne stavbe pokopališča in nakup furgona — prikolice zanj, posaditev žive meje pri pokopališču in razširitev pokopališča proti gozdu in postavitve semaforja na križišču pri spomeniku.

Javna razsvetljava bo urejena v Mestnem logu, Bračičevi ulici, na Trati, in Reški cesti, obnovljena pa bo na Roški cesti. Razen tega bo dodatno postavljenih nekaj luči na Trgu zboru odposlancev in drugje.

Predvideno je tudi postopno urejanje Šeškovega doma (centralna kurjava, ureditev odra in zunanosti ter okolice), zame-

njava strehe pri Likovnem salonu in še nekatera dela.

Svet KS meni, da bo delo KS boljše in učinkovitejše, če bo potekalo po načrtu, ki bo izdelan za nekaj let naprej. Bolj smotno bo mogoče uporabljati tudi sredstva prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Iz srednjeročnega plana bo na osnovi potreb in denarnih možnosti pač lažje programirati delo za leto naprej, kot je bilo doslej, ko KS ni imela srednjeročnega programa.

Gibanje prebivalstva

V oktobru se je na območju matičnega urada Kočevje poročilo 7 parov, rojeni pa so bili trije dečki. Umrli so: Valentin Mesojedec, upokojenec iz Klinje vasi 18, star 81 let; Marija Perenič, gospodinja iz Staroga loga 15, stara 74 let; Karel Merhar, upokojenec iz Zelj 16, star 71 let; Stefan Bevc, upokojenec iz Kočevja Kolodvorska 13, star 48 let; Zorka Drobnik, gospodinja iz Stalčev 3, stara 66 let; Jože Knavek, kmetovalec iz Livoida 50, star 86 let; Rozalija Vidmar, kmetovalka iz Kočevja, Trdnjava 7, stara 70 let; Jakob Šneberger iz Morave 8, star 85 let in Milka Lesjak, gospodinja iz Kočevja, Kolodvorska 10, stara 90 let.

Še eno črpalko

Kočevje potrebuje še eno bencinsko črpalko. To se vidi posebno zjutraj, ko čaka, da pride na vrsto velika množica avtomobilov. Čeprav se črpalniki trudijo, ne morejo vsem ustreči. Posebno pa je hudo, če se katera izmed črpalk pokvari. Šofer ne more dobiti za svoj avto primerne goriva blizu kot v Zlebiču (naprej od Ribnice), pri Straži (pri Novem mestu) ali v Delnicah. Gotovo bo kasneje, ko bo stekla nova cesta Kočevje—Delnice, potrebna tudi črpalka nekje na slovenskem delu te trase. Če je ne bo postavil PETROL, se bo verjetno ponudila INA, ki ima črpalko na drugi strani Kolpe in ob Cabranki.

Obrati prehajajo postopno iz poizkusne v redno proizvodnjo — Prihodnje leto v ITPP že 40 milijonov din celotnega dohodka — Prispevek, ki potiska ribniško občino vedno bolj v krog razvitih

Novo ribniško podjetje ITPP — Industrija termičnih aparatov, žičnih pletiv in plastike hitro napreduje. Lani je znašala njegova proizvodnja (le te danes obrata Sitollet, ker drugi še niso bili ustanovljeni) 1,4 milijona dinarjev, letos v devetih mesecih 4,5 milijona (do konca leta bo znašala predvidoma preko 20 milijonov), za prihodnje leto pa načrtujejo že za okoli 40 milijonov dinarjev proizvodnje.

Vršilca dolžnosti direktorja Cirila Grlija smo zaprosili za razgovor o novem podjetju, ki doslej še ni bilo javnosti celovito predstavljeno.

— Kako to, da bo proizvodnja v zadnjih treh mesecih tako občutno porasla in bo znašala vsak mesec približno toliko, kot je prej v vseh devetih mesecih skupaj?

— Doslej smo delali v glavnem poizkuse in ni bilo zaslužka. Zdjaj je proizvodnja ponekod stekla in ustvarimo vsak mesec za okoli 5 milijonov dinarjev celotnega dohodka.

— Ktere obrate ste imeli lani in kaj ste proizvajali in katere imate letos?

— Lani smo imeli le tkalnico „Sitollet“, ki je tkala žične in plastične mreže. Letos v obratu „Sitollet“ še metaliziramo plastiko, steklo in kovine. Metalizacija je še v poizkusni proizvodnji, do novega leta pa bo že začela redno proizvajati in ustvarila okoli 1,2 milijona dinarjev celotnega dohodka. Razen tega bo z novim letom začel ta obrat pro-

izvajati se cedila. „Sitollet“ je pravzaprav naša TOZD, ki ima obrat žičnih pletiv in obrat metalizacije.

Druga naša TOZD je „Bitherm“, ki izdeluje naprave za ogrevanje. Ta se deli na obrat „Idealstandard“, ki proizvaja naprave za ogrevanje vode, in „Kuepersbusch“, ki proizvaja naprave za ogrevanje zraka. „Idealstandard“ je še v poizkusni proizvodnji, ki temelji na sodelovanju z zahodnonemško firmo enakga imena. Obrat „Kuepersbusch“ pa je začel delati 1. septembra. Do konca leta bo proizvedel 7000 trajno žarečih peči in štedilnikov. Peči začnemo delati predvidoma v decembru.

— Zakaj boste lahko proizvedli prihodnje leto približno še enkrat več kot letos?

— Ker prehajajo in bodo še prehajali nekateri naši obrati v redno proizvodnjo. Tako bomo na primer po novem letu začeli montirati termoakumulacijske peči.

— Torej povečanje proizvodnje ni odvisno od novih investicij?

— Naš hitri razvoj je mogoč, ker je pri nas TEHNOIMPEX pod ugodnimi pogoji investiral okoli 11 milijonov dinarjev. Prihodnje leto je na vrsti nova investicija, in sicer 2500 kvadratnih metrov velika proizvodna dvorana. Elementi zanjo so že prispeili v Ribnico. Tako bomo zaposlili še okoli 100 ljudi, medtem ko šteje zdaj naš kolektiv 110 ljudi.

— Kako bo v bodoče sodeloval vašo podjetje s sorodnimi podjetji v občini in izven nje?

— V okviru povezovanja TOZD bomo lahko tesno sodelovali tako sorodnimi podjetji znotraj občine kot izven nje. Naš cilj bo, da bi segli najugodnejše poslovne razmere v podjetju, občini in izven nje, da bi prispevali k utrditvi gospodarstva. Možnosti za sodelovanje je precej.

IZLET V NEZNANO

Avto-moto društvo Ribnica je novembra organiziralo izlet v neznanu. Udeležilo se ga je okoli 40 članov AMD. Na poti so krenili avtobusom. Obiskali so Smarje v Toplice, Kostanjevico, Podbočje, Sentijsko, Novo mesto in se pri Dvora vrnil domov. V Kostanjevici so si ogledali tudi Formo vivo.

VOJNA KONČANA?

„Smetarska vojna“ v Ribnici h kraju. Nekateri glavni poborniki odpora proti plačilu za odvoz smet so dobili zdaj svoje vloge s sodne sklepe zavržene. Tako se bo kmalu tudi manjši del prebivalcev podoben upletenemu redu o odvozu smeti plačevanju te storitve. KOMUNALNA je kljub mnogim težavam kupila avto za odvoz smeti.

Slemenci zahtevajo boljše ceste

Zgraditi nameravajo še gasilski dom in športno igrišče

Občani so v razpravi opozorili, da je vzdrževanje občinske ceste Sv. Gregor—Ortnek še vedno skrajno slabo. Predstavniki občinske skupščine so občanom razložili načrte za posodabljanje oziroma izboljšavo

cest v Slemenih. Skupščina je namuč prav v teh dneh dobila glavni načrt obnove občinske ceste Sodražica—Sv. Gregor. Razširitev ceste, znižanje klancev in ublažitev ovinkov na tem 3400 m dolgem odseku bi po današnjih cenah veljalo okoli 2,471.000 din. Vsi vzponi bodo manjši kot 8 odstotkov, le Bavčarjev klanc in klanc pod Sv. Gregorjem bosta imela še vzpon 12 oziroma 13 odstotkov. Volilci so predlagali, naj bi že prihodnje leto posodobili en ali dva najtežja odseka.

Razen tega so predlagali, naj skupščina v svojem srednjeročnem načrtu javnih del predvidi obnovo vseh pomembnih občinskih cest na območju Slemen, saj današnje stanje cest že močno zavira razvoj njihovega kmetijstva in turizma. Za tako

investicijo so pripravljani tudi nekaj prispevati.

Pogovorili so se še o gradnji skega doma in športnega igrišča. volili so posebno komisijo, ki predlagala, kje naj bosta ta objekta.

Anton Perovšek, predsednik krajevske skupnosti (KS) Slemen, ribniški občini, je na nedavnem ru-občanov poudaril, da je sveznja v pretekli dveh letih mandatu ni uspelo s pomočjo občine in drugih organizacij napejati iz dražiče telefon; temeljna obrazložena skupnost pa je prevoz učencev z avtobusom v dražico in domov.

Hočete vedeti, kaj se pri nas godi? Naročite Dolenjski list!

Milijarda za kmetijstvo

Vendar ga sama KZ ne bo zmogla, zato menijo, da je rešitev v združitvi — Kmetje ne sekajo, ker pravijo, da je cena lesu prenizka

O kmetijstvu v občini so razpravljali na nedavnem sestanku sekcije za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Ribnica. Nosilec te politike naj bi bila kmetijska zadruga Ribnica kot najpomembnejša kmetijska organizacija v občini. Zadruga pa je na razpotju.

V kolektivni razmišljajo, kako si bodo začrtali pot vnaprej. Ustavna dopolnila dajejo zadrugi možnost združevanja v temeljno organizacijo združenega dela s sosednjimi kmetijskimi združenji in Velikih Laščah in Dobropoljah. Spričo sodelovanja, ki ga ima zadruga z nekaj let z Ljubljanskimi mlékarnami, je možnost še tesnejše sodelovanja ali celo združitve s tem podjetjem, KZ pa bi postala ena temeljnih organizacij združenega dela v tem podjetju. Ribniška zadruga ima v svojem programu za bodočih pet let predvidenih eno milijardo starih dinarjev investicij za posodobljenje kmetijstva. Sami pa tega zneska nikanak ne bodo spopravili skupaj.

Na sestanku so razpravljali tudi o gozdarstvu in možnosti ustanovitve temeljnih organizacij združenega dela. Predstavnik gozdnega obrata Ribnica je opozoril na težave pri izpolnjevanju sečne lesa. Sečnja je precej pod načrtovano. Posek lesa

je znatno manjši kot druga leta. Predstavniki kmetov v sekciji je povedal, da je vzrok manjše sečnje lesa pač v preniknih odkupnih cenah lesa, ki za kmeta niso spodbudne. Če bi se cene lesu sprostile, bi kmetje sekali več lesa. To pa bi rodilo verizno reakcijo: povišanje cen izdelkom lesnopredelovalne industrije. Prej ali slej pa se bodo morale cene lesu sprostiti.

K. O.

Rekli so:

FRANC ŽELEZNIK, sekretar ITPP Ribnica: Menim, da v občini podjetij zaostaja delo za ustanavljanju TOZD zato, ker ne vedo, kaj je treba narediti in zato, ker ustanavljanju TOZD ni bili naklonjeni. Čakajo pač vzorce...

BOGO ABRAHAMŠBERG, predsednik občinske skupščine: Naša občina iz leta v leto preduje pri narodnem dohodku na prebivalca. Skladno z razporednoga dohodka pa moramo več namenjati tudi za izboljšavo materialnega in kulturnega blazja naših občanov, sicer bodo ljudje vprašali, čemu nam si sploh prizadevajo za povečanje narodnega dohodka.

Rekli so:

Inž. **DUSAN ORAZEM**, odbornik občinske skupščine Kočevje: Če drža podatki o narodnem dohodku na prebivalca, objavljeni v Delu, da je naša občina nazadovala že na 32. mesto v republiki, potem bomo morali odborniki s sklonjenimi glavami s tega foruma (mesta v skupščini). Otroci nam ne bodo odpustili, da je občina nazadovala prav v obdobju našega odborništva.

DANA JERŠE, direktorica osnovne šole Kočevje: Dobro je treba pretehtati, če nova avtobusna postaja ne bo preblizu šole. Učenci morajo imeti varen dostop do šole, razen tega pa ropot avtobusov ne bi smel motiti pouka.

EGIDIJ ŠINKOVEC, odbornik občinske skupščine Kočevje: Naša železniška proga ni donosna in morajo izgubo kriti naša podjetja tako, da pristajajo na višje prevozne tarife. Vendar slišim in berem, da imajo slovenske železnice 7 ali 10 milijonov din izgube. Železnica ne bi imela izgube, če bi postopala povsod tako, kot v primeru kočevske proge; če pa ne postopa povsod tako, potem to pomeni, da mi izgubo železnici povrnemo, drugi pa ne.

DROBNE IZ KOČEVJA

NOVEMBRSKO SONCE nas je uspravalo. Zbudili smo se žele, ko je zapadel prvi sneg in nam je lezla brozga v čevlje. Robantili smo na tiste, ki so odgovorni za vzdrževanje ulic. Njim namreč ne leze brozga v čevlje, ker se vozijo z avtomobili. Ponovila se je vsakoletna pesem. Mreže jaskov so neočiščene in polne listja, papirja in druge nesnage, da komaj požirajo. Skratka: na zimo še nisimo bili pripravljene, že najmanjši sneg nas je iznenadil. Dobro je, da je hitro skopnel.

KRMILNIC NI — Ko je zapadel prvi sneg, smo se spomnili, da ni še nikjer ptičjih krmilnic. Ni dovolj ljubiti samo ptice v kletkah. Skrbeti moramo tudi za one v naravi, ki so sedaj v stiski. Zavzemajmo se za varstvo okolja bolj z dejanjki kot z besedami! Varstvo ptic je najcenejši del varstva narave; a ga kljub temu zanemarjamo.

TELEFONI VZNEMIRJAJO razne telefonske naročnike. Neznanci telefonirajo ponoči. Ko v skrbih dvigneš slušalko, dobiš po žici pokuk: „Osel, kaj si pa vstal? Kar pojdi spat, butec!“ Take in podobne „šale“ si privoščijo nočni razgrajči iz javne telefonske govorilnice. Dajejo jim poseben pečat kulturne stopnje.

TELEFONIRANJE se je zelo razpasilo, posebno tisto preko službenih telefonov za osebne, torej neslužbene potrebe. Tako se razmeče ogromno družbenega denarja. V lukri Koper so pričeli zasebne pogovore

zaračunavati. Letošnje prvo polletje so nabrali 2.363,46 din. Zanimiv bi bil tak podatek za Kočevje.

TABORNIKI odreda „Toneta Tomšiča“ iz Ljubljane so imeli v Kočevju tečaj. 11. in 12. novembra so se utaborili v koči planinskega društva Kočevje pri Jelenovem studencu za Mestnim vrhom (1022 m). Bilo je 16 tabornikov in 4 vodniki ter predavatelj. Ko so predelali vso učno snov, so opravljali izpite za vodnike in za prvo zvezdico. Presentil jih je prvi sneg (20 cm), kar jih ni motilo. Sicer pa so bili zelo zaposleni z izpiti. Hrano jim je oskrbel in kupal predsednik Planinskega društva Kočevje Jože Adamič. Z njo so bili izredno zadovoljni. Pohvalili so se tudi z bivanjem v koči, kjer so lahko v miru in zdravem okolju opravili svoje družbene obveznosti.

občan vprašuje



medved odgovarja

— Zakaj so bazenska posvetovalja le okoli Novega mesta, pri nas na Kočevskem pa ne?

— Zato, ker še nimamo bazena!

Zahvala ZPM

Občinska Zveza prijateljev mladine (ZPM) Kočevje se zahvaljuje delovnim organizacijam TEKSTILANA, MELAMIN in HOTEL PUGLED za denarne prispevke.

TEKSTILANA je odstopila ZPM denarni del Šeškove nagrade v znesku 2.500 din, in sicer namensko za letovanje socialno ogroženih otrok. ZPM je že obvestila TEKSTILANO, da bo ta denar porabljen za letovanje štirih otrok mater-samo-hranilk iz TEKSTILANE v prihodnjem letu.

Podjetje MELAMIN je nakazalo ZPM 1.000 din, HOTEL PUGLED pa 500 din, ki so jih zbrali v obeh kolektivih v tednu otroka. Denar bodo porabili za financiranje raznih dejavnosti otrok.

ŽIMARICE — VELIKO ŽELJA

Žimarice so večja vas v Sodražki dolini. Tu prebivajo kmetje, ki ne morejo živeti od svojih kmetij, zato se jih veliko ukvarja z izdelovanjem suhe robe. Nekaj jih je zaposlenih v industrijskih obratih v Sodražici, še več Žimarčanov, predvsem najboljših delovnih moči, je na delu v tujini.

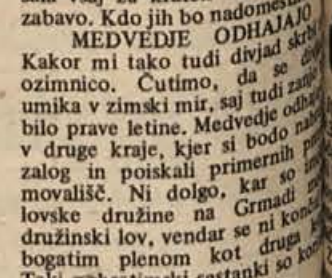
Med zadnjo vojno je bila vas požgana, a so jo vaščani, vnati za napredek, hitro obnovili. Sedaj želijo, da bi skozi njihovo vas vodila asfaltirana cesta in da bi popravili cesto Sodražica—Boncar, regulirali Bistrico, uredili kanalizacijo in izboljšali električne napeljave. Tudi javna razsvetljava ni najbolje urejena, razen tega pa bi imeli v vasi radi še telefon.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

Šala vsaj za kratek čas življenjske zabavo. Kdo jih bo nadomestil? MEDVEDE ODHAJAJU

Kakor mi tako tudi divjaj skrbni ozimnico. Čutimo, da se izumika v zimski mir, saj tudi zima bilo prave letine. Medvede odhajajo v druge kraje, kjer si bodo našli zalog in poiskali primernih movališč. Ni dolgo, kar so lovski družine na Gradcu in židuški lov, vendar se ni komu bogatim plenom kot druga leta. Taki pobratimski sestanki so kmalu ni in zabavni.

občan vprašuje



medved odgovarja

— Zakaj trdiš, da za Ribnico pravice?

— Ker bom moral tudi jaz sem bil vedno zaščiten, po sodišča plačevati odvoz smeti!

REŠETO

Ne gre, da bi še naprej mižali

Bitka za zmanjšanje socialnih razlik teče, toda sliči se le prasket, ni pa nobene zmage – V Metliki bo treba resneje začeti akcijo

Dokler bodo nekateri smatrali, da je v redu, če kdo dobiva na mesec 50 din podpore in mora s tem živeti, avtomobilskemu prevozniku pa gleda tudi skozi prste, potem ne moremo reči, da je boj za zmanjšanje socialnih razlik uspešen.

Skoraj v vsaki občini prihaja do velikih razlik v standardu občanov, toda v Metliki je to vsakomur očitno. Kraj je majhen in ljudje drug drugemu gledajo v lonec. Znano je,

da je po vaseh še precej strganih, tudi lačnih starejših ljudi, prav tako pa gre glas o posameznikih, ki v enem mesecu zaslužijo milijon dinarjev, kolikor imajo vse leto pravljenega dohodka na občini. Pred obojimi je uradna javnost do zdaj zatiskala oči.

Podjetja so še najbolj uspešno začela reševati socialne razlike. Ob zadnjem povečanju osebnih dohodkov niso šli navzgor v odstotkih, marveč so vsem članom kolektiva dodali enako vsoto. Tako je delavec dobil več odstotkov kot direktor. Za tak način delitve so bili ljudje tudi že prej, a s predlogi niso prodrli, ker so se vselej našli zagovorniki trditve, da bi s tem porušili ves sistem, ki nagraduje prizadevnost posameznika.

V zvezi s štipendiranjem je bil v občini sprejet družbeni dogovor,

toda štipenditorji ga ne upoštevajo dosledno. Štipendije dobivajo tudi otroci staršev, ki bi zlahka sami skrbeli za študij svojih otrok. Podjetja to opravičujejo z izgovorom, da se za zahtevnejše poklice ne javljajo otroci iz socialno šibkih družin in da delovne organizacije potrebujejo kadre. Pogledati pa bi morali, če gre pri tem za igro s čistimi kartami.

Boj proti socialnim razlikam doslej ni bil dovolj uspešen. To je tudi ugotovitev poročila, ki so ga dobili člani pred nedavnim zasedanjem občinske konference Zveze komunistov.

Zakaj tako?

16. novembra je bilo v Metliki sklicano predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, da bi razpravljalo o nalogah sindikata po zadnji seji centralnega komiteja in po pismu tovariša Tita ter izvršnega biroja. Prišla sta predsednik in tajnik, razen njiju samo en član, medtem ko se je eden opravičil. V predsedstvu pa je 9 ljudi, od katerih jih 5 ni poslalo opravičila.

Ni prvič, da se v Metliki zgodi kaj takega, saj je nesklepčnost postala že krajevna bolezen, v vodstvu sindikata pa so tudi prejšnji mesec obokali za njó.

Medtem ko po vsej državi organizacije, zlasti pa njihova vodstva najresnejše razpravljajo o napakah in iščejo poti za uspešnejše delo v bodoče, jo v Metliki režejo po stari navadi. In to po vseh dolgotrajnih prizadevanjih, da bi se stara praksa odpravila, in po vseh obljubah, da bo res tako!

R. B.

Ljudski časnik vest socializma!



Materialno stanje gasilstva se je zadnja leta v črnomaljski občini močno popravilo. Društva gradijo domove in nabavljajo sodobno opremo. Viniški gasilci (na sliki) so letos po dolgih letih dobili nove uniforme, tako da se lahko vsaj uradno pokažejo na krajevnih proslavah. (Foto: R. Bačer)

KOMUNISTI NADALJUJEJO AKCIJO PO PISMU

Tokrat so rekli bobu — bob

Napak nikjer ni šlo, je pa razlika med večjimi in manjšimi spodrsiljaji. Pri oceni dosedanjega dela se največ črnih pik piše občinski upravi in sindikatom, toda končno oceno bo dala konferenca

Precejšnja kritika je veljala zlasti ljudem, ki so izstopili iz članstva, ko so dosegli položaj. Nekateri osnovne organizacije so že zahtevale, naj taki odstopijo s položaja, ker jih štejejo med karieriste.

Tudi občinski komite ni bil dovolj učinkovit v delovanju med članstvom in v nekaterih občinskih forumih. Sprejel je na primer konkretna stališča do razmer v občinski upravi, šolstvu, kulturi, v podjetju Kovinar, toda ostala so na pol poti, ker so se izvajalci teh stališč postavljali v nasprotni tabor.

Pri oceni dela drugih družbenopolitičnih organizacij, Socialistične zveze, mladine, sindikata, borbevske organizacije ter predsedstva občine,

skupščine in občinske uprave, je huda kritika letela na nekatere komuniste v teh institucijah, ker jih dejansko ni bilo čutiti in so odgovorni za precejšnje spodrsiljaje. Največ takih črnih pik so našli v delovanju občinske uprave in v delu sindikata, deloma pa še v mladinski organizaciji in drugod. O tem je pripravljeno obširno poročilo, stvar bližnje občinske konference Zveze komunistov pa je oceni komiteja dati dokončen pečat.

Mar jim je...

Pri gradnji ceste Črnomelj-Lokve so razrili traso ceste in jo za več tednov zaprli za ves promet. Vozila morajo preko Semiča, kar pomeni 20 km obvozne poti. Namesto da bi poslali nekaj sto metrov ceste in jo zaslonno usposobili za promet, se na ljudi in vozila nihče ne ozira. Vsak dan so na vrsti vprašanja: gre za nesposobnost izvajalcev del ali zafikavanje? Zakaj prevzamejo dela, če jih ne morejo pravočasno in do roka opraviti? Vsakomur je bilo jasno, da z manj kot 10 delavci gradnja ceste ne more napredovati. Nič bolje ni bilo pri gradnji ceste proti Adlešičem, kjer so določili obvoz za Tribuče celo preko Vínice in Bojančev. Ljudje se jezijo!

Edinstveno!

Prebivalci Preloke in Zilj, moški in ženske, so imeli prvo novembrsko nedeljo udarniško delo. Ne bi bilo nič izrednega, če ne bi šlo za popravilo republiške ceste, ki je vzdrževana tako slabo, da je življenjsko navarna za odrasle in otroke, ki se po njej vsak dan vozijo na delo ali v šolo.

Občani teh vasi tudi že leta in leta vsako zimo odmetavajo sneg na klancih te ceste in s svojimi vozmi vlečejo avtobuse naprej, ker običajno ni niti kupčke gramoza, da bi ga posuli na zaledenelo cesto.

Zdaj so z enodnevnim udarniškim delom zasipali jame, cesto napravili vozno in s tem dokazali Cestnemu podjetju, da gre le za malomarnost. Če bi cesto redno vzdrževali, z njo ne bi bilo težav. V isti sapi, ko je treba dati vse priznanje ljudem dveh vasi, ki se požrtvovalno lotevajo reševanja vseh krajevnih težav, pa je upravičeno tudi vprašanje: zakaj na tak način izmозgovati prebivalstvo najbolj odročnih vasi zaostale občine? R. B.

Vsi naj pridejo!

Prihodnje dni bodo v vseh 28 krajevnih organizacijah Socialistične zveze na območju črnomaljske občine sestanki s članstvom. Nadejajo se dobre udeležbe, ker bodo povsod kritično pretresali dosedanje delo v duhu pisma tovariša Tita, obenem pa sestavljali nove delovne načrte, ki bodo odraz potreb. Na krajevnih konferencah bodo volili še nove odbore, pripravljali pa bodo tudi o starostnem zavarovanju kmetov, o gospodarstvu v občini ter o programu javnih del za leto 1973. Socialistična zveza bo obvestila o kraju in času sestanka še z obvestila

NE MORE BITI DIREKTOR, KDOR

delavce ščuva proti partiji

„Družbeno-politične organizacije in samoupravni organi v KOMETU naj čimprej obravnavajo direktorja Maneka Fuxa,“ zahtevajo komunisti

Samoupravljanje v podjetju KOMET že dolgo ni zdravo, zadnje čase pa se razmere celo slabšajo. Že v poročilu za občinsko konferenco Zveze komunistov v Metliki je bilo jasno rečeno, da gre pri direktorju KOMETA Maneku Fuxu za samovoljo, s katero se poživlja na mnenje samoupravnih organov. Zaradi take samovolje je odstopila tarifna komisija v podjetju, pa tudi sicer je direktor rad pozabljal, da je on odgovoren samoupravnim organom, in ne narobe.

V razpravi so ljudje povedali še veliko več. Zdej je šel Manek Fux tako daleč, da vodi akcijo proti komunistom v kolektivu. Delavci so opazili, da se začne direktor znašati nad vsakim iz podjetja, ki zasede tako ali drugačno funkcijo v občinskem merilu. Ni pa dolgo, ko je sklical sestank kar brez samoupravnih organov in izjavil, da so si komunisti v podjetju razdelili lepe plače, da delavcem odžirajo dinar in „zato: s komunisti ven!“ To so bile njegove besede, kakor so poročali na občinski konferenci.

Razumljivo je, da komunisti, komite in konferenca ZK ob tem ne

morejo držati rok križem in mimo gledati, kako jih Manek Fux blati. Direktor KOMETA je izzval splošno obsodbo in po mnenju metliških komunistov nima nobenih moralno-političnih lastnosti, da bi ostal na direktorskem položaju. Sklep je bil: komunistom v podjetju KOMET dati vsó podporo, o direktorju, ki ščuva delavce proti Zvezi komunistov in njenim članom, pa naj v podjetju čimprej rečejo sklepno besedo.

TRI DNI KASNEJE

Otvoritve dveh cest za občinski praznik so bile sprva predvidene za soboto, 18. novembra, toda ker dela zaradi slabega vremena niso bila povsem končana, so se slovesnosti zakasnilo za tri dni. Tako so imeli v sredo, 22. novembra, zasedanje občirske skupščine z delovnim dnevnim redom, zatem pa so se tudi odborniki udeležili otvoritve ceste Metlika-Rosalnice in Metlika-Vinomer, ki sta za podočelje izrednega pomena.

NOVO SMETIŠČE

Ob glavni cesti, ki potnika čez Gorjance pripelje v Metliko, je prav tam, kjer napisna tabla naznanja začetek mestnega področja, nastalo veliko smetišče. Res neprijeten pozdrav domačinu, zlasti tujcu! Ali ne bi pristojni tega griča smeti zrnvali, prekrili z zemljo in prepovedali tja odlagati odpadke?

Hvala krvodajalcem

V nedeljo, 19. novembra, je bila v okviru proslav ob letošnjem občinskem prazniku Metlika tudi slovesnost za krvodajalce. V dvorani tovarne BETI je Rdeči križ pripravil za približno 250 krvodajalcev kulturni program, v katerem so sodelovali recitatorji, godba na pihala in pevski zbor. Potem so krvodajalcem, ki so dali kri petkrat, desetkrat, petinajstkrat, dvajsetkrat in petindvajsetkrat, razdelili značke.

Ljudje, ki se požrtvovalno udeležujejo krvodajalskih akcij, so na tej slovesnosti dobili zavest, da jim je družba zares hvaležna. Mnogim so izjavljali, da imajo zdaj novo spodbudo in da so pripravljene še nadalje s svojo krvjo pomagati sočloveku v nesreči.



V Belokranjskem muzeju bo še do konca leta odprta razstava akademskega slikarja Mihaela Kambača, prav tako pa si obiskovalci še lahko ogledajo razstavo ob 30-letnici ustanovitve pionirske organizacije na Slovenskem. Prof. Jože Dular (na sliki), ravnatelj muzeja, skupinam vselej rade volje pojasnjuje razstavo. (Foto: R. Bačer)

SPREHOD PO METLIKI

ZUNANJOST IN NOTRANJOST pošte bo do občinskega praznika preurejena. Tako bosta na trgu svobode kar dve stavbi dobili lepšo podobo. Razen pošte je obnovljena še stavba kmetijske zadruge.

V MESTU SO postavili več novih prometnih znakov, žal pa na križišču pri Novotoku napačnega. Tudi table z imeni naselij so nove; bile so že hudo potrebne. Upajamo, da se zlikovci ne bodo takoj spravili nanje.

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR „Tone Tomšič“ iz Ljubljane bo 25. novembra ob 19. uri gostoval v Domu Partizana. Vstopnice za koncert bodo zaposleni dobili pri svojih podjetjih, v prodaji pa bodo tudi uro pred pričetkom priveditve. Dvorana bo seveda ogrevana.

NE SELE 7. DECEMBRA! Že

večkrat je bilo pomotoma objavljeno, da bo Mestno gledališče ljubljansko gostovalo z „Damo iz Maxima“ 7. decembra. Predstava pa bo v soboto, 2. decembra, v Domu Partizana.

VELIKO MLADIH SE JE pred leti ukvarjalo z roketom. Zarad zelo slabih razmer so odnehali, zadnje čase pa se ponovno navdušujejo za ta sport. Prav bi bilo, če bi jih podprla katera od delovnih organizacij.

V TOVARNI BETI je okrog 50 mladih ljudi, ki nimajo končane osnovne šole. Tovarna jim je pripravljena plačati šolnino v večerni šoli, a jih je težko prepričati, naj dokončajo osemletko. Običajno so dobri delavci in trenutno ne vidijo od šole nobene koristi.

Kakšna preskrba?

Danes, 23. novembra zvečer, naj bi se v sejni sobi občinske skupščine prvi javna tribuna o prebivalni razini v črnomaljski občini. Govorili bodo o potrebni razširitvi in modernizaciji lokalov ter o stališčih vprašanih te dejavnosti. Na prva dva govornika, ki ga organizirata Socialistična zveza in krajevna skupščina, vabijo čimveč občanov, da bi povedali svoje mnenje in predlagali izboljšave.

Od priznanih tovarn prejemo vsak dan najnovejšje modele ženske, moške in otroške konfekcije, kakor tudi blago v razprodaji po izredno znižanih cenah.

V tem mesecu prodajamo tudi na 5-mesečno brezobrestno obročno odplačilo.

„Deletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

24. NOVOEMBRA ob 20. uri bo v Domu kulture proslava desetletja dneva republike. Nastopila bodo godba na pihala, ženski in pevski zbor, učenci glasbene šole in recitatorji. Vstop brezplačen, vabljeni vsi.

25. NOVOEMBRA PODALJSANEGA mestnega in žolaha se je pokazala poročila o kuhinji kosil, kajti ob minulem tednu niso mogli držati do poročila, ki so na žolah uredili, za socialno ogrožene, ki so v popravilu bivanju, pa plača prebivalci temeljna izobraževalna skupina.

NOVOEMBRA bo svečana poveljavna priznanja zmagovalcem v letni delovni delovskih športnih igrah. Največ ekip s 478 tekmovalcev in športnikov je dala v Semiču. Istočasno bodo priznanja tudi zaslužnim

Črnomaljski poročevalec

Nekaj vzornih kmetij ni rešitev

Proučiti, če ne bi kazalo uvesti kooperacije v sadjarstvu, perutninarstvu in pridelovanju krompirja – Tudi na podeželje proizvodnjo

O kmetijstvu v občini so razpravljali na nedavnem skupnem sestanku komiteja ZK in izvršnega odbora SZDL v kočevski občini. Ugotovili so, da je treba v naslednjih petih letih izpolniti minimalni program razvoja zasebnega kmetijstva, po katerem

Stara cerkev: kanalizacija

Novembra bo predvidoma dograjeno okoli 400 m kanalizacije v Stari cerkvi (občina Kočevje) v smeri proti Koblarjem. Vaščani kopljejo jarke in polagajo cevi s prostovoljnimi delom. To je začetek del za ureditev kanalizacije v vsej Stari cerkvi, ki jo bodo uredili postopoma.

PREDGRAD: NOVA MOTORKA

Gasilsko društvo Predgrad v kočevski občini je imelo 12. novembra krst nove motorne brigade. Boter je bilo Združeno KGP, ki ga je zastopal generalni direktor Miran Smola. Kulturni program na tej svečanosti so izvedli učenci osnovne šole Predgrad, ki so ga dobro naščuvali, čeprav so imeli na razpolago malo časa.

POPRAVITI ZAPORNICE

Na Rinži nameravajo letos popraviti še zapornice, ki so počene in puščajo vodo. Gladina Rinže je bila po zadnjem popravilu zapornic zadovoljiva, za kar gre pohvala tudi Francu Gregorčiču, ki skrbi za dviganje in spuščanje zapornic. Rinža je bila letos tudi bolj čista kot pretekla leta, kar ni zasluga le letošnjega obilnega deževja, ampak predvsem Rajka Jenka, ki je pridno kosil zelenje v vodi, zaradi česar je neznaga na vrhu Rinže lahko odtekala naprej.

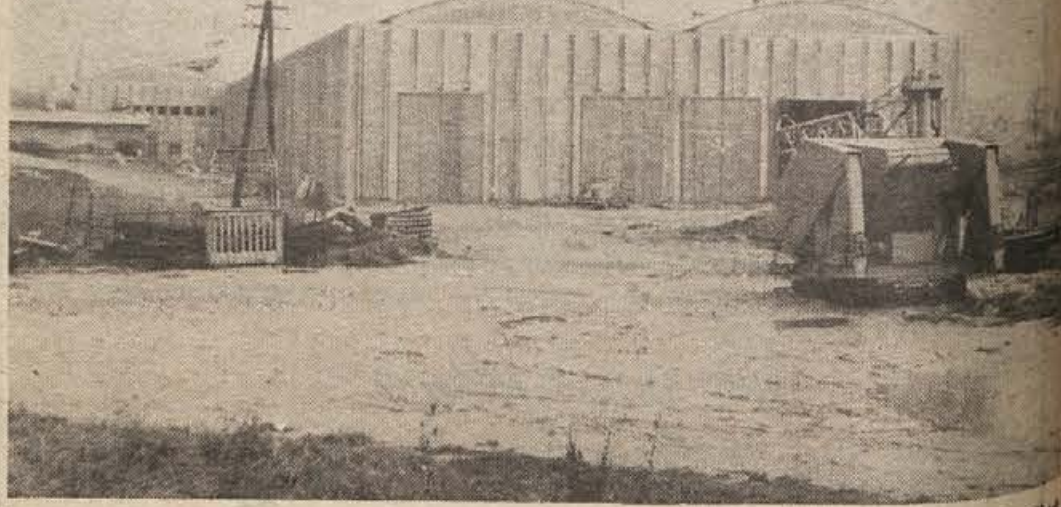
naj bi uredili v občini 20 do 30 vzornih kmetij, hkrati pa je treba vzporedno reševati še mnoge druge nujne zadeve.

Na podeželju, predvsem Kolpski dolini, je življenje težko. Obupani in žalostni so ti ljudje. Nobene spodbudne besede ljudi v Kolpski dolini več ne ganejo in „Kočevje je lahko srčan, da ima tako Kolpsko dolino,“ je poudaril eden izmed kmetijskih strokovnjakov. „Vse to območje je bilo, žal, le rezervat za črpanje ljudi, sredstev in še česa,“ je opozoril drugi.

Predsednik občinske skupščine Miro Hegler je poudaril, da bi kazalo usmeriti kooperacijo še kam, ne le v živinorejo. Pri tem je omenil sadjarstvo, krompir in perutninarstvo. Menil je tudi, da je treba v večjih središčih odpreti proizvodne

obrate, kjer bi se ljudje lahko zaposlovali in bi tako dopolnjevali delo na kmetijah z delom v teh obratih.

Poslanec Drago Benčina pa je med drugim ugotovil, da je stabilizacija kmetijstva odvisna od stabilizacije ostalega gospodarstva, se pravi stabilizacije cen. Opozoril je na nekatere spodbudne naše kmetijske in splošne gospodarske politike in poudaril, da ni bilo prav, ker so banke raje podpirale trgovino kot proizvodnjo, ker smo zahtevali izvoz za vsako ceno itd. Predlagal je tudi ustanovitev različnih skladov, ki bi regresirali cene kmetijskih proizvodov, kadar bi bilo potrebno. Ob zaključku pa je opozoril, da je posebna slabost tega sestanka, ker na njem ni prisoten noben kmet.



Nova hala ITAS v Kočevju, ki bo kmalu odprta, meri 6.000 kvadratnih metrov in je sploh največji objekt na zahodnem Dolenjskem. V njej bodo dobili delo tudi mnogi rudarji, ki so se zaradi prenehanja rudnika prekalificirali v kovinarje. Občani pričakujejo, da bo prav ITAS največ pripomogel k hitrejšemu gospodarskemu napredku občine. (Foto: J. Primc)

Ne dopustimo, da bo vse zarasla džungla!

Ukinjamo šole – Opuščamo vasi – Drsimo vedno globlje med manj razvite – Včasih po narodnem dohodku na prebivalca na 16. mestu v republiki, zdaj na dvaintridesetem

„Če bomo nadaljevali tako politiko do podeželja, kmalu od Kočevja do Črnolija ne bo več nobene vasi in tu nastala džungla!“ je med razpravo o ukinitvi šol Vimolj in Polom

na zadnji seji občinske skupščine Kočevje poudaril odbornik inž. Savo Vovk. V razpravi je bilo namreč nakazano, da se obeta tudi ukinitve višjih razredov osnovne šole v Kopriv-

niku, ker za to vas ne dobe še enega učitelja.

Nekateri so v razpravi nakazali možnost, da bi 37 otrok iz višjih razredov osnovne šole Koprivnik vozili v šolo ali jih iz-

trgali iz družinskega okolja in dali v internat.

Predsednik občinske skupščine Miro Hegler je predlagal, naj bi preudarili, če ne bi bilo bolje, da se vozi en učitelj iz Kočevja v Koprivnik, kot 37 otrok v Kočevje. Podpredsednik občinske skupščine Andrej Klun je opozoril, da pogosto poklekne pred težavami učiteljev (ki jih primanjkuje tudi v Kočevju), ne pa pred težavami otrok. Ni prav, če vse breme mečemo vedno na otroke in stare, od pedagogov pa ne zahtevamo nobenega odpovedovanja. Direktorica osnovne šole Dana Jerše je opozorila, da podobno kot drugi strokovnjaki, žal, tudi učitelji preradi zapuščajo Kočevje.

Odbornik inž. Savo Vovk je poudaril, da bo zaradi take politike vedno več vasi praznih. Z ukinitvijo šol zapuščajo vasi vedno več ljudi. Vasi izumirajo. V kombiniranih podeželskih šolah bi morali zagotoviti tak pouk, da bi prišel namesto na 20 le na 10 učencev en učitelj in bi bila tako kakovost pouka boljša. Ne bi smeli preveč varčevati pri denarju, saj nam to zelo škodi kasneje in tudi na drugih področjih.

Razpravo o ukinitvi šol prikazujemo nekoliko podrobneje zato, ker v ljudeh vedno bolj

prevladuje prepričanje, da je treba zaustaviti propadanje podeželja oziroma vse pokrajine. Propadajo vasi. Ceste so slabše. Še vedno ni zaključena razprava o morebitni ukinitvi kočevske proge itd. Če bi se to nadaljevalo, bo treba morda kmalu govoriti o „ukinitvi“ Kočevja. Potrebni bodo temeljiti ukrepi za vsestransko oživitve Kočevske, tudi gospodarsko, kar razni naši organi že daljša časa brez pravega uspeha opozarjajo. Medtem pa država vedno hitreje med manj razvite... Medtem ko smo leta 1967 po narodnem dohodku na prebivalca se na 34. odstotku nad republikanskim prečjem, smo kasneje iz leta v leto nazadovali in smo bili leta 77 že za 22,2 odstotka pod republikanskim prečjem. To pa so številke, ki zahtevajo stremitev in ukrepe. V razpravah ne bomo mogoče vsega preverili na „objektivne“ vzroke, čeprav so gotovo tudi bili.

Nevarnost

Nova postaja pridobitev in nevarnost za šolarje

Prihodnje leto je treba posebej pozorno obravnavati ceste od nove avtobusne postaje v Kočevju do mostu na Roški cesti, postaviti semafore in ploščnike od avtobusne postaje proti ITAS, tako so sklenili na zadnji seji sveta KS Kočevje. Za izboljšavo „Zeleznina“ ob Rinži so stare osnovne šole pa je treba urediti pot za šolarje, sicer bodo učenci zaradi nove avtobusne postaje preveč ogroženi.

Prihodnje leto bo v Kočevju proslava 30-letnice Kočevskega zbora. Ze zdaj je treba izdelati program komunalnih in drugih del ter zagotoviti, da bodo opravljena dovolj zgodaj, se opravi na mestu mestu, glavno proslavo razkopano.

Novi odbor KS za Trato naj temeljito prouči, kaj je treba v prihodnjem letu na njegovem območju urediti in določiti prednostni vrstni red del. Seveda morajo pri tem upoštevati tudi morajo pri tem upoštevati tudi svojega okolja tudi sami prispevati. Letos so občani Kočevja v obliki samoprispevka prispevali za ureditev raznih zadev na svojem območju preko 120.000 din.

Svet KS je sklenil še, da daruje AMD kocke, ki jih bo AMD porabilo za tlakovanje pred garažami društva. Prihodnje leto bo KS redno zaposlila vrtnarja. Partizanska grobnica pa mora biti obnovljena do 1. maja.

J. P.

Številke, ki niso dolgočasne (III.)

V Kočevju imajo v novi šoli dobro opremljene kabine za razne predmete, odložili pa so gradnjo »kabineta«, v katerem se kuje telesni razvoj in zdravje mladih, se pravi, telovadnice

Ko smo pred desetimi leti dogradili dom telesne kulture, je bilo po vseh pravih izračunih, da bo zadostoval tudi za šolsko telovadnico in da bo šole leta 1979 povsem zaseden. Načrt je predvideval, da bo v domu vsak dan lahko vadilo 50 oddelkov, ki bodo šli po 20 učencev, ali 1000 oseb, torej na teden 6000 učencev. Ta račun so postavili na laž naš mladi zakonci, čeprav ne spletajo tako širokih gnezd, kot so

jih naši starši, ki so imeli najmanj 6 otrok. Dom je povsem zaseden že od lani. Torej stare enačbe ne držijo več. Razen tega vozijo sedaj še otroke s podeželja v mestne šole, pouk pa je skrčen na 5 dni na teden.

Tako smo prišli v nepremagljivo stisko, iz katere trenutno ni izhoda. Če pri gradnji nove šole smo opozarjali, da je v Kočevju nujna potrebna šola ena šolska telovadnica. A zmagale so formule in ljudje, ki so bili bolj

malo poučeni o dejanskih potrebah. „Dom telesne kulture je prevelik in neizkoriščen,“ so se takrat uspravili, nekateri pa trdijo to še danes. Morda jih bodo zdramil naslednje nedolgočasne številke. V šolskem letu 1972/73 vadi vsak dan v 10 urah šolske vadbe 1000 učencev v oddelkih po 30-35 učencev v teh vadbinih prostorih, to je v petih šolskih dneh 5000 učencev na teden. To je samo šolska vadba, brez vadbe športnih društev, ki pridejo na vrsto šole po 16. uri in tja do 22. ure zvečer.

Površina treh telovadnic znaša skupaj 698 kvadratnih metrov telovadnic površine, ki je izkoriščena za šole 5-krat na teden za 5000 učencev. Tako izračunamo, da pride na enega učenca 0,65 kvadratnega metra telovadnice površine.

Poprečje v naprednih državah, ki imajo razvito telesno kulturo, je na prebivalca 0,40 kvadratnega metra telovadnice in športne površine. Za našo občino dobimo, če upoštevamo samo ožji okoliš mesta, 0,064 kvadratnega metra, za celotno občino pa 0,025 kvadratnega metra na prebivalca.

Se ob tem spoznanju lahko še čudimo, da ima naša mladina toliko telesnih težav in da naborne komisije že s težavo naberejo mladeniče za potrebe armade?

Stroški za obratovanje doma so znašali (upravni stroški, osebni dohodki in material) skupaj leta 1963 32.015,40 din, leta 1967 120.637,25 din in leta 1971 287.927,00 din. Kar grozljive številke, ki nam v starih dinarjih prikazujejo ta vesoljski dvig stroškov obratovanja v desetih letih od 3 preko 12 na 28 milijonov dinarjev na leto.

Te številke so nam torej pokazale, kakšno podporo imamo pri prizadevanju za ureditve izreka „Zdrav duh v zdravem telesu“. Kaže, da smo „zdrav duh“ leta 1963 še zmogli, ker smo ujeli še zadnje minuto, da smo zgradili kljub vsemu nov dom telesne kulture za 164 starih milijonov dinarjev in s prostovoljnimi delom mladine. Koliko bi stalo to sedaj, ne morem izračunati, ker v Kočevju še nimamo elektronskih računalnikov.

ANDREJ ARKO, KOČEVJE

Manj govore in več naredi

Delo krajevne skupnosti Kočevje uspešnejše, ker so oblikovali odbore za območja mesta

Svet krajevne skupnosti Kočevje je zaradi uspešnejšega dela ustanovil odbore KS za območja Mestnega loga (predsednik Jože Pirman), Mahovnika (Franc Košorok) in Trate (Feliks Zagar). Predsednike je imenoval svet KS, ostale člane odborov, ki jih bo 5 do 7, pa bodo izvolili občani teh območij na javnih tribunah.

Za ustanavljanje takih odborov se je KS odločila zato, ker s takim načinom dela pritegne več občanov k razpravljanju in odločanju o pomembnih zadevah na svojem območju. Krog samoupraviteljev bo tako večji. Prebivalci posameznih območij pa bodo svoje predloge, zamisli in sklepe uresničevali s posredovanjem svojih predstavnikov v svetu KS. Tako delo KS oziroma odborov pritegne več občanov zato, ker je zanje bolj zanimivo, saj na zborih ne razpravljajo o zadevah vsega mesta, ampak le svojega območja.

LUČI SO, ELEKTRIKE NI

Prebivalci Rudnika in Šalke vasi pri Kočevju so negodovali, ker jim ni svetila cestna javna razsvetljava. Pri gostilni Stimec na Roški cesti, kjer je meja med krajevno skupnostjo (KS) Kočevje in KS Rudnik-Šalka vas se je začela tema. Vzrok: KS ni plačevala računov za elektriko. Zdal svetiljo luči že do bivšega kina, čez vso Šalko vas – ki ima občestno svetilke – pa je še vedno tema. Vedno več krajevnih skupnosti si lahko privoščijo občestne svetilke, vedno manj pa jih ima dovolj denarja, da bi plačale tudi elektriko.



Teritorialne enote v kočevski občini se pridno pripravljajo za primer, če bi bilo potrebno posredovati. Vaje imajo včasih tudi skupaj z odbori SLO pri krajevnih skupnostih in z drugimi. Naš posnetek je z ene takih lefošnjih vaj ob Kolpski dolini. (Foto: Ivan Grgorič)

PROSTA DELOVNA MESTA V UPRAVI OBČINSKE SKUPŠČINE NOVO MESTO!

Komisija za medsebojna razmerja
UPRAVE OBČINSKE SKUPŠČINE
NOVO MESTO

razpisuje
prosta delovna mesta:

1. 1 urbanističnega inšpektorja,
 2. 2 gradbenih inšpektorjev,
 3. cestnega in vodnogospodarskega inšpektorja,
 4. referenta in svetovalca za urbanizem in gradbeništvo,
 5. inšpektorja cestnega prometa,
 6. referenta in svetovalca za splošne akte delovnih organizacij,
 7. referenta za odmero od obrti in drugih dejavnosti,
 8. referenta za javni red in mir,
 9. davčnega inšpektorja,
 10. komunalnega inšpektorja,
 11. analitika v davčni upravi,
 12. analitika za gospodarske zadeve,
 13. 2 referentov za obrambno vzgojo in civilno zaščito,
 14. referenta za odmero davka od kmetijstva,
 15. referenta za pokojninsko zavarovanje kmetov,
 16. referenta za matično in prijavno-odjavno službo,
 17. likvidatorja invalidnin,
 18. 3 geometrov,
 19. 2 strojnih knjigovodij,
 20. 2 statistikov,
 21. 2 strojepisk,
 22. blagajnika,
 23. izvršitelja za upravne izvršbe.
- Za razpisana delovna mesta se zahteva:

- Pod 1., 2., 3. in 4. fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo in 5 let delovnih izkušenj;
- Pod 5. dipl. prometni inženir, dipl. pravnik, dipl. ekonomist, 2 leti delovnih izkušenj ali prometni inženir, strojni inženir prometne smeri, pravnik, ekonomist ali diploma višje upravne šole ali druga visokošolska izobrazba in 5 let delovnih izkušenj;
- Pod 6. pravna fakulteta ali fakulteta za politične vede, novinarstvo in sociologijo ter 5 let delovnih izkušenj ali višja pravna ali upravna šola in 7 let delovnih izkušenj;
- Pod 7. višja upravna, pravna ali ekonomska komercialna šola in 5 let delovnih izkušenj;
- Pod 8. višja upravna šola in 3 leta delovnih izkušenj;
- Pod 9. višja ekonomsko-komercialna ali višja upravna šola in 6 let delovnih izkušenj pri podobnih delih;
- Pod 10. višja upravna ali pravna šola, višja šola zdravstvene smeri ali I. stopnja FAGG in 2 leti delovnih izkušenj ali srednja gradbena šola in 3 leta delovnih izkušenj;
- Pod 11. višja ekonomsko-komercialna šola ali I. stopnja ekonomske fakultete ali višja upravna šola statistične smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- Pod 12. višja ekonomsko-komercialna šola ali višja šola statistične smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
- Pod 13. višja šola vojaške smeri, višja upravna ali pravna šola in 3 leta delovnih izkušenj na področju narodne obrambe;
- Pod 14. in 15. srednja ekonomska, upravno-administrativna ali kmetijska šola in 3 oz. 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 16. srednja šola, matični tečaj in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 17. ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 18. geodetski odsek srednje tehnične šole in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 19. srednja ekonomska šola, tečaj za strojno knjiženje in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 20. srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 21. dveletna administrativna šola, 1 leto delovnih izkušenj in strokovna preizkušnja;
- Pod 22. srednja ekonomska ali upravno-administrativna šola in 2 leti delovnih izkušenj;
- Pod 23. srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj ali popolna osnovna šola, 4 leta delovnih izkušenj in strokovna preizkušnja.

Za vsa razpisana delovna mesta razen pod 21. se zahteva opravljen strokovni izpit.

Za delovna mesta z visoko strokovno izobrazbo je predpisano 3-mesečno poskusno delo, za delovna mesta z višjo in srednjo strokovno izobrazbo 2-mesečno poskusno delo, za ostala delovna mesta 1-mesečno poskusno delo.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim življenjepisom sprejema komisija za medsebojna razmerja uprave občinske skupščine Novo mesto 15 dni od dneva objave.

KOMISIJA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA

Komisija za odprodajo osnovnih sredstev pri KMETIJSKI ZADRUGI ČRNOMELJ

razpisuje
JAVNO DRAŽBO
za odprodajo sledečih osnovnih sredstev:

1. 1 KAMIONA TAM 5000
2. 1 VODNE ČRPALKE
z gar. namakalnih cevi
3. 1 TROSILNIKA UMETNEGA GNOJA –
CENTRIFUGALNEGA
4. 1 SEJALNIKA Fe
5. OSTREŠJA SENIKA (70 m)

tesan les — špirovci, grede, trami in krovne letve
Pod točko 1—4 bo licitacija 28. 11. ob 8. uri pri mehanični delavnici. Pod točko 5 pa na obratu Krasinec 27. 11. ob 9. uri.

Interesenti so dolžni pred pričetkom licitacije položiti 10 odstotno varščino od izklicne cene.

Žrebna lista

blagovno denarne loterije Strelske zveze Slovenije, Ljubljana.
Žrebanje je bilo javno in izvršeno dne 18. novembra 1972 z začetkom ob 19. uri pod nadzorstvom komisije Skupščine občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

Srečke s končnicami	so zadele	Srečke s končnicami	so zadele
24500	500 din	04	10 din
08750	500 din	894	30 din
55780	1.000 din	88914	1.000 din
52610	1.000 din		
66430	televizor č-b	52285	1.000 din
44240	televizor č-b	06775	osebni avtomobil Zastava 1300
39090	1 vagon cementa		
6991	100 din	76	20 din
8831	100 din	63426	500 din
93401	1.000 din	72406	500 din
		58786	pralni stroj
		00376	pralni stroj
26872	500 din		
91842	500 din	377	30 din
10212	1.000 din	727	30 din
63002	1 vagon cementa	08627	500 din
06402	osebni avtomobil Tomos-spaček	71537	1.000 din
		358	30 din
		0928	100 din
753	30 din	5968	100 din
7303	100 din		
94023	500 din	85019	500 din
20923	500 din	35799	1.000 din
11455	1.000 din	07409	1.000 din
07203	osebni avtomobil Zastava 750	33239	pony-ekspres
		36379	pony-ekspres

Pri izplačilu dobitkov nad 500 din odtegne organizator predpisani (10 %) davek na dobitke.

Dobitke izplačuje strelska zveza Slovenije, Ljubljana, Dolenjska cesta 11, vsak dan od 9. do 12. ure in tudi ulični prodajalci dobitke do vrednosti 100 din.

ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO STROKO NOVO MESTO

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

1. 1 učitelja za slovenski jezik
2. 1 učitelja za zgodovino
3. 1 učitelja za matematiko
4. 1 učitelja za telesno vzgojo
5. 4 učiteljev za pouk strokovnih predmetov

Kandidati morajo imeti poleg splošnih pogojev:

- pod 1, 2, 3 in 4 visoko izobrazbo ustrezne smeri;
 - pod 5 visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri.
- Nastop dela: 1. februar 1973.

Prošnjo z življenjepisom in dokazili o strokovni izobrazbi naj pošljejo kandidati do 31. 12. 1972 na naslov: ŠOLSKI CENTER ZA KOVINARSKO STROKO, NOVO MESTO, ULICA TALCEV 3.



PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo



Ljubljanska banka

pravi naslov
za denarne zadeve

SLUŽBA ZA PRODAJALKE!

DOLENJKA, trgovsko podjetje na debelo
in drobno, NOVO MESTO

objavlja prosta delovna mesta:

1. 2 PRODAJALKE
2. KUCHARICE
v prodajalni Market na Ljubljanski cesti
3. PRODAJALKE
v prodajalni Tekstil na Glavnem trgu
4. PRODAJALKE
v prodajalni Market na Kristanovi cesti
POGOJI:

pod 1. končana šola za prodajalce živilske ali mešane stroke,
pod 2. kvalificirana kuharica s prakso,
pod 3. končana šola za prodajalce oblačilne stroke,
pod 4. končana šola za prodajalce živilske ali mešane stroke.

Za delovna mesta je določen kot poseben pogoj poskusno delo.
Rok za vlaganje prošelj je 8 dni po objavi.

mi vsi
VARČUJEMO



PRI.....



DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

in poslovnih enotah v KRŠKEM, TREBNJEM
NOVEM MESTU in

METLIKI

- kjer zbirajo hranilne vloge in jih obrestujejo od 7,5 do 10-odst.
 - vodijo žiro račune in devizne račune občanov
 - opravljajo devizno-valutne posle in odkup ter prodajo deviz
 - dajejo kredite za stanovanjsko gradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
 - odobravajo kratkoročne in dolgoročne kredite
 - opravljajo vse druge bančne posle
- Zaupajte DBH svoje denarne zadeve, saj je to vaša banka.

PREBIVALCEM METLIŠKE OBČINE
ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

